

KAITSE 1/2' 2005 (55/56) KAITSELIIDU AJAKIRI KODU!

**KAITSELIIT
JAANUARITORMIS**

**PEAVAHEKOHTUNIK
ÕPPUSEST
KEVADTORM 2004**

**UUT KAITSELIIDUS
2005. AASTAL**

ISSN 1406-3387

9771406338004

Kaitseliidu ajakiri
Kaitse Kodu!
Asutatud 11. september 1925

Väljaandja Kaitseliit
Ilmub kuus korda aastas.

Peatoimetaja:
kapten Ivar Jõesaar

Makett ja küljendus:
Matis Karu

Reklaam, levi, tellimine:
Virgo Tamm
kaitsekodu@hotmail.ee
Telefon 529 6802

Toimetus:
Riia 12, Tartu 51013
Telefon 731 4151
Faks 731 4150

Toimetuse e-mail:
kaitsekodu@kaitseliit.ee
kaitse.kodu@ksk.edu.ee

Trükitud ASi Printall trükikojas

Toimetus kaastöid ei
retsenseeri ega tagasta.

Kaitsejõud Internetis:

www.kaitseliit.ee
www.mil.ee
www.mod.gov.ee
www.ksk.edu.ee
www.vdcol.ee
www.erok.ee
www.nppk.ee
www.orkester.mil.ee
www.erna.ee

KAITSE KODU!

1/2 2005 (55-56/501-502)
KAITSELIIDU AJAKIRI

SISUKORD

Foto: Ardi Hallismaa

KAANELUGU:

UUT KAITSELIIDUS 2005. AASTAL

Kaitseliidule 2005. aastaks püstitatud ülesannetest võib välja tuua kolm olulisimat: kaitseväge poolt antud operatiivstruktuuriüksuste tootmine, juhtmalevate käivitamine ja osalemine käesoleva aasta teisel poolel ühe jalaväerühmaga välissmissioonil. Kui esimese eesmärgi saavutamisel ei tohiks tekkida probleeme, siis teine ja kolmas vajaksid pikemat lahtiseletamist. **LK 6**

PEREORGANISATSIOON JA SÕDUR TEGEVTEENISTUSES: ÜHE PERE LUGU

John McShane

Eestis on alustatud Ameerika eeskujul missioonil viibivate sõjameeste perede psühholoogilist toetamist. **LK 37**

PEAVAHEKOHTUNIKU KOKKUVÕTE ÕPPUSEST KEVADTORM 2004

Neeme Kaarna

Ülevaatlik käsitlus vahekohtu tegevusest ning allüksuste taktikalisest ja lasketehnilisest ettevalmistamisest suurõppusel. **LK 40**

Pealikevahetus Kaitseliidu Tallinna malevas	LK 10
Mis tingimustel on kaitseliitlased nõus missioonidel osalema?	LK 12
Kaitseliit ja jaanuaritorm	LK 16
Kui tartlased Pärnusse jõudsid, oli torm juba vaibunud	LK 20
Rännak "24 tundi" selgitas Tartu vastupidavaima kaitseliitlase	LK 23
Laidoneri marss 2005	LK 26
Tagavaravägi nr 10	LK 27
Lipuraamat	LK 29
Kuhu kaovad Eesti mehed?	LK 35
Mis juhtus kevadöises Tallinnas 1926. aastal?	LK 47
Kaks võrratut päeva Ernakesel	LK 50
Kotkanoored Teeviidal 2004	LK 51
Kodutütred Viru ringkonnast	LK 52
Soome kaitseväge tõhustab eriuksuslaste koolitust	LK 53
Soomes luuakse vabatahtlikud maakonnaüksused	LK 55
Reservohvitserid Utti suusaretkel	LK 56
Ajakirjas Kaitse Kodu! 2004. aastal ilmunu	LK 57

INIMENE ÕPIB, KUNI ELAB

Eks sellel elukestva õppimise doktriinil ole ka omad varjuküljed. Intensiivkursusel viibimise ajal ei tiku keegi teine su tööd ära tegema. Et selleks korraks on koolipinginühkimine läbi, jõuab nüüd lugeja ette pisut kopsakam ja, tõsi küll, ka pisut aegunum ajakirja topeltnumber. Külma talve ja jaheda kevade kajastused kõik sõbralikult üheskoos. Edasi tuleb Kaitse Kodu! juba tuntud rütmis, sest üks teiste õppimise ja seikluste kõrvaltvaatamine ole ikka lihtsam kui ise higistada.

Õppimist ja higi valamist toob aga tänavune aasta Kaitseleiidule küllaga. Kaitseväge suurõppusel Kevadtorm 2005 osaleb Kaitseleidu koondpataljon sedapuhku täies mahus "omade poolel" ja seal pannakse proovile vanemate aastakäikude vabatahtlike nädalalõpuriigikaitsjate suutlikkus võrreldes ajateenistuses aasta aega sõjapidamist harjutanud noorte meestega. Brigaadi koosseisus Eestit kaitsvatele pataljonidele tulevad aga pipart supi sisse tooma Scoutspataljoni elukutselised ja Kaitseleidu võitlusgruppide liikmed. Nii saavad meie suurema mobiilsusega üksusedki kätte paraja koormuse koos ründaja taktika harjutusega.

Sellist ühist tegutsemist ja ka võõra taktika tundmist läheb meie süvendatud väljaõppega sõjameestel, olgu nad siis kaitseväge elukutselised või Kaitseleidu valmisolekuüksuste liikmed, aina rohkem vaja. Mida aeg edasi, seda enam on lisanud uusi kutseid osaleda küll NATO, küll Euroopa Liidu lipu alla erinevates rahvusvahelistes üksustes. Eesti pole saanud kunagi võistelda suurvõimudega sõjaraua tugevuse, küll aga vaimu teravuse ja igamehe sõjaliste oskuste läbilöögi-võime poolest. Täna ei tea veel keegi, milliseid väljakutseid pakub meile käimasolev sajand. Kuid on näha, et nõudlus moodsa sõjapidamise oskajate järele kasvab. Eesti huvi on siin selge – olla juures, kui meile eluliselt olulise maailmaosa rahu tagatakse meie kodutanumast kaugemal. Selleks on aga vaja õppida keeli ja õppida taktikat.

Ivar Jõesaar, kapten

SUMMARY

New in *Kaitseleiid* in 2005

The three most important tasks for *Kaitseleiid* are: to train the operational readiness of the units that the Estonian Defence Forces expect from *Kaitseleiid*, to establish the four leading units as territorial defensive districts in *Kaitseleiid*, and to participate with one infantry platoon in a peacekeeping mission. Accomplishing the first task should not cause any problems, because the preliminary preparations have helped to cope with them. But the other two need more elaborate explanation. Pp 6–7.

On what conditions the members of *Kaitseleiid* are willing to participate in missions?

The headquarters of *Kaitseleiid* conducted a survey among the members of *Kaitseleiid* to find out their attitude towards joining a platoon of *Kaitseleiid* in mission of 2005. The analysis of 507

replies showed that younger members of *Kaitseleiid* from rural areas are willing to go to the missions for six months provided they can keep their job and their salary would be 25 000 EEK per month. Also it appeared that if the government was able to introduce a law that managed the risks of being away from home and family for a long time, there would be enough people to take part in missions. Pp 12–13.

The *Kaitseleiid* in the storm of January 2005

The storm of January that destroyed a lot of property on the western coast of Estonia from the 8th until 10th January this year, also tested the ability of the voluntary organisation of *Kaitseleiid* and professional rescue services to act in crisis situation. The evacuation of people during the storm and the removing the damage caused by the storm showed how the crisis management works and how ready the people and the equip-

ment are. In addition to the units of *Kaitseleiid* from Saaremaa, Läänemaa and Pärnumaa, also members of units from Tartu district and soldiers and equipment from the Estonian Defence Forces. Pp 16–21.

What happened at a spring night in Tallinn in 1926?

The communist revolt attempt on 1st December 1924 affected the young Republic of Estonia. Although the suppression of the revolt was successful the Estonians have understood that living in the neighbourhood with communist Russia needs better readiness to defend the country. And on the night of 30th April in 1929 the alarm woke up the citizen and the members of *Kaitseleiid* and the soldiers were sent to sentry posts. They controlled the traffic and checked the citizens' identity cards. The experiences from this exercise have been used for working out the latest crisis management scenarios. Pp 47–49.

HUGO PLOOMIPUU SAI MÄLESTUSKIVI

Kaitseliidu Võrumaa maleva eestvedamisel avati 20. aprillil Võru kalmistul sõjaeelse Kaitseliidu Petseri maleva pealiku kolonelleitnant Hugo Ploomipuu mälestuskivi.

Kolonelleitnant Ploomipuu oli Kaitseliidu Petseri maleva pealik 1928. aastast kuni Kaitseliidu likvideerimiseni 1940. aasta juunis.

Võrumaal Mõniste vallas Saru lähedal Singa talus 1891. aastal sündinud Hugo Ploomipuu saatus sarnaneb tuhandete Baltikumist pärit kaadrisõjaväelaste saatusega. Ta küüditati Eestist koos abikaasa ja vanema tütreaga 1941. aasta juunikuus ning mõrvati 1942. aasta aprillis Sosva vangilaagris kuklalasuga.

Kaitseliidu Võrumaa maleva tellitud mälestuskivi autor on kiviraidur Helmut Hiisma.

TAASASUTATI KAITSELIIDU RÜHM EESTI PANGAS

Eesti Pank ja Kaitseliidu Tallinna malev allkirjastasid 4. aprillil koostöölepingu, millega taastati 80 aasta eest sündinud ja 65 aastat tagasi laiali saadetud Kaitseliidu allüksus Eesti Pangas.

Eesti Panga rühm on olnud ainus ühe asutuse baasil moodustatud Kaitseliidu allüksus. Taasasutamisüritusest võtsid osa Eesti Panga president Vahur Kraft, kaitseväge juhataja viitseadmiral Tarmo Kõuts, Kaitseliidu ülem major Benno Leesik ja Tallinna maleva pealik major Kajari Klettenberg.

Eesti Panga Kaitseliidu üksuse liikmeteks võivad saada kõik Eesti Panga töötajad – nii mehed kui ka naised – ilma vanuseliste piiranguteta. Üksuse eesmärgiks on kaitsta Eesti Panga töötajaid ja kesk-

panga vara võimalike rünnakute, õnnetuste ja muude ootamatute juhtumiste korral.

PÄRNU POLITSEI JA KAITSELIIDU KOOSTÖÖST

Lääne Politseiprefektuuri politseiprefekt Kalle Laanet ja Kaitseliidu Pärnumaa maleva pealik kapten Erik Reinhold allkirjastasid 28. märtsil koostöölepingu.

Koostöölepingu allkirjastamise tingis vajadus konkretiseerida ühistegevused ja määratleda koostööpõhimõtted. Politseiprefekt Laanet märkis, et kaitseliitlased on arvestatav jõud ja koostööpartner nii kriisisituatsioonides kui ka tavaolukorras: neil on võimalik saada abipolitseiniku ettevalmistus ja osaleda politsei tegevuses. Kapten Reinhold ütles, et üheks olulisemaks kokkupuutepunktiks politseiga on eksinud või kadunud inimeste otsimine. Kaitseliitlastel on vastav ettevalmistus ja nad tulevad inimeste otsingutega metsamassiivides teistest paremini toime.

Aprillis ja mais viivad Kaitseliidu Pärnumaa malev ja Pärnu korrakaitseosakond läbi staabiõppuse Pärnu politseiosakonna ja korrakaitseosakonna kõrgematele politseiametnikele. Suvel viivad Pärnumaa kaitseliitlased Lääne Politseiprefektuuri töötajate lastele maleva korraldatavas lastelaagris läbi teabepäeva. Lääne Politseiprefektuur osaleb laagris politseid tutvustava etteastega. Kaitseliidu Pärnumaa malev ja Lääne Politseiprefektuur korraldavad suvel jalgrattamatka, kuhu kaasatakse koostööpartnereid teistest jõustruktuuridest ja turvafirmadest. Lääne Politseiprefektuur osaleb vähemalt ühe võistkonnaga sõjalis-sportlikul maastikumängul Sookoll.

KAITSELIIDU ÜLEMA PÖÖRDUMINE KAITSELIIDU TAASTAMISE 15. AASTAPÄEVAL

Hea Kaitseliidu pere!

Täna 15 aastat tagasi taastati Järva kandis Kaitseliit. Seda tehti rahva omalgatuse korras, mis näitab, et vabanevas Eestis oli meie organisatsiooni vaja.

1990. aasta 17. veebruaril oli olukord sootuks teine kui täna: Eesti oli maailma viimase suure koloniaalimpeeriumi NSVLi koosseisus, siin viibisid Nõukogude okupatsiooniväed. Mehed ja naised, kes toona Järvakandis otsustasid Kaitseliidu taastada, väärivad ainult imetlust. Teisalt on see märgiks, et Kaitseliit oli, on ja jääb Eesti rahvale tähtsaks ja südamelähedaseks organisatsiooniks. Ka pool sajandit Nõukogude okupatsiooni ei suutnud rahva mälust kustutada vabatahtliku riigikaitseorganisatsiooni olemasolu otsest vajadust.

Mul on hea meel, et oleme kõigist organisatsiooni kasvuraskustest hoolimata suutnud saavutada suure osa oma rahva usalduse. Viimased avaliku arvamuse küsitlused näitavad meie usalduse järjest suuremat kasvu, nii et oleme jõudnud ühiskonna institutsiooni-

de usaldusedetabelis päris tipu ligidale. See usaldus ei ole tulnud niisama. Selle nimel oleme me kõik teinud aastaid ennastsalgavat tööd, mis on leidnud meie kaaskodanike tunnustuse.

Järjest rohkem on inimesi, kes leiavad, et nad võivad ja peavad vabatahtlikus riigikaitstes kaasa lööma. Eriti meeldib on, et Kaitseliiduga liitub üha rohkem noori ja haritud inimesi. Mida rohkem selliseid inimesi meie organisatsiooniga ühineb, seda tugevamaks ja paremaks me muutume.

Kaitseliit on Eesti parimate poegade ja tütarde nägu – selline on ka meie eesmärk. Kuni me seda oleme, suudame me sirge seljaga ja uhkelt elada siin karmis Euroopa nurgas veel ilmatu kaua.

Selleks soovin kõigile kaitseliitlastele ja meie organisatsiooni toetajatele tarkust ja jõudu!

*Benno Leesik,
major,
Kaitseliidu ülem*

UUT KAITSELIIDUS 2005. AASTAL

Kaitseliidule 2005. aastaks püstitatud ülesannetest võib välja tuua kolm olulisimat: kaitseväge poolt antud operatiivstruktuuriüksuste tootmine, juhtmalevate käivitamine ja osalemine käesoleva aasta teisel poolel ühe jalaväerühmaga välissmissioonil.

Urmas Muld, major

Esimese eesmärgi saavutamisel ei tohiks tekkida ületamatuid probleeme, sest sellele on loodud tugev alus eelnevatel aastatel. Rohkem vajaks lahtiseletamist teine eesmärk, mis on siiani tekitanud malevates teatud segadust ja arusaamatust. Samuti tuleks lähemalt selgitada Kaitseliidule uutset, oma üksusega välissmissioonis osalemise ülesannet.

Juhtmalevatest

Kõigepealt peab selgitama, milleks need juhtmalevad on mõeldud ja mis on nende loomise peamised ajendid.

Juhtmalevate loomise tõukejõuks said kaitseväge antud sõjalised ülesanded Kaitseliidule. Need eeldasid ja eeldavad kogu Kaitseliidu kasutada oleva inimressursi efektiivset kasutamist, kasutamist ja koolitamist. Paraku pole tänapäeva Eestis maakondlikule printsiibile tuginedes enam võimalik üles ehitada kindlatele nõuetele vastavat sõjalist struktuuri. Inim- ja ka ainelised ressursid on selleks Eesti erinevate osade vahel liiga ebaühtlaselt jaotunud. Võime öelda, et ega organisatsioon oma kord ajalooliselt hoopis teistsugustes oludes välja kujunenud struktuuriga pole eesmärk omaette. Oluline on see, et organisatsioon oleks suuteline kohanema uute tingimustega ja lähtuvalt sellest võimaline tegema sisemisi muutusi.

Kaitseliidu praegused malevad on oma olemasolevate ja potentsiaalsete liikmete arvu poolest erinevad, samuti on erinev seal teenivate kutseliste ohvitseride-allohvitseride ettevalmistus ja hulk. Kasutada olevate ressursside ebaühtsus sundis malevaid juba varem koopereeruma ja koordineerima väljaõpet, et kasutada optimaalselt instruktorite oskusi ja vähendada väljaõppeürituste maksumust.

Senini suhteliselt kaootilises koostöös kooskõlastati raha ja väljaõppeva-

hendite kasutamist. Selline koostegemine on seni võimaldanud edukalt jaotada ka instruktorite koormust, mis on mõnes malevas mõtlematult läbiviidud väljaõppe tõttu olnud ajuti liiga suur. Tuleb tõdeda, et väikesemad malevad pole suutelised oma liikmetega komplekteerima ja välja õpetama isegi seda ühte jalaväekompaniid, mis on nende otsene ülesanne. Selle ülesande täitmiseks on nad varemgi olnud sunnitud "laenama" suurematest malevatest reservõppekogunemise edukaks läbiviimiseks ühe või isegi kaks rühma ja nad oma kompaniisse sisse kirjutama kohustusega laenatud rühmad hiljem tagastada, kui oma maleva liikmeskond on piisavalt suurenenud.

Sellise juhusliku koosseisuga ja sõbrameeste kokkulepetel tuginevate sõjalaüksuste loomise korralduse asemele pidi tulema korraldus, mis annaks eelduse Kaitseliidus ette valmistatud reservüksuste süsteemsusele. Edaspidi saavadki neli juhtmalevat nendeks keskusteks, mis tagavad reservüksuste loomise plaanipära ja meetoodilisuse. Juhtmalevad peavad oma tegevuses arvestama lõppeesmärki – antud ringkonnas või piirkonnas tuleb komplekteerida reservpataljon Kaitseliidu liikmete baasil. Seega võib öelda, et eelkõige juhtmalevad ongi mõeldudki parandama Kaitseliidu planeerimisalast võimekust, koondades kaitseringkonna või piirkonna malevate võimekad ohvitserid ühtseks tegusaks tuumikuks.

Kaitseliidus ettevalmistatavate pataljoni, samuti nende koosseisu kuuluvate üksikute üksuste väljaõppe tase peab vastama kaitseväes kehtestatud nõuetele, seega peab üksuste ettevalmistamise protsess olema terves Kaitseliidus ühesugune. Seda suudab tagada vaid ühtne, kindlalt kogu Kaitseliidus kehtestatud süsteem ja reeglistik. Seda süsteemi peab hakkama rakendama ja selle täitmist kontrollima malevates seesama keskus ehk juhtmalev ehk rahu-

agene pataljoni staap. Kaitseliidu peastaap ei suudaks (ega peagi) lahendada malevate igapäevaprobleeme. Selleks peab olema võimaline kohapealne staap, millel on selleks eraldatud vajalik isikkoosseis ja raha. Kui probleeme ei suudeta lahendada küündimatusest või oskamatuses, tuleb lahendus leida Kaitseliidu peastaabi personalijaoskonnal.

Juhtmaleva eelistest ja malevate iseseisvusest

Loogiline, et normaalselt funktsioneerivat ja mehitatud staapi on võimalik üles ehitada sellise malev baasil, millel on piisav liikmeskond ja ka piisav reserv uute liikmete värbamiseks ning mis suudab kanda ka sõjalise ülesande täitmise põhiraskust. Selline rahuaja pataljoni staap moodustabki juhtmaleva staabi tuumiku. Staapi kuuluvad ohvitserid vastutavad kõigi pataljoni koosseisu kuuluvate üksuste väljaõppeplaanide koostamise ja üksuste väljaõpetamise koordineerimise eest sellesse ringkonda kuuluvates malevates. Samuti koordineerib ja kooskõlastab juhtmaleva staap antud küsimused Kaitseliidu peastaabi ja ka kohaliku kaitseringkonna või piirkonna staabiga.

Lähtuvalt Kaitseliidu ülema käsust on juhtmaleva pealikul õigus anda oma vastutusalas asuvatele malevatele korraldusi sõjalistes küsimustes. Selliselt sõjaliste ülesannete lahendamine ei tähenda, et malevad oleksid kaotanud oma iseseisvuse ja allutatud täielikult juhtmaleva pealikele. Koordineerimine ja planeerimine eeldab loomulikult ülesannete jaotamist, vastutuse ja juhtimise delegerimist. Kuid seda eelkõige sõjalise ülesande täitmisel. Muus osas jäävad malevad otsustusvõimelisteks, nagu nad on olnud siiani. Malevad haldavad ja valdavad oma kinnisvara, koostavad ja kinnitavad vastavalt saadud ülesannetele oma aastaelarve jne. Neil on õigus taotleda eelarvemuudatusi lähtuvalt muutunud olukorrast ja ülesanne-

Foto: Ivar Jõesaar

Kaitseliidu malevates välja õpetatud reservpataljonide allüksused käivad kaitseväge suurõppusel Kevadtorm koostegutsemise kogemust saamas.

test. Keegi, ka mitte juhtmalev, ei saa omavoliliselt muuta nende kinnitatud eelarves summasid.

Planeeritav raamatupidamise ümberkorraldamine Kaitseliidus tervikuna on mõeldud eelkõige parandamiseks selle kvaliteeti. Ühtse, tsentraalse raamatupidamisteenuse pakkumine malevatele ei muuda malevate seisukohalt suurt midagi. See ei anna ka juhtmalevatele mingit eelist. Juhtmalevate juurde jääv "harukontor" pakub ainult raamatupidamisteenust sellesse piirkonda jäävatele malevatele.

2004. aasta lõpul kinnitati juhtmaleva staabi struktuur ja töökorraldus. Selle järgi on juhtmaleva põhiülesanneteks tema vastutusalas asuvate malevate arengu ja tegevuse planeerimine ja koordineerimine ning üksuste ettevalmistamise planeerimine, koordineerimine ja kontroll. Seda ka tagala ja personali valdkonnas.

2005. aastaks on juhtmalevad saanud endale planeerimisohvitserid, kes alustavad juba selle aasta algusest malevate tegevuse kavandamise, üksuste väljaõppe planeerimise ja koordineerimisega 2006. aastaks. Käesoleval aastal lisanduvad neile personaliohvitserid, kelle peamisteks ülesanneteks on üksuste mehitamine, sobiva kaadri valik vabatahtlike kaitseliitlaste seast ja nende koolituse suunamine lähtuvalt sõjaaja ametikohast. Personaliohvitseride peamine töö saabki olema suunatud vabatahtlikele kaitseliitlastele ja nende riigikaitselise karjääri planeerimisele. Just sellisest sihipärasest tegevusest on Kaitseliidus siiani suurt puudust tuntud.

2006. aastast alates hakkavad juhtmalevates tööle ka planeerimisvõimelised tagalaohvitserid. Selleks, et nad vastaksid ametikohale ette nähtud nõuetele, tuleb teha kaadri valik juba nüüd ning tagada selle töö tegijatele vajalik ettevalmistus ja koolitus.

Juhtmalevate käivitamise protsessis tuleb igat sammu hoolikalt kaaluda, püüda vältida suuremaid, raskesti parandatavaid vigu. Juhtmaleva rakendamine pole eesmärk omaette, vaid ta peab andma selle kindla tulemi, milleks ta on planeeritud. Juhtmalevate rakendamine peab andma Kaitseliidu malevatele planeerimisvõimekuse, ressursside efektiivsema kasutamise ja lõpptulemusena tagama Kaitseliidule antud sõjaliste ülesannete täitmise. Samal ajal ei tohi sõjalise otsustuse võime koondamine juhtmalevatesse pärssida teiste maleva-

te omaalgatuslikku initsiatiivi ega arengut.

Senikogematu juhtimisolukord toob endaga kindlasti kaasa olukordi ja probleeme, mida kavandajad pole osanud ette näha. Kaitseliit on oma olemuselt organisatsioon, kus leiab parimal viisil kasutamist liikmeskonna ühine tarkus. Just juhtmalevate käivitamise perioodil on iga nõuanne vajalik ja kogemus tervetult, seda nii Kaitseliidu vabatahtlikelt kui ka Kaitseliidus tegevteenistuses olevatelt kaitseväelastelt.

Missioonidest

Kutse välismissioonides osalemiseks pole tulnud Kaitseliidule uudisena. Juba varasemates plaanides oli selline ülesanne ette nähtud. Uudiseks on pigem see, et täitmiseks tuli see pöörata nii vara. Esimene Kaitseliidu liikmetest komplekteeritud rühm peab välja minema juba tänavu. Vahetus sellele rühmale peab olema missioonivalmis kas 2005. aasta lõpul või järgmise aasta alguses ning nii edasi vähemalt kahe järgneva aasta jooksul. See- ga peaks Kaitseliit lähiaastatel olema võimeline välja saatma kokku vähemalt neli rühma. Neid rühmi ei saadeta nn kuumadesse piirkondadesse, vaid eelkõige valveteenistuseks Euroopasse Euroopa Liidu vägede koosseisus.

Välismissioonile minevatele rühmadele esitatakse kindlad nõudmised. Oma ülesehituselt on selline rühm klassikaline jalaväerühm. Et rühm on suhteliselt väike allüksus, lülitatakse ta missioonil

mõne teise riigi kompanii koosseisu. See tähendab, et rühma väljaõpe peab vastama rahvusvahelisele (NATO) standarditele, isikkoosseis peab oskama keeli, tasemele peab vastama loomulikult ka rühma varustus. Väljaõppes mingeid järelandmisi ei tehta, kuigi võiks arvata, et lihtsalt valveteenistuse ettevalmistuses võiks seda teha.

Missiooniaalne väljaõpe (umbes kolm kuud) korraldatakse Paldiskis Rahvalveoperatsioonide Keskuses (ROK) ja on täpselt samasugune, nagu seda on saanud ja saavad kõik seni riigist välismissioonidele siirdunud ja siirduvad rühmad. Rühma koosseis tuleb meil komplekteerida vabatahtlikest kaitseliitlastest, kellega missioonile minekuks sõlmitakse ajutine tegevteenistuse leping. Pärast missiooni, mis kestab üldjuhul kuus kuud, arvatakse nad uuesti reservi ja nad jätkavad omas senist elu ja tegevust oma malevas. Muidugi võivad kord väljaõppe läbi teinud kaitseliitlased ka järgnevatel missioonidel osaleda, kui neil selleks soovi peaks olema.

Edaspidi, kui Kaitseliit on saanud missioonil viibimise kogemused ja seal osalenud kaitseliitsed on suutelised uutele missioonirühmadele väljaõpet andma organisatsiooni sees, on ilmselt sihipärane lühendada tunduvalt ROKs saadava väljaõppe mahtu ja seal väljaõppel viibimise aega. Täpsemat teavet missioonirühma isikkoosseisule esitavate tingimuste ja töötasu kohta saab iga kaitseliitlane oma kodumalevast. ■

TÄNU AVALDAMINE

Önnitlen kõiki kaitseliitlasi, erioorganisatsiooni liikmeid ja toetajaid seoses Eesti Vabariigi 87. aastapäevaga ning soovin Teile jõudu ja edu riigikaitselises töös.

Seoses nimetatud tähtpäevaga, kooskõlas Kaitseliidu seaduse § 11 lg 8 ning vastavalt Kaitseliidu keskjuhatuse otsusele

1. Avaldada keskjuhatuse 12. jaanuari 2005 otsus nr 1

1. 1. Valgeristi III klassi kavaleride nimekiri

Kaitseliidu peastaap

pr Angelika NARIS nr 489

1.2. Teenetemedali II klassi kavaleride nimekiri

Rapla malev

kpr Rudolf DAFTE nr 385

Võrumaa malev

n-srs Urmas KIIDRON nr 386

kpr Kalev PIHU nr 387

1.3. Teenetemedali III klassi kavaleride nimekiri

Rapla malev

v-vbl Dagnis MAIBERG nr 1963

Võrumaa malev

rms Agu RAJU nr 1964

rms Kalev TAMMOJA nr 1965

2. Avaldada Kaitseliidu keskjuhatuse 8. veebruari 2005 otsus nr 3

2.1. Valgeristi III klassi kavaleride nimekiri

Järva malev

mlv Johannes RANNE nr 493

Saaremaa malev

n-vbl Veljo ARRO nr 490

Tartu malev

srs Raivo HARAK nr 494

n-srs Valdeko JANTSIKENE nr 495

n-srs Mati ALUPERE nr 496

kpr Emil RAISTE nr 497

Viru malev

v-srs Eino PORVAL nr 498

kpr Koit KULMAR nr 499

rms Tõnis RANDLANE nr 500

2.2. Teenetemedali eriklassi kavaleride nimekiri

Soome Reservohvitseride Liit

Matti NIEMI nr 252

Olli NYBERG nr 253

2.3. Teenetemedali II klassi kavaleride nimekiri

Lääne malev

ltn Urmas SELIRAND nr 392

n-ltn Tõnu SOOP nr 393

Tartu malev

r-lpn Ernst RAISTE nr 394

kpr Mihkel SIRELPUU nr 395

Ülle NÄRSKA nr 396

Viru malev

v-vbl Urmas AID nr 397

n-srs Heiki PAJUUSAAR nr 398

kpr Jaak LEPIK nr 399

kpr Jaan VIKTOR nr 400

kpr Sven NEUDORF nr 401

rms Jüri PORVAL nr 402

2.4. Teenetemedali III klassi kavaleride nimekiri

Järva malev

v-srs Jüri ELLRAM nr 1980

rms Andres ORULA nr 1981

rms Jaago KURIKS nr 1982

Lääne malev

ltn Jüri TONISMA nr 1983

lpn Aldo REIMETS nr 1984

v-srs Boris KOHTRING nr 1985

kpr Edgar VEERSALU nr 1986

rms Ants NIRGI nr 1987

rms Aivar ALLMERE nr 1988

rms Vladimir ROSENBERG nr 1989

rms Kalle VELTMANN nr 1990

mlv Lembit ELMI nr 1991

mlv Lembit TUULING nr 1992

mlv Edgar SASSE nr 1993

Tartu malev

srs Kalev KOPPEL nr 1994

n-srs Arne PAUSKA nr 1995

kpr Leo KUKK nr 1996

rms Inno PÄRN nr 1997

rms Kalju PENNAR nr 1998

Leelo KÜÜN nr 1999

Viru malev

mjr Meelis KIILI nr 2000

ltn Margus NEUDORF nr 2001

ltn Villu JÖEMETS nr 2002

lpn Priit NORMAK nr 2003

srs Priit PIIRMA nr 2004

n-srs Alo KARUS nr 2005

kpr Jako KARUKS nr 2006

kpr Rainer LAPSANIT nr 2007

kpr Eino AARIK nr 2008

kpr Sander GUTMANN nr 2009

kpr Endel KIVINURM nr 2010

kpr Ants REBANE nr 2011

rms Ülo RÖÖMUSOKS nr 2012

rms Elmar KUKK nr 2013

rms Toomas SEPÄJÕE nr 2014

rms Rein RANNET nr 2015

NKK Aive OTT nr 2016

NKK Helle KIVILAIK nr 2017

3. Avaldan tänukirjaga tänu järgmistele kaitseliitlastele:

Järva malev

n-srs Joel TÖNISSON

n-srs Armin SIILIVASK

kpr Väino PÖDER

rms Marko SAAR

rms Ott TÖNTS

rms Alar SAKKOOL

mlv Argo KÜTISMAA

mlv Paul KOPPEL

Sakala malev

Naiskodukaitse liigi Aili Mägi

Tartu malev

n-ltn Aivar OTS

vbl Martin ERSTU

v-srs Urmas VAHI

srs Ivo INGEL

kpr Viljar KOOK

kpr Ülo REIN

kpr Uno MATTO

kpr Valdek SALUM

kpr Jüri SAARKIVI

kpr Tõnu TAHTI

mlv Henn-Raivo VAIKMÄE

mlv Sulev SAARMETS

mlv Karl KOORT

mlv Tarmo RAND

mlv Marge LIPPUR

mlv Enno HINTO

Viru malev

kpr Tanel Käher

rms Tõnu VÖRNO

rms Tiit SEPP

rms Alar KONIST

rms Raivo ELKEN

rms Veiko PAKKAS

rms Aivo JÖEMETS

rms Hanno-Vendo PIKKOF

Võrumaa malev

n-srs Juhan HÄRRA

n-srs HELBERT ILOSAAR

n-srs Mati URBANIK

kpr Margus NUGIN

rms Margus MALLEUS

Kaitseliidu ülema major Benno Leesiku 18. veebruari 2005 käskkiri nr 58-P

TÄNU AVALDAMINE

Seoses Kaitseliidu Alutaguse maleva aastapäevaga, kooskõlas Kaitseliidu seaduse § 11 lg 8 ja vastavalt Kaitseliidu keskjuhatuse otsusele

1. Avaldada keskjuhatuse 8. veebruari 2005 otsus nr 3

1.1. Valgeristi III klassi kavaleride

Alutaguse malev

v-srs Indrek KULLAM nr 491
n-srs Evald JAKOBSON nr 492

1.2. Teenetemedali eriklassi kavaleride nimekiri

Alutaguse malev

Heino JALAKAS nr 251

1.3. Teenetemedali II klassi kavaleride nimekiri

Alutaguse malev

lpn Jaanas KIIVER nr 388
v-srs Lembit SAMEL nr 389
srs Leo SELJAMÄE nr 390
srs Raivo KRÜÜGER nr 391

1.4. Teenetemedali III klassi kavaleride nimekiri

Alutaguse malev

v-srs Tõnu KIIVER nr 1966
srs Alar METSAR nr 1967
n-srs Kuuno AAV nr 1968
n-srs Arvo RAUSI nr 1969

kpr Ralf REGO nr 1970
kpr Anatoli IKOHAINEN nr 1971
kpr Jevgeni ZAITSEV nr 1972
kpr Koit ROODEN nr 1973
kpr Annely KAURIL nr 1974
rms Olev MARK nr 1975
rms Toomas LEITSMAA nr 1976
rms Vambola-Matti NÖLVAK nr 1977
rms Endel TOOMSALU nr 1978
rms Vladimir FADEJEV nr 1979

2. Avaldan tänukirjaga tänu järgmistele kaitseliitlastele:

Alutaguse malev

n-srs Vambola NANO
rms Toivo MAASIK
mlv Tanel SIRU

AUASTMED

Kaitseliidu ülema major Benno Leesiku 23. veebruari 2005 käskkiri nr 62-P:

Kaitseliidu seaduse § 11 lg 8, Eesti Vabariigi presidendi 21. veebruari 2005 käskkirja nr 112, kaitseväe juhataja 18. veebruari 2005 käskkirja nr 102-P alusel lugeda antuks sõjaväeline auaste

kolonelleitnant

Toivo JÖGILAINE Kaitseliidu peastaap

major

Arvi NIGLAS Järva malev
Urmas SUSI Harju malev

kapten

Arnold JUHANS Lääne malev
Ivar JÕESAAR Kaitseliidu peastaap
Meelis RÄTSEP Kaitseliidu peastaap
Aivar SARAPIK Kaitseliidu peastaap
Peeter KÕIV Tartu malev

leitnant

Kert KAEVATS Kaitseliidu peastaap
Andres MADDISSON Kaitseliidu peastaap
Kristjan MULD Rapla malev
Kaido SAARNIIT Kaitseliidu peastaap
Margus VÖSU Kaitseliidu peastaap

nooremleitnant

Risto SIIL Jõgeva malev
Valjo TOOMING Tallinna malev

vanemveebel

Urmas PINDIS Võrumaa malev

veebel

Eigo RUMM Tartu malev
Mart SAAR Jõgeva malev

vanemseersant

Taimo JUHE Lääne malev

seersant

Marko ENDER Lääne malev
Kajar LEHTMETS Lääne malev
Meelis PORMANN Rapla malev
Matti SILLAJÕE Kaitseliidu peastaap

Kaitseväe juhataja andis vanemohvitseridele auastmed üle Laidoneri muuseumis 23. veebruaril 2005. Pildil saab kolonelleitnandi auastme tunnused Kaitseliidu peastaabi arengu- ja planeerimisjaoskonna ülem Toivo Jõgilaine.

PEALIKEVAHETUS KAITSELIIDU TALLINNA MALEVAS

Kaitseliidu Tallinna maleva lipu pidulik üleandmine seniselt pealikult major Mart Puusepalt major Kajari Klettenbergile sai teoks 9. jaanuaril 2005 Lillepaviljonis, kus tähistati pidulikult Tallinna maleva 80. aastapäeva.

Erik Boltowski, nooremleitnant

Tallinna maleva senine pikaajaline pealik major Mart Puusepp arvati reservi seoses piirvanuse täitumisega. Tallinna malev on liikmete arvu poolest kõige suurem Kaitseliidu malev – koos erioorganisatsioonidega on sellel üle 2000 liikme.

**Major Kajari Klettenberg:
VABATAHTLIKKE MITU KORDA
PETTA EI SAA**

Kas ja millised ümberkorraldused tulevad Kaitseliidu Tallinna malevas seoses teie asumisega malevapealiku ametipostile?

Ümberkorraldused käivad praegu terves Kaitseliidus. Vastavalt kaitseväge juhataja ja Kaitseliidu ülema direktiividele on määratletud meie operatiivülesanded kui põhitegevus ja ka toetav tegevus – näiteks seltskondlikud ja (sõjalis-) sportlikud üritused jne. Põhjalikke muutusi ei saa teha ühekorraga, pealegi on major Puusepp teinud head tööd. Põhiline, mida saame muuta, on maleva liikmeskonna kasvatamine ning pidev väljajõppe ajakohastamine ja selle kvaliteedi parandamine.

Tallinna malevas on praegu umbes 1550 kaitseliitlast, 100 Naiskodukaitse liiget ning üle 400 noorkotka ja kodutütret. Eelmisest sügisest on maleva liikmeskond jälle kiiresti kasvama hakanud.

Kas on õige, et Tallinna malev tahab kasvada sügiseks 2000-liikmeliseks?

See on siiski vaid soovunelm. Pool tuhat liiget ehk veerand malevast juurde kasvatada on liiga optimistlik soov, aga kui võtame arvesse Tallinna suurus ja pealinna elanike arvu, siis 2000 liiget, millest algab malev (nagu meie põhimäärus ette näeb), ei tohiks nii suure linna puhul üle jõu käia. Iseasi, kas me selle numbri sel aastal täis saame.

Me ei pea ju ainult liikmeskonda kasvatama, vaid ka kaitseliitlaste tegevust pakkuma. See tähendab, et nii kaadri- kui

Kaitseliidu ülem Benno Leesik koos Tallinna maleva senise pealiku major Mart Puusepa (paremal) ja uue pealiku major Kajari Klettenbergiga allkirjastamas maleva üleandmise ja vastuvõtmise dokumente.

ka vabatahtlike instruktorite hulk peab kasvama vastavalt maleva liikmete hulga. Samuti maleva eelarve.

Tallinna malevas ei tohiks juhtidest puudu tulla, sest ohvitseride osa liikmeskonnas on väga suur.

Jah, Tallinna malev on eriline malev just seetõttu, et siia on kogunenud palju juhte. Veidi lihtsustatud statistika järgi on meil iga kahe reakitseliitlase kohta üks allohvitser, reservohvitser või kaadrikaitsevaelane. Sellist suhet ei ole mitte ühelgi teisel maleval. Tallinn koondab endas teotahtelisimaid juhtivaid isiksusi, kes on ka vabatahtlikud militaristid.

Kas juhtide rohkuse põhjal ei võiks Tallinnas maleva suurus olla koguni 5000 või 6000 meest?

Taanlased on teaduslikult välja rehkendanud, et Kaitseliidu-taolise vabatahtliku kaitseorganisatsiooni värbamise lagi on üks protsent elanikkonnast. Sõjaeelse Eesti Vabariigi ajal oli see protsent suurem, aga siis oli ka rahva kaitsetahe mitmel põhjusel suurem.

Tallinna malev on spetsiifiline veel selle poolest, et ta on suure linna malev.

Siin on inimesed kõiksugu vaba aja veetmise võimaluste ja meelelahutustega ära hellitatud. Kaitseliit võistleb teatrite, kinode, kohvikute ja kümnete, võib-olla isegi sadade teiste organisatsioonide ja huvialaringidega potentsiaalsete liikmete pärast. Spordigagi saavad lapsed tegelda koolides.

Mis on see tõmbenumber, millega Kaitseliit need viissada uut liiget värbab?

Liikmeskonna kasvu tuleb vaadata ühiskonna läbilõike seisukohalt. On noored ja keskealised inimesed ning veteraanid. Kaitseliit peaks oma tegevust kõikjale suunama. Meil on Noored Kotkad ja Kodutütred, kelle kaasamiseks tuleks suunata tegevus koolidesse, kuid värbamine peaks toimuma ka vanemate elanikkonnakihtide seas alates sõjaväest läbi käinud noormeestest kuni vanema keskeani. Operatiivstruktuuridesse on meil vaja mehi kuni 55. eluaastani.

Mina ei valiks siit välja tüht kindlat sihtühikut, nagu näiteks ainult 27-aastased noormehed. See tekitaks kunagi hiljem augu sisse. Meil tuleb suunata oma tegevus kõikidele vanuserühmadele.

Ega iga inimene peagi riigikaitsealistest küsimustest huvituma. On ainult see üks protsent, kes on valmis oma vaba aega n-ö riigi kaitsmisesse investeerima. Meile ongi oluline just see, et leida need inimesed, kes on sellest huvitatud, ja siis nad Kaitseliidu tegevusse kaasa tõmmata.

Aga maal on elu muidugi rahulikum, inimesed kavandavad asju ette, ei ole sellist elutempot nagu Tallinnas, sest siin on raske välja saada isegi neid inimesi, kes on hingega asja juures – töö ja pere kõrvalt on neil raske kõigil Kaitseliidu üritustel osaleda.

Arvestamegi, et kui kutsume mingile üritusele näiteks sada meest, siis ehk viiskümmend protsenti tuleb kohale. Me lihtsalt kutsume alati rohkem inimesi.

See on nii ka näiteks päästeoperatsioonide puhul või kui keegi on metsa eksinud. Ka siis kutsume otsimisoperatsioonile umbes poole rohkem rahvast, sest nii saame vajaliku hulga inimesi kokku.

Midagi pole teha, vabatahtliku organisatsiooni spetsiifika ongi selline. Sunduslik osa on meil ainult operatiivstruktuur – see on viimastel aastatel käima läinud –, mille raames korraldame reservõppusi. Kuid ka siis oleme oma liikmetele vastu tulnud, et kui ikka inimene seletab ära, et tal ei ole võimalik tulla, oleme neid reservõppustest vabastanud.

Kas Kaitseliit oma värbamiskampaania täpsemaid sihtrühmi täpselt määratleda ei saagi?

Et me kutsealuseid Kaitseliidu operatiivstruktuuridesse praegu paigutada ei saa ja ka need, kes on sõjaväes käinud, on ju neli aastat n-ö kuumas reservis, on meil vajadus noorte meeste järele, kes on umbes 27 aastat vanad. Aga siinkohal tuleb mõelda ka sellele, et meil jääb suur hulk kutsealuseas noori mehi kasutamata. Need on need noored, kes lihtsalt ei mahu praegu kaitsevärke aega teenima. Paljud, kes tahaksid kaitsevärke minna, jäävad praegu ukse taha ja siin on just Kaitseliit see, kes võiks anda võimaluse ka neile noortele riigikaitsealsete struktuuride töös osaleda. Viime neile läbi baaskursuse ja erialakursused.

Aga tõepoolest, kuna väga palju noored jäävad kaitseväeteenistusest kõrvale, oleme sunnitud kasutama oma struktuurides veidi eakamaid, 27- ja 28-aastasi ning veel vanemaid.

Kuidas äratada kutsealiste poiste huvi Kaitseliidu vastu, kui nad kaitseväre ajateenistusest kõrvale jäävad ja asja n-ö nuusutadagi ei saa? Nad ei tea riigikaitsest midagi ega oska Kaitseliidu vastu

huvi tunda, kui neil just kedagi otseseks eeskujuks pole. Tänapäeval kasvab ju suur osa poisse isata perekondades...

Eks siis tulegi alustada noorkotklastest ja ka Naiskodukaitse peaks andma noorte kodusele kasvatusel riigikaitse tahtelist jumet. Aga väga palju tuleks meil vaadata tegevust koolides. Näiteks riigikaitseõpetust üldhariduskoolides, kus Kaitseliit võiks olla lausa üks vastutaja või üks organisaator, et äratada 14–15-aastastes poistes huvi riigikaitselise tegevuse vastu.

Eks see nii välja arenegi, et kui esimehe huvi tärkab, siis tullakse kohale. On oluline, et Kaitseliidu tegevus oleks piisavalt kvaliteetne, sest vabatahtlik on ju selline, keda mitu korda petta ei saa. Kui ta näeb, et asjal pole jumet, ta teine kord lihtsalt enam ei tule. Siin on väga palju ära teha nii kaadrikaitseväljastest kui ka vabatahtlikel instruktoritel, sest nii suurel maleval ei ole võimalik toetuda ainult seitsmeteistkümmenele töötajale, kellest osa on nagoonii raamatupidajad ja muud riigiametnikud.

Niisiis, mida peab tegema üks noor mees, kes hakkab Kaitseliidu Tallinna maleva tegevuse vastu huvi tundma?

Ta peab võtma ühendust Tallinna malevaga – tulema ja võtma meie staabist liikmeks astumise avalduse blanketid ja need ära täitma.

Meil on ka oma veebilehekülj. Sellele viib link Kaitseliidu koduleheküljelt www.kaitseliit.ee ja sealt leiab kogu teabe, mida on vaja teha Kaitseliidu liikmeks saamiseks ja seal on ka täpsemalt tutvustatud, millega Tallinna malev ja kogu Kaitseliit laiemalt tegeleb.

Major Mart Puusepp: KAITSELIIDUL ON KA TSIVIILÜLESANDEID

Millises seisus oli Tallinna malev hetkel, kui te ta uuele pealikule üle andsite?

Ma ei oska öelda, kas heas või väga heas seisus, eks seda hinda teised. Majanduslikult on malev koos erioorganisatsioonidega praegu heal järjel. Koos Naiskodukaitse, Noorte Kotkaste ja Kodutütardega on Tallinna malevas üle kahe tuhande liikme. Seega on Tallinna malev Kaitseliidu kõige suurem malev. Eelmisel aastal jõudsime teha ka maleva ümberstruktureerimise, et seda oleks lihtsam juhtida. Seetõttu sai osa malevkondi liidetud, nii et pealiku alluvusse jäi lõpuks ainult seitse malevkonda varasema üheteistkümmene asemel.

Tallinna malev on olnud aastate jooksul mitmel alal Kaitseliidus pioneeriks. Näiteks alustas Tallinna malev esimesena tööd abipolitseinikega, toetades pealinna politseid korrakaitse. Samuti alustasime koostööd Tallinna Tuletõrje- ja Päästeameti ning vabatahtliku tuletõrjega, moodustades vabatahtlikest kaitseliitlastest päästereservi rühma, kes said vastava väljaõppe ja keda on võimalik suurõnnetuste puhul kasutada. Seega pole malev tegelnud ainult sõjalise ettevalmistusega, mis on küll meie põhitegevuseks, nagu ka kõigil teistel malevatel, vaid oleme püüdnud ka teisi jõustruktuure aidata ja huvilistele vastavat väljaõpet anda. Paistab, et huvilisi ja tahtjaid jätkub igale alale.

Olite Tallinna maleva, riigi ühe suurima militaarstruktuuri pealik üle kümne aasta. Saite selle aja jooksul tohutu juhtimiskogemuse. Millist nõu annate oma järglasele selle ametipostil ja ka kõikidele teistele Kaitseliidu malevate ja malevkondade pealikele?

Jah, olin Tallinna maleva pealik täpselt kümme aastat, kümme kuud ja kümme päeva. (Major Puusepp naerab.)

Võtsin maleva üle, kui see oli üsna väike üksus – selles ei olnud kahtsadaat liigetki ja erioorganisatsioonid puudusid. Kuid aja jooksul need kõik moodustati ja neid sai ka arendatud.

Loodan, et uus pealik major Kajari Klettenberg jätkab seda suunda, et Tallinna malev oleks ikka teistele justkui teenäitajaks.

Kuid põhiline, mida üks malevapealik peab teadma, on see, et üksinda ei tee midagi ära – peab olema oma meeskond. Sellise suure struktuuri tööhoidmiseks on ühest mehest ja tema tahtest vähe. Kõik tegevteenistuses olevad maleva ohvitserid ja allohvitserid peavad moodustama justkui ühe rusika, millega on võimalik kõiki ülesandeid lahendada.

Teine asi on see, et sõjalise väljaõppe kõrval ei tohi Kaitseliidu malevad unustada tsiviilstruktuuride abistamise eesmärki. Näiteks Tallinna malevat on ikka appi palutud küll erinevate massiürituste korraldamisele, küll korrakaitsele, küll tulekahjude kustutamisele jne. Tallinnas on tsiviilstruktuuridega kokkupuuteid hästi tihedalt ja see toob ka maleva enesehinnangule palju kasu. Kui Kaitseliidu osaks jääb ainult sõjaline väljaõpe, eraldume ühiskonnast ja inimesed ei mõista enam meie sõjalisi ülesandeid. Tallinn on aga üks kolmandik Eestist – seda tuleb endale pidevalt meelde tuletada. ■

MIS TINGIMUSTEL ON KAITSOLIITLASED NÕUS MISSIOONIDEL OSALEMA?

Viimasel ajal on päevakorda tõusnud kaitseliitlaste välismissioonidele saatmine ja kerkinud ka küsimus, mis tingimustel (kui üldse) on kaitseliitlased nõus välismissioonidel osalema.

Merle Ott, lipnik

Eelmise aasta viimase Kaitse Kodu! vahel ilmus küsitlusankeet välismissioonidele mineku kohta. Täidetud ankeedid koguti malevate kaudu kokku ja nende 542 vastuse põhjal, mis jõudsid Kaitseliidu peastaapi 2005. aasta jaanuari jooksul, on tehtud ka analüüs.

Vastajad

Enamus (94%) vastajaist on mehed, naisi on vaid 6%. Noorimad on 16-aastased ja kõige vanem 80-aastane. Vastajate keskmine vanus on 39 aastat.

Auastmelt oli vastajaid reamehest majorini. Reamehi on 37%, allohvitsere kokku 39% ja ohvitsere 10%. Muud on oma auastmeks märkinud kaitseliitlane, malevlane, naiskodukaitsja või midagi muud.

507 vastanut on määratlenud oma kuuluvuse malevasse, nendest suur osa kuulub Põlva (101 inimest) ja Alutaguse (98) malevasse. Pärnumaa ega Võru malevast pole ühtegi vastanut, Lääne malevast on neid üks ja Harju malevast kaks.

Missioonile minek

Peaaegu kolmveerand vastajatest arvab, et kaitseliitlased peaksid või pigem

ESTPLA-10 kaitseliitlastest võitlejad enne Iraaki suundumist Kaitseliidu ülema juures vastuvõtul.

peaksid osalema välismissioonidel. 14% arvates kaitseliitlased ei peaks või pigem ei peaks missioonidel osalema ja sama palju on ka neid, kellel ei ole selles asjas kindlat seisukohta.

Pisut vähem (62%) vastanutest on aga ise valmis välismissioonile minema ja mõnevõrra rohkem (24%) ütleb, et nad ei läheks või pigem ei läheks missioonile.

14% vastajatest pole selles asjas kindlat seisukohta.

Motivatsioon

Valdavalt motiveerib välismissioonile minema eelkõige palk (74% vastanutest), peaaegu pooli vastajaid ka vaheldus igapäevaelule (48%) ja karjäärivõimalus

(41%). Mõnevõrra vähem vastajaid ütleb, et neid motiveerib välismissioonile mine-ma patriotism (24%).

Muude motivaatoritena on sageda-mini mainitud kogemuste saamist (28 vastajat) ja õppimist (13 vastajat). Õppimise-na on mõeldud nii keeleõpet kui ka sõjalist väljaõpet.

Teiste motivaatorina on nimetatud maailma nägemise

võimalust, enese proovilepanekut, palka, riiklikke hüvesid ja muid.

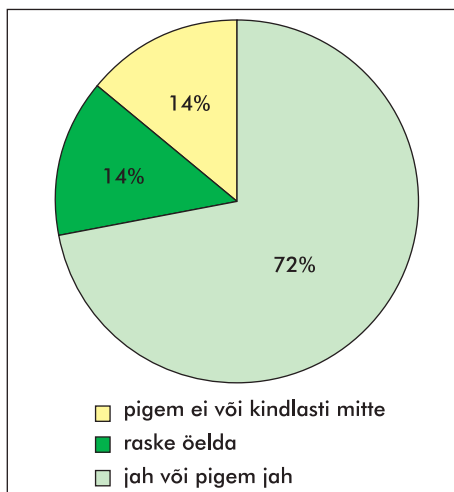
Mitmed vastajatest on ka väitnud, et neid ei motiveeri mitte miski välismissioonile minema või nad on nõus minema ainult teatud spetsiifilist laadi missioonidele (näiteks abistama katastroofides viga saanud).

Takistused

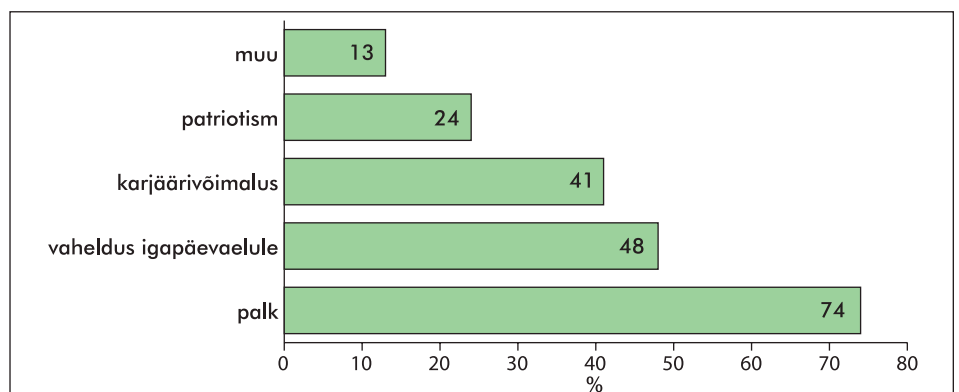
Kui missioonile minekut motiveeriva tegurina näeb valdav enamus vastajaid palka, siis takistuste seas ei eristu nii selgelt ühtegi tegurit.

Kõige rohkem vastajatest ütleb, et neid takistab välismissioonile minemast töökoha kaotuse võimalus (44%). Suh-

Kas kaitseliitlased peaksid välismissioonidel osalema?

Mis motiveerib välismissioonile minema?

teliselt palju väidetakse ka, et takistuseks on puudulik ettevalmistus (35%) ja et perekonnast ei saa nii kaua eemal olla (30%). Muid takistusi nimetab 26% ja 12% kirjutab, et ei pea Kaitseliidu osalemist välismissioonidel üldse õigeks.

Muude takistuste seas on kõige rohkem (76 juhul) välja toodud vanus. Üsna tihti mainitakse probleemina ka tervist (18 korda). Takistuseks on kas kehv tervis või võimalik oht missioonil tervist rikkuda.

Teiste takistustena on mainitud mitmel korral ka kehv keeleoskust, kooli, puudulikku väljaõpet ja varustust ning haridust. Kirjutatakse, et kohustused või tööspidamised ei võimalda missioonil osaleda. Paar vastajat ei näe põhjust, miks nad peaksid missioonile minema. Kolmel juhul on kirjutatud, et missioonidel pole vastaja auastmele vastavat ametikohta.

Aga samas on mõned vastajad kinditanud, et miski ei takista neid missioonile minemist.

Palk

Palka tahetakse tavaliselt saada 25 000 krooni kuus (25% vastajatest). Suhteliselt palju ollakse valmis välismissioonile minema ka palgataseme juures 40 000 krooni kuus või rohkem (17%), 20 000 krooni kuus (17%) ja 30 000 krooni kuus (16%).

Missiooni pikkus

Tavaliselt ollakse valmis välismissioonile minema kuueks kuuks (45% vastanutest). Neljandiku vastanute sõnul on nad valmis missioonile minema kolmeks kuuks. Ülejäänud vastuste osa on tunduvalt väiksem - 13% vastanutest ei oleks üldse valmis missioonile minema, 7% on valmis missioonile minema kaheteistkümneks kuuks, 5% üheks kuuks ja 4% üheksaks kuuks.

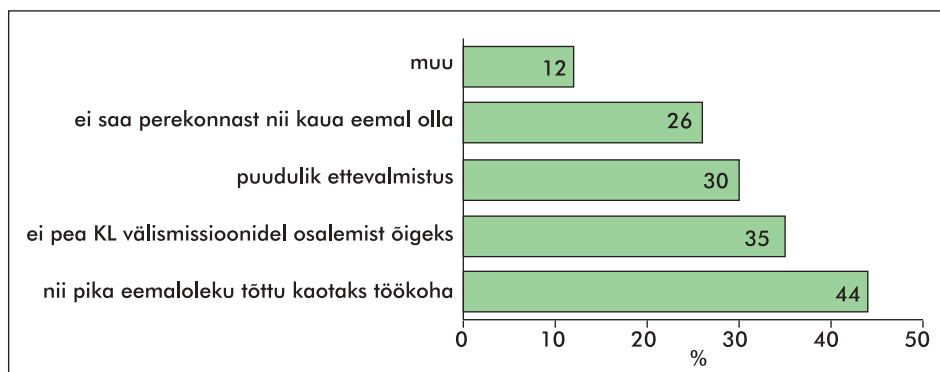
Muud tingimused

313 vastajat on kirjutanud, mis tingimused peavad olema välismissioonile minemiseks täidetud.

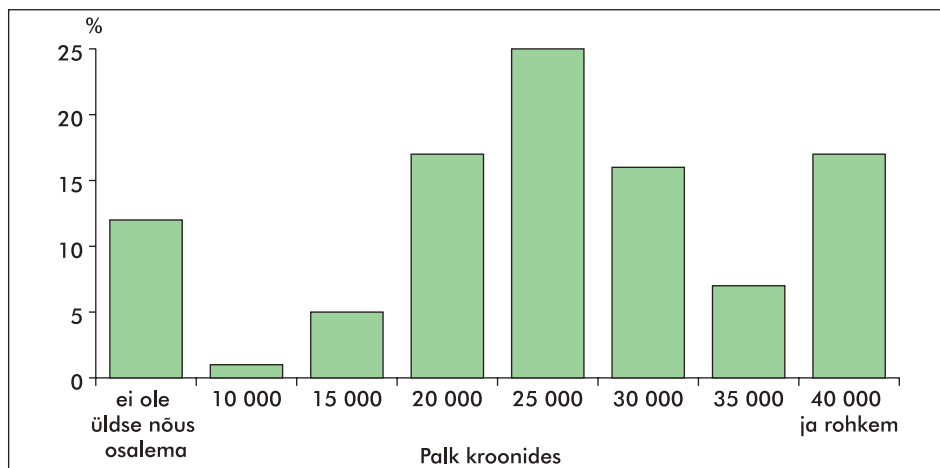
Tingimuste seas on väga levinud kindlustuse ja sotsiaalsete tagatiste nõue (53 vastajat). Siin on mitu vastajat pidanud vajalikuks eraldi rõhutada, et see kindlustus peab tegelikkuses ka toimima. Üks vastaja on kurtnud, et õnnetusjuhtumite korral seadusandlus ei pea.

Sageli seatakse tingimuseks ka väljaõpet (44 korral), head varustust (28

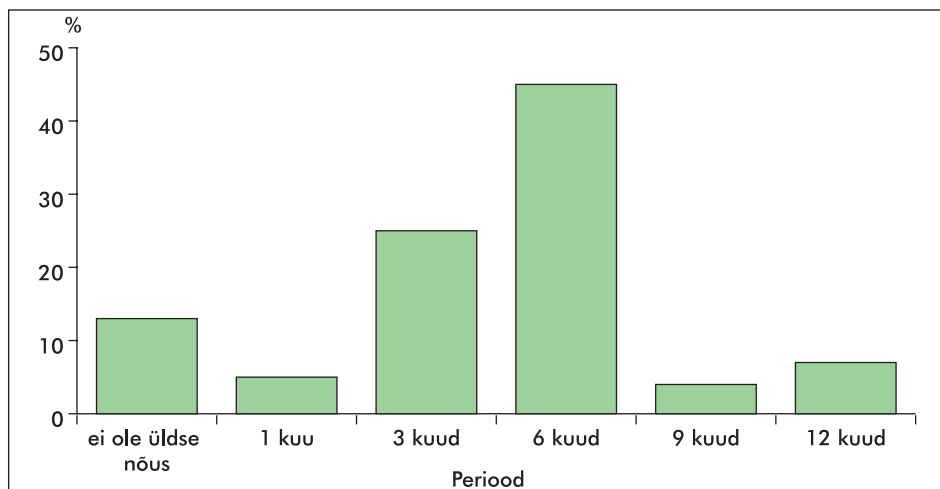
Kas Teie välismissioonile minekut takistavad?

Millise palgataseme juures ollakse valmis välismissioonile minema?

Periood, mis ajaks ollakse valmis missioonile minema

korral) ja seda, et töökoht peaks säilima (28 korral). Mõnevõrra vähem mainitakse puhkust, kaitsevägega samu tingimusi, korralikku palka ja seda, et naiste osalemine missioonidel peaks olema aktsepteeritud.

Mõned vastajad on nõus minema ainult teatud liiki missioonidele. Paar vastajat seavad tingimuseks, et missioonile minek ei toimuks Kaitseliidu üksuses (sest Kaitseliidul on teised põhimõtted).

Kokkuvõte

Kõige tüüpilisem vastaja keskeriharidusega reames Põlva malevast. Ta arvab, et kaitseliitlased peaksid osalema välismissioonidel ja ta on ka ise valmis minema. Põhiliselt motiveerib teda välismissioonil osalema palk. Ta on nõus minema missioonile kuueks kuuks ja soovib saada kuus 25 000 krooni palka.

Põhjalikumalt saab missiooniküsitluse kohta lugeda Kaitseliidu kodulehelt www.kaitseliit.ee infomaterjalide alt. ■

TOOMPEA MALEVKOND TÄHISTAS 80. AASTAPÄEVA

Läinud aasta 4.–5. detsembril tähistas Kaitseliidu Tallinna maleva Toompea malevkond 80. aastapäeva ja 10. taasloomise aastapäeva.

Heiki Arike, leitnant

Aastapäevaväitrite raames korraldati Okupatsioonide muuseumis konverents “Vabatahtlikkus riigikaitstes”, kus arutleti nii ajaloo kui ka tuleviku üle. Ühe konverentsi põnevamaid ja haaravamaid ettekandeid – “Kevadöine häire Tallinnas 1926. aastal” – pidas lipnik Merike Jürjo. Kõnealune ettekanne ilmub ka ajakirja käesolevas numbris.

Toompea lossi Valges saalis korraldati pidulik vandetootuse tseremoonia, kus anti üle teenetemärgid, millega austati eelkõige malevkonna tegevusele kaasa aidanud inimesi väljastpoolt malevkonda. Kuid teenetemärgi saajate hulgas olid ka Kaitseliidu edendamises silma paistnud malevlased, nende seas vabariigi president Arnold Rüütel. Maarjamäe lossis oli pidulik vastuvõtt malevlastele ja külalistele.

5. detsembril andis kaitseväge orkester Estonia kontserdisaalis malevkonna aastapäeva ja lähenevate jõulude puhul kontserdi.

Toompea malevkond on Kaitseliidu vähe-seid eksterritoriaalseid malevkondi, mis koondab Tallinnas aktiivseid riigiametnikke, ühiskonna- ja avaliku elu tegelasi. Nende seas on poliitikuid, politsei- ja päästametnikke, ettevõtjaid jt. Peamisteks ülesanneteks on väljaõppe korraldamine ja Kaitseliidu toetamine nii seadusandluse loomisel kui ka avalikkuse ees.

Jaanuarikuu kolmel päeval osales Toompea malevkond oma lahingurühmaga vastutegevuses Tapa Väljaõppekeskuse Ohutõrjedisvisjoni ajateenijate väljaõppel. Seda, et Toompea malevkond täitis oma ülesande edukalt, kinnitas kaadri-

Kaitseväge pekaplan kolonel Tõnis Nõmmik pühitseb kolonelleitnant Einar Laigna käes olevat sümbolset mõõka.

kaitsevaelaste hinnang, et vastutegevuse nii head taset pole varem kohatud. 17. veebruaril anti malevkonnale üle tseremooniaalmõök. Mõõgale, mille valmistas malevkonna liige kolonelleitnant Einar Laigna, on graveeritud sõnad Henriku Liivimaa kroonikast: “Üks süda ja üks hing”. Loodame, et malevkonnaga liitudes sellel mõõgal kaasvõitlejatele antud tööts ühendab südamed ja hinged ka tegevuses. ■

Heiki Arike on Kaitseliidu Tallinna maleva Toompea malevkonna pealik.

AKADEEMILISED KAITSELIITLASED TÄHISTASID AASTAPÄEVA

Kaitseliidu Tartu maleva akadeemiline malevkond tähistas 19. märtsil oma 80. aastapäeva ning tegevuse taasjalustamise üheksandat aastapäeva.

Malevkond ühendab enam kui kahtsadat akadeemilist kodanikke kõikidest Tartu ülikoolidest. Malevkonna baasil on komplekteeritud Kaitseliidu Tartu maleva staabi- ja luurekompanii. Malevkonna koosseisus saavad paljud Tartus õppivad üliõpilased oma kaitseliitliku ettevalmistuse, mis võimaldab neil ülikooli lõpetamise järgselt tööle asudes adekvaatsemalt hinnata Eesti riigi kaitsmiseks vajalikke jõupingutusi.

Tartu ülikoolide õppejõude, üliõpilasi ja vilistlasi Kaitseliidus ühendava akadeemilise malevkonna ametlikule tegevusele pani aluse Kaitseliidu ülema oma käskkirjaga 1996.

aasta 14. märtsil, kuid ettevalmistustööd akadeemiliste kodanike vabatahtliku riigikaitse tegevuse toomiseks olid alanud juba varem. Paljuski kasvas malevkond välja 1990. aastate alguses Kaitseliidu Tartu maleva esimese malevkonna koosseisus üliõpilasi ühendanud Ü-kompaniist.

Malevkond peab oma eelkäijaks ärksamate akadeemiliste kodanike poolt 1924. aasta sügisel algatatud ja sama aasta 1. detsembril putšikatse mahasurumise järgselt Tartus ametlikult loodud üliõpilasseltside kaasvõitlejast moodustatud Kaitseliidu Tartu maleva 3. ja korporatsioonide kaasvõitlejaid koondanud 4. malevkonda.

Täpselt nagu tänapäevalgi olid üliõpilastest koosnevad Kaitseliidu üksused eksterritoriaalsed ja semestriti muutuva koosseisuga. ■

SELJAKOTT: MUDEL 104-126 (seljakotti saab kanda koos rakmetega)

RELVAKOTT: MUDEL 104-250

(mahutab automaadi AK 4, lisataskutes on koht kahele salvele ning puhastuskomplektile)

- Välja töötatud koostöös Scoutspataljoni ja Kaitseliiduga
- Küsi pakkumist kaitseliitlasele
- Näidistega saab tutvuda Kaitseliidu Peastaabi avalike suhete osakonnas

GALVI-LINDA

AS Galvi-Linda

Tallinna 44, 71008 Viljandi, tel 433 5616, faks 433 5276, gsm 5058035

e-mail: tanelt@galvilinda.ee,

www.galvilinda.ee

KAITSELIIDU PÄRNUMAA MALEV JAANUARITORMIS

Kaitseliidu Pärnumaa malev osales 8.–10. jaanuarini 2005 pääste- ja evakueerimistöodel Pärnu linnas ja maakonnas.

Erik Reinhold, kapten

Jaanuaritormi pääste- ja evakueerimistöös osales 106 Kaitseliidu Pärnumaa ja 64 Tartu maleva kaitseliitlast. Kasutusel oli 13 Pärnumaa maleva ja neli Tartu maleva sõidukit, lisaks neli Tartu maleva paati. Rakendatud olid kõik vajalikuks osutunud Pärnumaa maleva logistilised ressursid.

Alarmeerimine ja töö algus

Sain laupäeva, 8. jaanuari õhtul kell 17.45 Kaitseliidu Pärnumaa maleva korrapidajalt teate edastatud tormihoiatuses ja valmisolekuvajadusest. Võtsin ühendust Pärnumaa Päästeteenistuse direktori Jaanus Teearuga. Tema hinnangul ei olnud olukord sel hetkel veel kriitiline, kuid halvenes pidevalt. Seejärel andsin maleva korrapidaja kaudu kogu kaaderkoosseisule ja vabatahtlikule juhtkonnale kuni rühmapealikele korralduse olla valmis allüksuste alarmeerimiseks ja rakendamiseks.

9. jaanuaril kell 2 öösel edastas Jaanus Teearu mulle Pärnumaa kriisikomisjoni esimehe, Pärnu maavanema kohusetäitja Toomas Kivimägi abipalve. Teel maleva staapi andsin korralduse kohe koguneda Kikepera malevkonna pioneerirühmale, maleva valverühmale, siderühmale ja tagalapealiku kaudu kõigi maasturite MB Unimog juhtidele.

Alarmeeritud allüksused kogunesid kiiresti. Kell 3 olid pioneerirühm ja siderühm ning kolm maasturit kohal ja valmis tegutsema. Üks maastur eraldati politseile esmase maastikuluure tegemiseks, sest politsei oma sõidukid ei olnud võimelised üleujutatud piirkondades liikuma.

Maleva korrapidamise ja allüksuste tegevuse koordineerimise võttis üle kaitseliitlane veebel Pirger Laur. Et sündmused arenesid suure kiirusega ja korrapidaja tegevus oli üliintensiivne, ei õnnestunud tegevust täismahus korrektselt dokumenteerida.

Tegevus päästetöödel

Kell 3.30 otsustas kriisikomisjon, et tuleb alustada elanike evakueerimist üleujutatud linnaosadest. Selleks moo-

dustati kolm piirkonda: Kesklinn, Vana-Pärnu ja Raeküla.

Evakueerimiseks moodustati Kaitseliidu jõududest neli evakueerimiskoonda, igatühe koosseisus ülem, autojuht ja 3–4 kaitseliitlast. Iga meeskonna kasutada oli Unimogi maastur, mõnevõrra hiljem saime neile juurde anda ka kaks kummipaati. Toimkondade ülemad olid varustatud ICOMi käsiraadiojaamadega.

Toimkondade ülesandeks oli käia läbi kõik elamud oma vastutusalas, äratada inimesed, evakueerida need, kellel pole võimalust minna maja teisele korrusele, ja teisedki, kes vajavad evakueerimist. Majadesse jäävatele inimestele tuli öelda, et nad kuulaksid Eesti Raadio kanaleid, saamaks teavet olukorra edasise arengu kohta.

Paljud inimesed keeldusid evakueerimisest, ka kriisikomisjoni otsus oli, et sundevakueerimist läbi ei viida. Seega toodi majadest välja vaid need, kes seda ise soovisid. Evakueerimise ajal ei olnud võimalik korraldada registreerimist ja et enamik kodust lahkunud soovis kuivale maale jõudes minna kohe sugulastetuttavate juurde, jõudis kogunemiskohta vaid väike osa üleujutatud majade elanikke. Kokku evakueerisid kaitseliitlased ja kaitsevälased uputuse jooksul ohtlikest piirkondadest umbes 300 inimest.

Pärast Vana-Pärnu esmase evakueerimise lõpetamist alustati Raeküla piirkonna evakueerimist. Selleks ajaks oli toimkondi juba seitse. Üks neist jäi väljakutsetele reageerimiseks Vana-Pärnusse. Et vee seis oli kohati juba nii kõrge, et Unimogigagi ei saanud enam liikuda, korraldasime kolme Pärnu Üksik-jalaväepataljoni (ÜJP) Magirius-tüüpi veoauto kasutuselevõtu. Lisaks Raeküla piirkonna evakueerimisele kaasati Kaitseliidu evakueerimiskoondi ka Kesklinnas, sest piirivalve isikkoosseisul ei olnud vahetust.

Evakueerimise esimene etapp osutus kogu operatsioonis kõige keerulisemaks. Inimesed töötasid pimedas, kohati rinnuni ulatuvas külmas vees. Üks toimkond suutis vastu pidada kuni tund, siis tekkis juba alajahtumise oht ja päästjad tuli tuua tegevuspiirkonnast ära ning vahetada uutega. Eriti suur koormus

langes toimkondade ülematele, autojuhtidele ja korrapidamisteenistusele, sest nende väljavahetamine oli raske või võimatu. Maleva staabis valmistati välikateldes sooja jooki. Ka toimetati osa evakuatsiooniülesandelt saabunud kaitseliitlasi koju, kus nad said riideid vahetada ja uuesti tegevusse naasta.

Tegevus päevalges

Pärast esmast üldist evakuatsiooni ja päeva valgenemist asuti tegutsema häirekeskusest maleva korrapidajale edastatavate konkreetsete väljakutsete peale. Korrapidaja omakorda koordineeris Kaitseliidu evakuatsioonitoimkondade tegevust. Enamasti oli vaja üleujutatud majadest välja aidata vanureid ja lastega perekondi. Väljakutsetele reageerisid kas Kaitseliidu toimkonnad iseseisvalt või vajadusel koos kiirabitöötajatega, seda juhtudel, kui arstiabi vajati kiirabiautodele läbipääsmatutes kohtades.

Toimkonnad olid samasugused nagu esmaevakuatsiooni korral (koosseisus ülem, autojuht ja 3–4 kaitseliitlast ning varustuses auto, kummipaati ja raadiojaam). Kell 10 olid kohale jõudnud Vahipataljoni kaitsevälased kümne kummipaadiga. Nende kasutuselevõtt hõlbusas päästetöid oluliselt. Tihti osutuski kaitseväes ja Kaitseliidus kasutatav Rootsi kummipaati parimaks päästevahendiks. Päästeameti ja piirivalve kõvapõhjalised paadid olid madalas vees raskemini kasutatavad. Samas oli probleemiks kummipaatide purunemine veealuse risu tõttu.

Kell 14 alustati rannaäärsetesse sanatooriumidesse veelõksu jäänud puhkajate (kokku 180 inimest) evakueerimist. Et paljud kannatanud olid eakad, polnud nende evakueerimine kummipaatidega otstarbekas. Seetõttu otsustas kriisikomisjon oodata vee alanemist, kuni maasturitega oli võimalik hoonetele läheneda. Sanatooriumide evakueerimisel osalesid ka Scoutspataljoni kaitsevälased, kes olid saabunud samal päeval kella 11ks.

Ohu taganedes

9. jaanuari jooksul olukord stabiliseerus, vesi hakkas taanduma ja otsesed päästeülesanded enam peaaegu täita ei

tulnud. Tõmbasin suurema osa toimkondi tegevuspiirkonnast tagasi. Korraldati toitlustamine, rõivaste kuivatamine ja varustuse hooldus. Samas hoidsime 3–4 toimkonda ikka veel 10-minutilise valmisoleku reservis. Pioneeripataljoni kaitsevälased ja tehnika jõudsid kohale kell 15, neile lisandusid hiljem (10. jaanuaril kell 3.30) ka Kaitseliidu Tartu maleva paadid ja paadimeeskonnad.

Et nende saabumise ajal olid suuremad evakuaatsiooni- ja päästetööd lõpetatud ning kriisikomisjon kogunenud olukorrahinnanguks ja edasiseks planeerimiseks, viibis allüksustele ülesannete andmine. Öhtu jooksul rakendati Pioneeripataljoni kaitsevälasi mõningate väiksemate ülesannete täitmisel, näiteks hinnati ühe korruselamu varisemisohhtlikkust, koristati murdunud puid jms. Minu ja maleva korrapidaja antud ülesannete puudumisel otsis ja leidis allüksuse juht leitnant Margus Neudorf oma alluvatele linnas iseseisvalt tegevust. Omaalgatus oli olukorras, kus keskujuhtimine allüksust otseselt rakendada ei suutnud, igati kiiduväärt.

10. jaanuari hommikul alustati kriisikomisjoni ülesandel kahjustuste kaardistamist. Kaitseliidu ja kaitseväge vastutusalaaks määrati Pärnu linn, rannaäärsete maapiirkondadega tegelesid piirivalve ja päästeteenistus. Kella 11ks koostati esialgne kahjustuste kaart, mis võimaldas kriisikomisjonil suunata koristustöid.

Samas suunasime osa jõudusid maakonda, ülesandeks joogivee vedu rannaäärsetesse küladesse ja generaatoritega elektrivarustuse tagamine veepumplatele, suurfarmidele jms objektidele, mida kriisikomisjon pidas oluliseks. Sama päeva jooksul lõpetati Kaitseliidu ja kaitseväge põhijõudude tegevus. 11. jaanuari öhtuni töötasid veel kaks joogiveeveo toimkonda ja kaitseväge Sidepataljoni generaatorimeeskond.

Juhtimine

Kogu tegevust piirkonnas juhtis Pärnumaa kriisikomisjon Pärnu maavane ma kt Toomas Kivimägi juhtimisel. Kriisikomisjoni töö korraldati Pärnu häirekeskuse ruumides, mis asub nii päästetöökohal, politseiprefektuuri kui ka Kaitseliidu maleva hoonete vahetus naabruses. See lihtsustas oluliselt teabevahetust.

Kaitseliidu maleva tegevuse juhtimine oli korraldatud nii, et toimkondade taktikalist tegutsemist juhtis otseselt maleva korrapidaja. Malevapealik viibis enamiku ajast kriisikomisjoni ruumis ja sai seetõttu olla vahetult otsuste tegemi-

se juures. Teabevahetus korrapidajaga käis raadio ja mobiiltelefoni teel. Hiljem, kui ressursse juba lisandus, moodustati ka kolm kohapealset juhtimiskeskust: Kesklinn, Vana-Pärnu ja Raeküla. Mõnevõrra lihtsustas see tegevuse ametkondadevahelist koordineerimist.

Raadioside meie toimkondadega loodi ICOMi käsijaamade abil, mis toimusid laitmatult. Pikaajalisi sidekatkestusi peaaegu ei tekkinud. Raadiojaamade akusid hoitakse maleva staabis kogu aeg laetuna, seega sai jaamad kohe kasutusse võtta. Staabis korraldati varuakude laadimine. Maleva raadiojaamadega varustati ka saabunud kaitseväge allüksused.

Üks suuremaid juhtimisprobleeme oli juurdetoodavate kaitseväge ja Kaitseliidu allüksuste vajaduse üle otsustamine. Selleks ajaks, kui abipakkumusi hakkas järjest tulema, tuli otsustajatel balansseerida ülereageerimise piiril. Et alates hommikust vesi tegelikult juba taandus ja oli oodata olukorra stabiliseerumist, oleks liigsete lisajõudude kohaletoomine, mis nagnunii jõuaksid päralt 2–4-tunnise viivitusega, tähendanud liigset ressursikulu. Samas andsid vastakad ilmaprognoosid alust karta, et olukord võib veel kord halveneda. Seega otsustasime põhimõtteliselt pakutud abi vastu võtta, et mitte olla olukorras, kui ressursse ilmastikuolude halvenedes napib või nende saabumine hilineb. Sellest tulenes ka olukord, kus mõnede eelkõige kaitseväge allüksustele võis jääda mulje, et neid ei rakendatud saabudes piisavalt.

Distsipliiniprobleeme minu teada kogu tegevuse ajal ei tekkinud. Kõik allüksuste juhid täitsid oma ülesandeid kohustundlikult, ilmutasid arukat omalgatust ja olid allüksuse juhtimisel võimalised vastavalt olukorrale improviseerima. Viimasena nimetatud juhiomadus osutub minu hinnangul sedalaadi kiiresti eskaleeruva kriisi oludes otsustavaks.

Tagalatoetus

Tegevusse kaasati kõik maleva kasutada olevad logistilised ressursid. Põhiline "töötõetaja" oli maastur MB Unimog. Ilma nende autodeta oleks sellises mahus ja sellise tulemuslikkusega evakueerimisoperatsioon olnud võimatu.

Kasutusele võeti ka maleva elektrigeneraatorid. Neid kasutati näiteks Pärnu kiirabi ruumidest vee väljapumpamisel elektrienergia saamiseks jms pakiliste ülesannete täitmisel. Samas ilmses, et

meie kasutuses olevad generaatorivõimsused (2–4 kW) on ilmselgelt ebapiisavad sedalaadi õnnetuste puhul abistamiseks. Oli suur vajadus just võimsate (vähemalt 30 kW) generaatorite järele. Neid oli meil kasutada vaid kaks, mis saabusid koos Sidepataljoni meeskonnaga.

Järeldused

Nii selle kui ka varasemate päästetööoperatsioonide kogemus on näidanud vajadust eristada kaitseliitlased teistest sündmuskohal tegutsejatest. See on oluline ka operatsiooni juhtimise seisukohalt, et oleks näha, kes on päästajad, kes päästetavad. Selleks pean mõistlikuks võtta kasutusele erksavärvilised Kaitseliidu sümbolika vestid.

On räägitud veekindlate termooilukondade jms erivarustuse vajadusest. Mõõnan, et selline varustus oleks kaitseliitlaste töötingimusi parandanud, samas peame endalt küsima, kuidas oleks otstarbekas korraldada ülikalli varustuse hankimine, hoidmine, haldamine ja kasutamine nii, et me ei koormaks üle oma niigi tagasihoidlikke finantsressursse ja et varustus ei seisaks kasutult laoriulil, oodates järgmist katastroofi 30 aasta pärast.

Kindlad struktuurid ja protseduurid panevad aluse võimele vajadusel improviseerida. Antud olukorras ei oleks olnud võimalik kasutada ainsatki kindlaksmääratud struktuuri ega protseduuri eeglistikku. Allüksused tuli reorganiseerida vastavalt vajadusele ja juhtimine korraldati käigult nii, nagu dikteerisid ressursid ja sündmuste areng. Samas poleks baasteadmiste ja väljakujunenud rutiinide toimimiseta suudetud mõistlikke otsuseid vastu võtta ja kogu tegevus oleks pöördunud juhitamatuks kaoseks.

Kriis ühendab! Reaalses hädaolukorras tegutsemine on olnud väga heaks õppetunniks sellest, et erinevad jõustruktuurid tahavad ja suudavad koos töötada. See leevendab olulisel määral koostööprobleeme, mis lähtuvad asjaolust, et jõustruktuurid on pandud omavahel ressurside pärast konkureerima ja igapähele on sisimas pisike kahtluseus, et nende alafinantseerimine on tingitud teiste ülefinantseerimisest.

Reaalses kriisis suudetakse hinnata ka partnerite kompetentsi ja võimeid. Pärnus tehtud koostöö on oluliselt tugevdanud üksteisemõistmist, usaldust ja koostööpotentsiaali. ■

Kapten Erik Reinhold on Kaitseliidu Pärnumaa maleva pealik.

KAITSELIIDU SAAREMAA MALEV AITAS VÄHENDADA JAANUARITORMI KAHJUSTUSI

Kaitseliidu Saaremaa malev osales 9. jaanuari tormi kahjude vähendamisel kahekümne vabatahtliku ja kolme ohvitseriga.

Toomas Luik, kapten

Saare maakonna kriisikomisjoni töö algas 8. jaanuaril, kui komisjoni liikmeid teavitati kell 15.30 tormiohust ja paluti olla valmis oma kasutuses olevate ressursside kaasamiseks. Õnneks öösel lisaressursside vajadust ei tekkinud.

Operatsioon "Liivakott"

Maakondlik kriisikomisjon kutsuti uuesti kokku 9. jaanuari hommikul kell 8.30, kui päästeteenistusest saadi ülevaade olukorrast ja tormi tekitatud kahjustest. Tõsisem olukord oli tekkinud tõusuvee tõttu Kuressaare linnas hotellide Georg Ots, Rüütel ja Meri ümber, kus vesi ähvardas tungida majutusasutuste esimesele korrusele ja uputada keldrid, kus asusid hoonete elektripaidid.

Komisjon otsustas järgmise istungi pidada kell 13, et koguda selleks ajaks teavet olukorrast valdades, teavitades kohaliku Kadi raadio kaudu elanikke võimalikest ohtudest. Samal ajal jälgiti pidevalt veetõusu, et vajadusel alustada liivakottide täitmist ja kaitsevalli rajamist kaitsmaks hotelle tõusuvee eest.

Kell 10.04 palus hotell päästeteenistusest abi keldrist vee väljapumpamiseks. Vesi oli tunginud kanalisatsiooni kaudu keldrisse.

Maleva staapi oli pärast hommikust kriisikomisjoni istungit kokku kutsutud kümme malevlast, vaneminstruktor ja tagalapealik. Väljasõiduks oli valmis kaks MB Unimogi.

Kell 11.20 alustati maakonna kriisikomisjoni esimehe, maavanema kt Hans Teivi otsusel operatsiooni "Liivakott" eesmärgiga kaitsta hotelle ülejutuse eest. Operatsiooni õn-

nestumiseks eraldas OÜ Saare Leib 200 tühja jahukotti ning Saarte Teedevalitlus kalluri ja tõstuki, et liiv liivahoidlast hotellide juurde vedada. Kaitseliitlaste ülesandeks jäi liivakottide täitmine ja tõkkesse paigaldamine.

Kui autokastis sai töötada kuivade jalgadega, siis tõkke ehitajad olid sunnitud töötama poole sääreni vees. Päästeteenistus eraldas selleks viis paari kummikuid. Kell 14 asus veel kümme malevlast kotte täitma ja tõket ehitama.

Selleks ajaks olid lahendatud ka tekkinud pisiprobleemid: soetatud kotisuu- de sulgemiseks plastisulgurid (kaabli- kinnitusrühmad), toodud juurde pikki kalurikummikuid ja kolm paari kalamehesaabastega pükse (nii palju leiti pühapäeval avatud kauplustest).

Kaitseliitlastele väljastati ka kuivi riideid Rootsi varustusest. Malevalasi toitlustas tööde ajal Rüütli hotell oma köögist.

16.20 lõpetati nn operatsioon "Liivakott" ja töös olnud mehed said vabaks. Täpsustati, kellel on võimalik osaleda vajadusel ka järgmisel tööpäeval. Malevlased olid töötanud ennastunustavalt põlvkõrguses vees. Mehed olid märjad ja väsinud, kuid teadmine tehtud töö

vajalikkusest ja meeskonnatunne kompenseerisid rasked töötingimused ja märjad jalad.

Elu õpetab

Kell 18 kogunes maakondlik kriisikomisjon taas istungile Saare maavalit- susse. Päevakorras oli üks punkt: ülevaade hetkeolukorrast ja edasine tegevus. Öhtusel kriisikomisjoni istungil otsustati valmistuda vajadusel tsiviilelanikkonna evakuaatsiooniks. Imnes, et pääst- ametil pole kohaseid sõidukeid, millega aidata inimestel evakueeruda üleujutus- piirkonnast. Kaitseliidu Saaremaa malev valmistus lisatranspordi leidmiseks, kuid tänu merevee tõusu peatumisele jäi inimeste evakuaatsioon ära.

Seoses erakorralise olukorraga il- mesid mõned puudused, mis tuleb lähia- ajal kõrvaldada (vastavad ettepanekud esitati ka Kaitseliidu ülemale):

- 1) soetada igale malevale 20 paari ka- lamehekummikuid või kummipükse (neid võib vaja minna ka inimeste otsin- gutel soistel ja madalatel aladel);
- 2) käsiraadiojaamadele muretseda nn käed-vabad-süsteem (vajalik ka õis- tel õppustel metsas, kus on vaja säilita- da vaikust);

3) Kuressaares ei tekkinud küll vajadust, aga sellise tõusu- vee korral peab olema võimalik kasutada madalapõhjalisi paa- te inimeste evakueerimiseks ja transpordiks;

4) maleval peab olema ka mootorsaage teele langenud puude kõrvaldamiseks (annab võimaluse abistada päästete- nistust teede vabastamiseks lan- genud puudest).

Kõnealune varustus annab malevale paremad abistamisvõi- malused erakorralistes olukor- dades. ■

Liivakottidega tõkestatud keldri sissepääs jaanuaritormi ajal Kuressaares.

Toomas Luik on Kaitseliidu Saaremaa maleva pealik.

ÜLEVAADE KAITSELIIDU TEGEVUSEST HAAPSALUS JAANUARITORMI AJAL

Tormihoiatuse sai Kaitseliidu Lääne maleva pealik 8. jaanuaril 2005 kella 16 paiku Kaitseliidu peastaabi korrapidajalt. Umbes samal ajal jõudis temani ka maakonna kriisikomisjoni teade.

Arnold Juhans, leitnant

Mind kui Lääne maakonna kriisikomisjoni liiget oli niisiis hoiatatud, et pean olema pidevalt kättesaadav. Teades ilmaennustust ja analüüsidest võimalikke ohte, võtsin vastu otsuse alustada varakult ettevalmistusi Kaitseliidu osalemiseks päästetöödel juhul, kui torm peaks Läänemaad tõesti tabama. Võtsin ühendust Läänemaa päästeteenistuse direktori Olev Rosariga ja selgitasin välja, millist abi võib päästeamet Kaitseliidult vajada.

Pärast hoiatuse saamist sõitsin maleva staapi. Tugevdasin korrapidamisteenisust kahe tegevteenistuses oleva allohvitseriga, kes alustasid allüksuste pealike teavitamist võimalikust ohust ja valmisoleku vajadusest kohe pärast signaali saabumist tegutseda. Lühikese aja moodustasime 52-liikmelise meeskonna, mis jäi telefonivalvesse, lisaks moodustati ka reservgrupp juhiks, kui esimene meeskonna peab välja vahetama. Mitmed allüksuste pealikud ja kaitseliitlased saabusid õhtut ootamata staapi ja pakkusid oma abi ettevalmistustöödel.

Õhtune põhitegevus

Laeti akud ja seati korda raadiojaamad. Tangiti ja valmistati ette neli Unimogi ja maasturid, autodele kinnitati juhid.

Seati korda malevas olevad taskulambid.

Valmistati ette ja kontrolliti üle katastroofi- ja meditsiinikomplektid.

Valmistati ette olemasolevad päästevestid, helkuritega kaelindid jms varustus.

Kontrolliti üle olemasolevad toidu- ja varavarad ja valmistati võimalikuks toiduvalmistamiseks.

Staabi II korrusel pandi üles välivoodid ja magamiskotid võimalikuks evakueeritavate vastuvõtuks ja päästetöödel osalejate puhkamiseks. Kokku sai 40 kohta.

Võimaliku veekatkestuse puhuks valmistati ette 200-liitrine veetagavara.

Kontrolliti ja seati töökorda generaatorid, mootorsaed jms. Jne, jne, jne.

Et juba õhtul hakkas tuul tugevema ja veetase tõusma, patrullis üks ekipaaž pidevalt Haapsalu mereäärsetes piirkondades, fikseerides veetõusu ja teatades sellest maleva korrapidajale, kes omakorda edastas informatsiooni Kaitseliidu peastaabi korrapidajale. Pidev infovahetus toimus maavanema ja päästeteenisuse direktoriga.

Õösel kella 3.40 paiku sain teate maavalitsusest, et kriisikomisjon kutsub kokku kell 4.30. Samal ajal andsin korralduse kutsuda malevlased staapi. Kriisikomisjoni koosolekul, mida juhtis maavanem Sulev Vare, jagati operatiivselt ülesanded, pandi paika ettekandmise ning informatsiooni liikumise ja edastamise kord. Kokkukutsutud kaitseliitlased saabusid malevasse väga operatiivselt. Tuli 52 kaitseliitlast ja tegevteenistuses olevat kaitseväelast. Peale selle ühines meiega neli Haapsalu piirivalvekorooni piirivalvurit oma auto ja paa-diga. Linna üleujutatud piirkondadest evakueeritigi inimesi valdavalt Kaitseliidu Unimogi veoautodega, teiste autode kasutamine oli sügava vee tõttu võimatu.

Abi vajavad inimesed evakueeriti Haapsalu Gümnaasiumi ühiselamusse, valdavalt aga sugulaste-tuttavate juurde Haapsalu linna piires. Kokku evakueeriti üle 100 inimese (andmed ei ole täielikud, sest päästeoperatsiooni alguses ei fikseeritud kõiki kodanikke, keda kriisipiirkonnast ära toodi). Samal ajal organiseerisid Naiskodukaitse liikmed päästeoperatsioonist osalejate toitlustamist. Peale selle aitasid kaitseliitlased toimetada inimesi tööle Haapsalu taastusravikeskusesse ja teistesse suurveega linnast ära lõigatud asutustesse, aidati pääste kodanike vara jms.

9. jaanuari pärastlõunal sõideti koos päästeameti töötajatega läbi kõik linna üleujutatud tänavad, käidi läbi kõik majad ja pakuti kõikidele soovijatele võimalust evakueeruda, sest ilmaennustus lubas uut tormi ja veetõusu. Kodanike evakueerimine jätkus õhtuni. Peale evakueerimise osalesid kaitseliitlased politsei abistamisel – liikluse reguleerimine, tänavate sulgemine jms. Kokku töötati 636 inimehundi.

Plussid

Kaitseliitlaste motivatsioon oli kõrge. Neid iseloomustas ktiivne osavõtt ja valmisolek abistamisel osaleda. Probleemiks oli tagantjärele asjaolu, et väga paljud maleva liikmed väljendasid rahuolematust selle üle, et neid ei kaasatud.

Olemasolevad ressursid mobiliseeriti väga kiiresti ja neid kasutati otstarbekalt.

Kaitseliidu kasutuses olevad transpordivahendid (Unimogid) osutusid antud kriisisituatsioonis suurepäraseks.

Kriisikomisjoni töökorralduse osas võib öelda, et ülesandeid täideti rahulikult, tööjaotus oli õige, kõik teadsid oma ülesandeid. Praktiline töötegemine ei uppunud bürokraatiasse ega lõpututesse koosolekutesse.

Miinusid

Häiris kaitseliitlaste isikliku varustuse puudulikkus, täpsemalt erivarustuse – näiteks kummiülikondade – puudumine. Tavalisest kummikust on vähe kasu, kui jääkülma vesi on vööni. Et elame mere ääres, peaks malevas olema teatud hulk kummiülikondi jm sellesarnast varustust.

Päästeoperatsiooni ajal tekkisid teatud sideprobleemid. Käsiraadiojaamad pole Unimogis sõites, kui väljas ulub veel torm, lihtsalt kuulda. ■

Arnold Juhans on Kaitseliidu Lääne maleva pealik.

KUI TARTLASED PÄRNUSSE JÕUDSID, OLI TORM JUBA VAIBUNUD

Jaanika Ojakõiv

Pühapäev, 9. jaanuar

Kell 18 edastati telefonitsi info valmisolekust number üks. Seega oli vaja kõik oma kompsud kenast üle vaadata ja kotti pakkida ning olla valmis malevasse kogunemiseks, et Pärnusse päästetöödele sõita.

Kell 19 anti korraldus saabuda koos varustusega Tartu maleva staapi. Tekkis elevus ja ootusärevus, sest ei teatud, mis ees ootab.

Kell 20–21.30 õhtul kogunesid paadigrupi liikmed malevasse. Esimesena väljuvasse gruppi kuulus 21 kaitseliitlast. Samal ajal koostati Tartu malevas ka teist gruppi, mille väljumisajaks oli määratud esmaspäev. Sellesse gruppi kuulusid üliõpilased, kaitseliitlased ja naiskodukaitsjad. Osa varem kohale jõudnud inimesi suunati AS Salvestisse kottide järele, et saaks Tartu Ülikooli Pärnu Kolledžit vee sissetungi eest liivakottidega kaitsta.

Kell 21.45 suunduti paadigrupiga Tartu maleva logistika-keskuse, et laadida autodele vajalik varustus, nagu kummikud, liivakotid ja labidad, ning täiendada isiklikku varustust.

Kell 23.30 olid kõik ettevalmistused lõppenud; vaja oli veel masinad tankida.

Kell 00.15 hakkas nn paadigrupp liikuma Pärnu poole. Kolonnid olid kaks Taanist saadud Unimogi, kolm sõiduautot ja neli paati, neist kaks mootoritega.

Esmaspäev, 10. jaanuar

Kell 3.30 jõudsimme pärast pikka ja vintsutavat sõitu Pärnusse ning kandsime Pärnu malevas ette oma saabumisest. Mõne aja pärast, kui korrapidaja oli kõik vajaminevad andmed kirja pannud, saadeti meid Pärnu pataljoni ööbima.

Tartu kaitseliitlased ulatasid oma abistava käe uppumisohus autode päästimisel.

Kell 3.45 saabusime pataljoni ja meie grupp paigutati magama esmapilgul kenasse kasarmuhoonesse, mis seestpoolt vaadates nägi välja hullem kui kodutute öömaja. Kuid nagu kaitseliitlased ikka, kannatasime selle mõne tunni vapralt välja. Kindlad olime vaid selles, et väljas telgis oleks tunduvalt mugavam olnud.

Kell 4.30 valitses meie ööbimiskohas juba öörahu, sest kell seitse oli plaanis ärgata.

Kell 7 oligi äratus ja kohe ka hommikueine. Süüa saime Pärnu pataljoni sööklas. Kui magama pidime viletsates tingimustes, siis söögi kohta ei saa öelda ühtegi halba sõna. Seejärel suundusime taas Pärnu maleva staapi, et saada malevapealikul kapten Erik Reinholdilt edasise tegetsemise juhiseid.

Kell 9 olime Pärnu maleva staabis ja ootasime korraldusi.

Kell 9.30 saime lõpuks malevapealikuga kokku ning mõne aja pärast saadeti meie paadirühm koos päästeameti meestega Vana-Pärnusse kahjusid hindama. Viis meist läksid kolledžisse liivakotte täitma. Kolledžis oli vaja kindlustada aknad umbes ühe meetri kõrguselt liivakottidega, et tõkestada vee tungimine majja.

Kell 10.45 olime tagasi malevas, kus meile anti korraldus oodata kella üheni. Põhjuseks kriisikomisjoni koosolek, kus otsustatakse, millises piirkonnas on veel abi vaja, ning selgitatakse välja, mis meiega edaspidi üldse peale hakata. Ühtlasi saime selle aja kasutada lõunastamiseks.

Kell 11 saabus Tartust veel 40 kaitseliitlast ja üliõpilast. Saabunud abiväest vajati kümme inimest vanadekodusse mööblit uputusest päästma ja teised suunati sööma. Vanadekodusse vajati küll kümme inimest, aga et saabunud abivägi oli teotahteline ja keegi ei tahtnud niisama passida, siis läks sinna paarkümmend abistajat. Kui lõunastajatel kõhud täis, vahetati vanadekodusse saadetud kaaslased välja.

Fotod: Jaanika Ojakõiv

Taganev vesi jättis linnatänavatele maha merejäät moodustanud kuhjatisi.

Tartlastele tuttav pilt – just nagu Supilinna kevad.

Kell 12 oli paadigrupi lõunavaheaeg läbi ja igavus maad võtmas. Otsustasime teha väikse tiiru rannas ja vaadata, kui katastroofiline on sealne veetase. Võtsime suuna kuursaali ja ranna-ahoone poole. Kohe oli selge, et kuiva jalaga sealt läbi ei pääse, aga et meie kasutada oli suur ja kõrge Chewrolet' maastur, hellitaval Chewy, ei olnud esialgu läbipääsuga probleeme. Rannas oli igal pool võimust võtnud vesi ja igatüks sai silmapilguga selge pildi, kui suur võim on loodusjõududel tegelikult meie üle. Vesi oli tunginud kõikjale ja seda vaatepilti on sõnul raske seletada, sest kui ei oleks seda ise näinud, ei usuks siamaani.

Kell 12.30 sõitsime üleujutatud aladel ringi ja kui nägime mõnd õnnetut majaomanikku, pakkusime vajadusel abi. Nähes sõjaväevärvides autot, tulid mõnedki inimesed uudistama, mis toimumas. Üks väga kurva olemisega mees osutas oma paadile maja trepil ja ütles, et tema abimees on seal ja rohkem ei saavat me teda aidata. Järgmisest majast aga jooksis kiiruga välja naine, kes palus, et me päästaksime tema auto garaažist. Nimelt oli seal vesi nii kõrgel olnud, et autod olid sõna otseses mõttes silmini vees. Ulatasime siis abivajajale oma abistava käe (õigemini köie) ja aitasime tal auto kuivema koha peale toimetada. Kurvaks tegi asja see, et auto, mille meie välja tõmbasime, oli sellel perel lisaks majale ja kõrvalhoonetele kolmas vees kahjustada saanud masin.

Kell 13 olime jälle tagasi Pärnu malevas ja ootasime kriisikeskuse edasisi korraldusi. 40-liikmeline abivägi suundus Pärnu kolledžisse kindlustustöödele, sest viiest abimehest sinna ei piisanud.

Kell 14 ootas paadigrupp tegevust.

Kell 15 ootasime ikka.

Kell 16 olid kõik passimisest tüdinud ja rahutuks muutunud. Lõpuks ometi tuli info selle kohta, et lähme Vana-Pärnusse tormikahjustusi likvideerima. Kui kohale jõudsime, oli hakanud juba hämarduma ja kõigile oli selge, et pimedas puid ei langetata ega tehta ka muid töid. Päästeameti mehed on saagidega langetamas ja meie – neli paadimeeskonda – oleme lõpuks saadetud koristustöödele. Samas on meil teada, et meie abi oleks ära kulunud maapiirkondades, kuhu päästjad jõudsid alles esmaspäeva hilisõhtul, kuigi me olek-

Kaitseliidu autod ootamas väljakutset päästetöödeks.

sime võinud seal juba kogu päeva mütata ja palju kasulikku teha.

Kell 19 suundusid päästegrupid Pärnu pataljoni õhtustama ja 40-liikmeline grupp võttis suuna Tartusse tagasi.

Kell 19.30 oli paadigrupi missioon Pärnus sisuliselt lõppenud. Ilmajaam oli aga teatanud uuest tormist ja seepärast jäime ööbima Pärnu kolledžisse, kus polnud küll elektrit, kuid tänu varugeneraatoritele siiski soe, "kuiv" ja puhas. Öhtu edenedes jälgisime pingsalt aknast paistvat merd, et vajadusel ulatada Pärnule taas abikäsi.

Teisipäev, 11. jaanuar

Kella 9ks oli vaibunud ka eelmise öö tormikene ja vesi otsustanud kalda piiridesse tagasi tõmbuda. Et see uusi suuremaid kahjustusi ei tekitanud, otsustasime kodutee rataste alla võtta.

Kell 10 olid ka kõige tõsisemad unekotid üles aetud ja algas tagasisõit Tartusse. Tõdesime, et olime oma paadid asjatult kaasa võtnud ja kõik ei saanud ka oma jõudu täiel määral rakendada. Siiski ei jooksnud see kogemus kellelgi mööda külge maha ja kui edaspidi on vajalik, minnakse uuesti. ■

Kaitseliitlasi ei heiduta ebamugavused. Kui vaja on, minnakse uuesti appi sinna, kuhu kutsutakse.

SCOUTSPATALJON

vennaskond kogu eluks

"Scoutspataljonis leidsin huvitava ja arenguvõimalusi pakkuva töö, stabiilse sissetuleku ja sõbrad, kellele võin alati loota.

Teenistus professionaalse sõjaväelasena tähendab valmisolekut teenida Eesti Vabariiki, arendada endas vastupidavust, otsustusvõimet, distsipliini. Sõjaväelase elukutse – see on mehine valik."

Kristo Noorhani, seersant, 24

Missioon: Iraak 2003, Erna 2004 võitja

Scoutspataljon on kõrge valmidusastmega kaitseväge kiirreageerimisüksus, mille ülesandeks on äkkrünnakute tõrjumine, strateegiliste objektide kaitse ja osalemine rahvusvahelistel sõjalistel missioonidel.

SCOUTSPATALJON OTSIB OMA RIDADESSE MEHI, KES TAHAVAD TEENIDA ELUKUTSELISTE SÕJAVÄELASTENA.

Nõutav:

Eesti kodakondsus
Vähemalt keskharidus
Läbitud ajateenistus
Kriminaalkaristuste puudumine
Vanus 18–35 a
Hea füüsiline vorm

Pakume:

Mitmekülgset sõjaväelist väljaõpet
Karjäärivõimalust
Missioone ja õppuseid välismaal
Tasuta ja mugavat majutust
Konkurentsivõimeline palk
5-päevane töönael

Tule ja saa elukutseliseks sõduriks!
Liitumiseks pöördu lähimasse riigikaitseosakonda
või helista allpool toodud telefonidel.

Kontakt: Ly Lepik, Juta Soosaar

Tel: 717 2532; 717 2530

Faks: 674 1223

E-post: personal@rok.ee

www.scoutspataljon.ee

EESTI KAITSEVÄGI
ESTONIAN DEFENCE FORCES

RÄNNAK "24 TUNDI" SELGITAS TARTU VASTUPIDAVAIMA KAITSELIITLASE

Teist aastat korraldati Kaitseliidu Tartu malevas rännak nimega "24 tundi". See võistlus viidi läbi 18. ja 19. detsembril 2004. Et võistluse eelöhtul peeti Tartu malevas jõulupidu, ei jõudnud mõned võistlejad rajale.

Jaanika Ojaköiv

Rännakust registreerus osa võtma 33 Kaitseliidu Tartu maleva liiget, kuid starti jõudis 23 võistlejat – seitse naist ja 16 meest. Sellel võistlusel ei olnud tähtis niivõrd võit, kuivõrd osavõtt. Igapähe oli võimalus tulla ja proovida oma võimeid lihtsalt mööda teed käimises. Mõistetavalt lisandus sellele kahevõitlus unega. Võistlejatele oli ette nähtud ka kohustuslik varustus, nagu vorm, saapad, taskulamp, helkur ja joogivesi.

"Detsember on selliseks võistluseks halb aeg ja arvame, et tänu sellele oli ka osavõtt napp," ütles õppuse juht lipnik Ragnar Loot. "Järgmisel aastal loodame suuremat osavõttu. Kõik võivad tulla oma seniseid saavutusi ületama."

Võistluse eesmärgiks oli teha kindlaks Tartu maleva kõige vastupidavam kaitseliitlane. See tiitel omistati võistlejale, kes jõudis kõige kiiremini läbida 100 kilomeetrit, ajalimiidiks 24 tundi. Võistlus kulges mööda kindlat marsruuti Tartu ja Põlva maakonna külavahe- ja metsateedel. Teekond tuli läbi käia kindlasti jalgsi ja kõrvalise abita. Keelatud oli külastada tee äärde jäävaid kauplusi. Reegleid rikkunud võistleja diskvalifitseeriti.

Võistlejatel tuli läbida ka 16 kontrollpunkti, mis olid paigutatud trassile iga 5–8 kilomeetri tagant. Vaatamata sellele, et kõigil pidi toidumoon kaasas olema, pakuti 30. kilomeetritel võistlejatele sõdurisuppi, leiba, saia ja küpsist.

Trassil liikus ka viis masinat, mis jälgisid võistluse käiku ja abistasid vajadusel neid, kes hätta jäid. Viimase võistleja järel liikus meditsiiniteenistuse Unimog, mis korjas peale kõik katkestajad.

Sel aastal tuli rajalt kõrvaldata ka võistleja, kes silmanähtavalt ei olnud enam võimeline normaalselt liikuma, ent tahtis ikkagi finišisse jõuda. Siinkohal tahavadki korraldajad võistlejatele sü-

Foto: Jaanika Ojaköiv

Eelseisvad 100 km ja 24 tundi ei varjutanud stardis osavõtjate head tuju.

damele panna, et finišisse jõudmine ei ole elu ja surma küsimus.

Sidepidamiseks pidi igal võistlejal olema kaasa mobiiltelefon. Õnnetuse või katkestamissoovi korral tuli valida hädabuumärk, mis oli kõikidele võistlejatele enne starti teatavaks tehtud.

Stardis anti võistlejatele mustvalged, kuid selged ja arusaadavad kaardid orienteerumiseks. Eksimise vältimiseks olid kriitilistesse kohtadesse paigutatud igaks juhuks rajajulgustajad ja tänu sellele oli orienteeruda kerge.

Võistlus algas ühisstardist, ja nagu öeldud, oli teekonna läbimiseks aega 24 tundi. Siit ka võistluse kummaline nimi. Esmalt võistlusjuhendit lugedes tundus küll, et 24 tundi järjest mööda teid vantsida ei ole jalgadele just meeldivaim kogemus. Seda eriti juhul, kui oled "pühapäevaspõortlane" ja tuled võistlusele oma lõbuks. Kuid hiljem selgus, et 24 tundi on pelgalt nimi. Esimesel aastal arvati, et 100 km läbimiseks kulub ligikaudu 24 tundi,

nii saigi võistlus sellise nime. Praktika on aga näidanud, et kiiremad läbivad selle vahemaa tunduvalt rutem. Seega lõpeb võistlus siis, kui viimane võistleja on lõpetanud või katkestanud. 24 tundi pärast starti peatatakse võistlus igal juhul ja siis võivad kõik tõdeda, kui kaugemale nad jõudsid, ning teha järeldused oma võimetest.

"Mu jalad pole veel kunagi nii katki olnud, kui pärast seda õppust ning taastumiseks läks mitu päeva," kommenteeris võistlust kolmandale kohale tulnud Diana Erikson.

Vastupidavamaks Tartu maleva kaitseliitlaseks osutus Indrek Roos, kes läbis 100 kilomeetrit 17 tunniga.

Osavõtjate sõnul oli seekordne võistlus tunduvalt paremini korraldatud kui eelmine. Sellest võib järeldada, et iga aastaga paremaks muutudes võib loota, et osalejate arv aasta-aastalt kasvab ja varsti võib kaasata õppusele ka teiste malevate võistlejaid. ■

NOORED KOTKAD AUTASUSTASID ELUPÄÄSTJAT

28. jaanuaril andis Noorte Kotkaste vanematekogu esimees keskkonnaminister Villu Reiljan Mustvee Gümnaasiumis 14-aastasele Mustvee noorkotkale Erik Pällile üle Eeskujuliku Noorkotka märgi.

Aastal 2002 noorkotkaks saanud 14-aastane Erik Päll päästis oma ema, tehstalle kunstliku hingamist kiirabi saabumiseni.

Esmaabioskused omandas Erik noortelaagris. Noorte Kotkaste Mustvee rühma pealiku Terje Tederi sõnul on Erik olnud aktiivne noorkotkas. "Teda on tunnustatud Noorte Kotkaste Jõgeva maleva kiituskirja ja Noorkotka hoolsuspaelaga," märkis Teder. ■

Erik Päll koos emaga.

KAITSELIIDU MEISTRIVÕISTLUSED SUUSATAMISES

12. veebruaril selgitati Võrumaal Haanjas Kaitseliidu parimad suusatajad.

Arvestust peeti nii individuaalselt kui ka võistkondlikult. Sõideti vabastiilis. Meistrivõistlustel selgitati parimad 10 km (mehed-kaitseliitlased), 5 km (noorkotkad, naiskodukaitsjad ja meesveteranid) ning 3 km distantsil (kodutütred). Igast Kaitseliidu malevast sai ühes võistlusklassis osaleda viis inimest. Võistkondlikusse arvestusse läksid iga maleva vastava võistlusklassi kolme prima võistleja tulemused. ■

VALGE ROOSI BALLIST JA SELLE TAUSTAST

Ingrid Rüütel, Valge Roosi balli ja Valge Roosi Fondi patroon

Estonia kontsertsaalis iga aasta 1. mail korraldatav heategevuslik Valge Roosi ball jätkab traditsiooni, mis said Kaitseliidu Toompea malevkonna eestvedamisel alguse 1926. aastal. Ball toimus regulaarselt igal aastal kuni 1940. aastani. Tava taastasid Kaitseliit ja Naiskodukaitses 2002. aastal.

Valge värv on laialt tuntud kui valguse, puhtuse, aususe, süütuse, siiruse ja headuse sümbol. Valge roosi ja üldse valge värvi seos vabadusvõitluse ja riigikaitselise tegevusega on aga Eestisse kandunud ilmselt Soomest.

Valge Roosi balli eelloost ja ajaloost

1919. aastal asutas tollane Soome väejuht ja riigimees Carl Gustaf Emil Mannerheim Valge Roosi Ordu. Ordul on oma teenetemärgid alates Valge Roosi suurristist kuni medaliteni, mida antakse reeglina riigikaitseliste teenete eest. Märkid kujundas Akseli Gallen-Kallela ja nende südamikus asetseb valge roosi kujund.

1940. aastal omistas Mannerheim tollasele Soome Lottade liikumise juhile Fanni Luukkosele Valge Roosi I klassi Vabadusristi mõökadega ja 1944. aastal sellega liituva rinnatähe, mis oli kõrgeim naisele omistatud tunnustus Soomes. Lottade liikumine on olnud suureks eeskujuks Eesti Naiskodukaitses liikumisele. Soome Valge Roosi teenetemärkidega on autasustatud ka kindral Johan Laidoneri ning Eesti Kaitseliidu ülemaid Ernst Põdderit, Johan Unti ja Johannes Orasmaad.

Eestis asutati 1929. aastal Kaitseliidu Valgeristi teenetemärk Kaitseliidule osutatud eriliste teenete eest ja 1936. aastal riiklik Valgetähe teenetemärk eesti rahva vabadusvõitluse mälestamiseks.

Valge roosi ball oli enne sõda kau-niks kevadiseks traditsiooniks, mis tõi

kokku hulganisti kaitseliitlasi ja ühiskonnategelasi, ballil osales ka Eesti Vabariigi president. Ball oli ja on ka praegu tänuhinnangu ja tähelepanu avaldus naistele nende toetuse eest oma elukaaslaste aadetele ja tööle. Ballil ostsid mehed oma daamile valge roosi, mille hind oli väga kõrge. Nii tasuti balli korralduskulud ja koguti raha annetusteks. Saadud raha eest muretseti Kaitseliidule relvi ja vorme.

Heategevusliku aate nimel

Tänapäeval kannab üritus endiselt heategevuslikku aadet. Korraldajate eesmärgiks on tuua heategevuse kaudu teineteisele lähemale militaarstruktuure ja tsiviilühiskonda ning väärtustada perekonda. Jätkatakse tava osta oma daamile valge roos, mis kinnitatakse rinda vastava nõela abil: pronksnõel maksab 100 krooni, hõbenõel 500 ja kuldnõel 1000 krooni.

Valge Roosi ballil osaleb nüüdki tavakohaselt Eest Vabariigi president, aukülasteks on Kaitseliidu Valgeristi teenetemärgi kavalerid. Valgeristi kavaleride daamide tunnustamiseks on Kaitseliit loonud Valgeristi daami märgi, mille annab daamidele üle enne balli algust kaitseväge juhataja. Ballil osalevad ka kutsutud külalised. 2002. aastal olid balli aukülasteks Kaitseliidu Valgeristi kavalerid, 2003. aasta ball oli pühendatud politseinikele ja päästetametikale, 2004. aastal olid tähelepanu keskmes põllumehed ja arstid, tänavu keskenduti hariduse väärtustamisele.

Ürituse korraldajate eestvõttel asutati 2004. aastal Eesti Rahvaskultuuri Fondi juurde heategevaid eesmärgi silmas pidav Valge Roosi Fond, kuhu laekunud annetustest toetati samal aastal vähekindlustatud maaperedest pärit noorte haridustee jätkamist. Stipendiumeid jagati 18 noorele.

Eesti Rahvaskultuuri Fond ja Valge Roosi Fond jätkavad maanoorte haridustöö toetamist ka tänavu, aasta jooksul antakse välja uued stipendiumid. Fond on avatud kõigile, kes soovivad toetada vähekindlustatud maanoorte haridusteed. ■

SA Eesti Rahvaskultuuri Fondi arve
Hansapangas 221001101347
(Valge Roosi Fond).

SÕDURIPROOV 2005 JUHTUS JÜRIPÄEVALE

Foto: Priit Silla

Priit Silla

Kaitseliidu Sakala malev korraldas 23. aprillil patrullvõistluse Sõduriproov 2005.

Tänavu viiendat korda peetud võistlus sattus jüripäevale. Kuiv jahe ilm soosis metsas müttamist, kuid ei sallinud pikki pause. Linnulennult 36 km pikkune rada kulges enamasti metsas ja lausa padrikus, sest teid tuli paiguti vältida vastutegutsejate tõttu. Kevadised kraavid olid vett täis ning kitsamat ja kuivemat kohta otsides kaotasid võistlejad aega.

24 tunni sees tuli Peetrimõisa ja Meleski vahel üles leida neli kontrollpunkti, kus igaihes ootasid lisaülesanded (kauguste määramine silma järgi, esemete otsimine, granaadi- ja noaviskek, toidu valmistamine, esmaabi, relva koostamine osadest, laskmine jm).

Startis kümme lahingupaari. Kolmandas kontrollpunktis liitus nendega veel 27 kooliõpilast, kes õpivad valikainena riigikaitset. Nende rühma juhtis riigikaitseõpetaja nooremleitnant Tõnis Latik. Õppurite hulgas oli tüdrukuidki. Kaitseliitlastest võistlejatena tegi kaasa kuus naist.

Võistlust olid suure huviga jälgimas Sakala maleva külalised Soomest, Kesk-

Põhja reservväelased, kellega malev sõbrustab juba kolmandat aastat. Nad esitasid hulga küsimusi võistluse üksikasjade kohta, selgitades, et neilgi peetakse samalaadseid jõukatsumisi. Hommikupooliku kulutasid soomlased laskevõistlustel Väluste laskeväljal, kus Eesti oli esindatud ainult kahe mehega. Soomlased lasksid hästi, eestlasedki polnud halvemad.

Kui külaliste vaatevälja ilmus meie naiskond, hakkasid tööle soomlaste kaamerad. Nimelt oli külaliste hulgas ka reservväelaste ajalehe Suomen Maanpuolustaja peatoimetaja Pertti Rahikainen. Nii Soomes kui meil on üsna palju naisi seotud riigikaitsega.

Väsinud saabujaid ootas Meleskis soojaks köetud telk, soe toit, vajadusel tohterdamine ja uinak, kuni kõik olid kohale jõudnud. Nooremleitnant Latiku selts-

Soome reservohvitserid jälgimas Väluste laskeväljal Sõduriproovi 2005 võistluste kulgu.

kond ööbis metsas telkmantlite ja kuuseokste all. Kui nemad lõppu jõudsid, oli suur valge hommik väljas ja Viljandisse viiv sõiduk ees. Sakalaste kuus vaprat naist Karita Tonni, Evelin Lappalainen, Relly Virgla, Vika Laan, Egle Reinup ja Aili Mägi olid teinud oma töö.

Võitjaks osutus lahingupaar Leo Tuga ja Janno Jänts. Kogu raja läbis lõpuni viis lahingupaari, ülejäänud katkestasid. Kes viiest paarist saab õiguse kanda rinnas Sõduriproovi märki, selgub pärast karistuspunktide kokkulöömist. ■

LÄÄNEMAAL PEETI PATRULLVÕISTLUS VALGE LAEV

Heino Rebane, kapten

Läänemaal Keedika ja Tuksi vahel peeti 2. ja 3. aprillil patrullvõistlus Valge Laev 2005.

Üheksandat korda läbi viidud traditsioonilisele Kaitseliidu Lääne maleva patrullvõistlusele oli registreerunud 27 võistkonda üle Eesti ja rajale läks neist 26.

Neljaliikmeliste võistkondade ülesandeks oli liikuda varjatult ja luurepatrullina, läbida vahepunktid trassil, täita seal ülesanded ja otsida etteantud alalt üles vaenlane. Vastase kohta tuli koguda võimalikult palju teavet vastavalt väljastatud luureettekande formaadile ja edastada osa andmeid vaenlase

kohta raadio teel ning toimetada luurereport ka finišisse, kus andmeid täpsemalt hinnati.

Teekond kulges läbi hõredalt asustatud maastiku – soode, metsade ja liivandike vahel. Trassi üldpikkus oli linnulennult ligikaudu 20 km.

Lõpetas 18 võistkonda, kaheksa katkestas. Osa võttis ka kaks naiskonda, kellest üks katkestas ja teine osales väljaspool arvestust. Esimeseks tuli ajaga 12.51 Oru I võistkond koosseisus kapral Kaspar Maide (võistkonna kapten), malevlane Sven Sabalson, kapral Reigo Kleemann ja malevlane Tiit Rae. Teiseks Nõmme malevkonna võistkond (14.10) ja kolmandaks Oru II (15.15).

Ilm oli oiuline. Vastutegevus oli tasemel (50 inimest). Nende kasutuses oli roomiktransportöör ja helikopter Robinson. Osavõtjad jäid väga rahule, tagasi- side oli kiitev.

Patrullvõistluse eesmärgiks oli kontrollida luurepatrullide ettevalmistust ja selgitada välja Kaitseliidu Lääne maleva võistkond osalemaks Kaitseliidu Eel-Eernal.

Järgmine aasta on Valge Laeva juubeliaasta. Arvult 10. võistlus peetakse 1. aprillil 2006. Pärast juubelit on maleval kavas teha võistlusesse väike vahe. Kümne aasta jooksul populaarseks saanud võistlus on korraldajate arvates sellisel kujul oma lae saavutanud, seetõttu on kavas aeg maha võtta ja koguda uusi ideid. ■

Laidoneri marss 2005

Laidoneri marss on Kaitseliidu Sakala maleva pealiku kapten Mehis Borni algatatud 20 km pikkune relvis ja rakmetega rännak kindral Johan Laidoneri sünnikodust linnas lossimägedes asuva ratsamonumendini tema sünniaastapäeva tähistamiseks.

Priit Silla

Viljandimaa mees Johan Laidoner sündi 12. veebruaril 1884. Temast sai Vabadussõja võitja, kindral, poliitik ja suur inimene. 1937. aastal püstitasid Vabadusristi vennad, Laidoneri sõjakaaslased, oma ülemjuhataja auks Viljandi lähedale tema sünnikohata mälestuskivi. See hävitati Nõukogude okupatsiooni ajal, kuid taastati 1990. aastal.

Sellest ajast peale on Viljandimaa rahvas iga aasta 12. veebruaril kogunenud Raba talu asemele mälestuskivi juurde ja meenutanud Eesti vabaduse lugu. Tava sai algatuse Viljandimaa Muinsuskaitse Ühenduselt, mille esimees ja Viljandi muuseumi direktor Jaak Pihlak on peaaegu iga kord pidanud ka tähtpäevakõne.

2004. aastal, Laidoneri 120. sünniaastal sai Viljandi linn lossimägedesse kindrali ratsamonumendi. Selle püstitamiseks loodi Kindral Laidoneri Seltsi Viljandi osakond, mille esimehed kapten Mati Mumm ja major Rein Kikas on Kaitseliidu mehed. Seega võttis Kaitseliidu Sakala malev endale Laidoneri mälestuse jäädvustamisel kindla rolli. Alates 2004. aastast on Sakala maleva pealik kapten Mehis Born, kes algatas Laidoneri marsi kui kindrali sünnipäeva tähistava uue tava.

Laidoneri marss tähendab kaitseliitlaste 20 km pikkust rännakut relva ja rakmetega. Oigemini on see kogu maleva üritus, sest rännakust võtavad osa ka naiskodukaitse, noorkotkad ja kodutütred. Tänavune marss langes täpselt kindrali sünnipäevale. Edaspidi on see kavas korraldada 12. veebruarile lähimal laupäeval, sest argipäevadel on mehed-naised tööl. Ka teekonna osas tuleb iga aastal muudatusi, samuti võib marsile liituda muid sõduriülesandeid. Kindlasti jäävad marsi alg- ja lõpp-punktiks Laidoneri mälestustähised.

Kaitseliitlaste täisrelvis kolonn maanteel äratas möödujates elavat huvi.

Marsil osales 112 inimest, neist külalistena 17 Vana-Võidus õppivat kaitseväelast. Kotkanoori oli 33. Alustati Laidoneri sünnikodust, lõpetati tema ratsamonumendi juures. Marsikolonn

Viljandis vaatas kindral Laidoner muhedalt oma rahva väe peale.

ulatus 100 meetrini. Loomulikult märkas rahvas seda, möödasõitjad lehvitasid, pildistasid ja olid kolonni pikkusest üllatunud. Naiskodukaitse rühm tegi rännaku kaasa täispikkuses. Kotkanooritest, kellele oli mõeldud pool teekonnast (10 km), tegi Mini-Ernale valmistuv poisirühm kaasa kogu rännaku.

Ilm soosis osalejaid, tuju oli reibas ja ühtegi virisejat ei leidunud. Naiskodukaitse lõi isegi laulu lahti. Noored, kellele 10 kilomeetrist aitas, sõitsid puhkekohast, kus pakuti sooja teed ja pirukaid, tagasi maleva staapi. Puhunud veidi ja kõhu täis söönud, läksid kõik lossimägedesse pikarännumehi vastu võtma. Kolonn saabus oodatust varem – marss osutus kavandatust kiiremaks.

Sadulas istuv kindral Laidoner terovitas rahulolevana marssijaid, kes tõid tema ratsu jalge ette lilli. Üksmeelsetele marssijatele avaldasid tänu kapten Mehis Born ja Riigikogu liige Helir-Valdor Seeder. Lühikese tähtpäevakõne pidas Kindral Laidoneri Seltsi Viljandi osakonna esimees major Rein Kikas. ■

Tagavaravägi

Nr 10

Eesti Reservohvitseride Kogu väljaanne

kevad 2005

Reservohvitserid!

Äsja peetud EROK aastakoosolek möödus sisuka ja asjaliku arutelu õhkkonnas. Üldkoosolekule toodud ettepanekud, nende eelnev arutelu postiloendis ning läbiarutamine koosolekul näitasid, et meile kõigile läheb korda oma organisatsiooni tulevik ja hea nimi. Nüüd, tagantjärele asjade käigule mõrdes, süveneb järjest enam rahulolutunne sellega, et suutsime diskuteerides püsida teema piires, vaagida võimalikke pool- ja vastuasjaolusid ratsionaalsuse pinnal ning mis ehk olulisim – vastuvõetud otsused sündisid pigem konsensuse kui hääletenamusega. Kindlasti tuleb see kasuks arutatud teemade edasiarendamisel ja optimaalse lõppotsuse tegemisel.

Valitud uue juhatuse kaheaastase tööperioodi peamiseks teetähiseks on senisest suurem suunatus väljapoole organisatsiooni. Pean silmas eelkõige laiemale avalikkusele mõeldud tegevust ja koostööd teiste vabatahtlike riigikaitse ühendustega. Ülioluline on koostöö tihendamine oma seniste partnerite kaitseministeeriumi, kaitsejõudude ja Kaitsealiiduga. Jätkuma peavad reservohvitseride täiendõppesüsteemi edasiarendamine ja meie endi ürituste kvaliteedi parandamine. Rahvusvahelises plaanis pean oluliseks seniste heade suhete edasiarendamist nii CIORis, aga ka meie lähinaabrite Läti, Leedu, Rootsi ja Soome reservohvitseride organisatsioonidega. 2006. aastal on meie kor-

raldada rahvusvaheline Läänemeriikide reservohvitseride ühisseminar Baltic Talks 2006. Reipust ja aktiivset kaasalöömist!

HEINO PIIRSALU,
kapten,
EROK juhatuse
esimees

EROK kõrgeima võimuorgani liikmete üldkoosolek

ANDRE LILLELEHT, kapten, EROK aseesimees

Käesoleva aasta 10. veebruari lumetormisel õhtul korraldati Tallinnas Vanalinnastudio Kammersaalis MTÜ Eesti Reservohvitseride Kogu 2005. aasta üldkoosolek.

Traditsiooniliselt antakse aasta esimesel üldkoosolekul hinnang juhatuse eelmise majandusaasta aruandele ja kinnitatakse jooksva aasta eelarveprojekt. Et EROK liikmeskond on viimase aasta vältel kiirelt kasvanud, oli üldkoosolekul ootuspäraselt rekordarv osalejaid. 172 liikmest tuli kohale 78 ja oma hääle oli volitanud 34 reservohvitseri. Kuigi harjumata pikale veninud üldkoosoleku lõputunnil pidi veidi üle tosina reservohvitseri tiheda päevaplaani sunniti lahkuma, säilitas EROK kõrgem võimuorgan oma otsustuspädevuse kuni koosoleku ametliku lõpuni.

Esimeste päevakorrapunktidenä esitati EROK 2004. majandusaasta tegevusaruande ja 2005. aasta eelarveprojekt.

Aruandlus ja kavad

Esimesena sai sõna EROK juhatuse esimees leitnant Heino Piirsalu, kes andis ülevaate juhatuse tööst, ettevõetud tegemistest ja saavutustest. Ta toonitas, et EROK juhtimise põhirõhud asetati 2004. aastal:

- organisatsiooni väljaarendamise jätkamisele;
- kogu kalendriaasta ürituste traditsiooni süvendamisele;
- rahvusvaheliste sidemete edasisele tugevdamisele.

Seejärel sai sõna juhatuse üld- ja finants- toimkonna esimees kapten Andre Lilleleht, kes esitas lõppenud majandusaasta finantsaruande. Pärast küsimustele vastamist ja audiitori järeldusotsuse ettelugemist, kinnitas üldkoosolek 2004. majandusaasta aruande. Järgnevalt tutvustati 2005. majandusaasta eelarveprojekti. Seegi kinnitati.

Üldkoosolekul kõige tulisemaid vaidluseid esile kutsunud päevakorrapunktina

tuli arutlusele EROK täiendavaks rahastamiseks pakutud osaühingu asutamise ettepanek. Pärast pikka ja konstruktiivset arutelu jõudis üldkoosolek konsensusele, et esitatud idee on mõistlik ja väärib edasiarendamist, kuid on veel liiga toores lõpliku otsuse tegemiseks. Juhatusele anti ülesanne jätkata tööd esitatud projektiga tähtajaga kuni 3 kuud, moodustades selleks vastava töörühma ja kaasates vajadusel eksperte.

Järgnevalt kiitis EROK üldkoosolek heaks EROK põhikirja muudatuse ettepanekud. Muudatuste peamine mõte on muuta EROK põhikirjaline juhtimisstruktuur kolmetasandiliseks, nagu see on näiteks ka rahvusvahelisel reservohvitseride organisatsioonil CIOR. Üldkoosoleku ja juhatuse vaheorganina lisandub vanematekogu, mille liikmeskonna moodustavad juhatuse liikmed ja vähemalt kuus üldkoosolekul valitud liiget nii, et liikmete arv jääks alati paarituks.

Uued juhtorganid

Käesoleva aasta üldkoosolekul valiti ka järgneva kaheks aastaks EROK uued organid. EROK juhatus valiti seitsmeliikmelisena: kpt Heino Piirsalu (esimees), kpt Andre Lilleleht (aseesimees, üld- ja finantstoimikond), kpt Tiit Meren (välistoimikond), ltn Lauri Kurvits teabe- ja tavanditoimikond), kpt Olavi Tammemäe personalitoimikond), n-ltn Priit Heinsalu (propagandatoimikond) ja ltn Tanel Järvet (väljaõppetoimikond). Asendusliikmeteks valiti ltn Tiit Ling, ltn Margus Hanson ja ltn Kalvi Abel.

EROK aukohus valiti kolmeliikmelisena: kpt Kaido Pihlakas, kpt Arvo Kivikas ja kpt Eerik-Niiles Kross. Asendusliikmeteks valiti ltn Madis Päts ja ltn Tõnis Arro.

EROK vanematukogu valiti kaheksaliikmelisena: ltn Mart Reino (Läänemaa osakond – loomisel), ltn Kalev Muru (Tartu osakond), ltn Vello Järvesalu (Pärnu osakond), ltn Ülo Isberg (väliseesti osakond (Toronto)), ltn Aivar Ridamäe (Tallinna osakond), n-ltn Jüri Kask (Pärnu osakond), ltn Heimar Pöld (Saaremaa osakond – loomisel) ja ltn Merike Jürjo (Tallinna osakond).

On hea meel tödeda, et EROK liikmeskond osaleb aktiivselt organisatsiooni eesmärkide täimisel riigikaitse panustamisel.

Kõige selle juures ei hoiduta ka omavahelistest tormilistest sõnavahetustest personaalsete ideede eest seismisel siis, kui on aeg otsuseid vastu võtta. See on elava organisatsiooni märk.

Üldkoosolek näitas selgelt EROK elujõulisust ja tänu liikmete panusele suutis reservohvitseride kogu tervikuna astuda sammu edasi.

Kas transatlantilised liitlассuhted on tõesti madalseisus?

Saksamaal peetud Konrad Adenaueri Fondi kaitse- ja julgeolekupoliitika seminari põhjal

TIIT MEREN, kapten, EROK välistoimikonna esimees

Ameerika Ühendriikide uue välisministri Condoleezza Rice'i esimest ametlikku visiiti Euroopasse on oodatud nii põnevuse kui ka murega südames, sest NATO transatlantilistes liitlассuhtes on president Bushi teise valitsemisperioodi alguseks täheldatavad üsna selgelt nähtavad lõhed.

Kajastamiseks aktuaalseid arenguid kaitse ja julgeolekupoliitika vallas, korraldas NATO Reservohvitseride Konföderatsioon (CIOR) koostöös Konrad Adenaueri Fondiga 30. jaanuarist kuni 3. veebruarini 2005 Saksamaal Wesselingis Eichholzi lossis rahvusvahelise seminari, millest võtsid osa 14 liitlasriigi delegatsioonid. Eesti delegatsiooni kuulusid EROK president leitnant Heino Piirsalu ja allakirjutanu.

Seminari teema kõlas inglise keeles *NATO, the European Union and the Global war on Terrorism. No Go? – Routine? – New Beginning?* (NATO, Euroopa Liit ja üleilmne sõda terrorismi vastu. Loobumine? – Rutiin? – Uus algus?)

Muljetavaldav esinejaskond

Osavõtjate huvi seminari vastu oli suur. Oodati tasakaalustatud teemakäsitlust, sest CIORi seminari korraldav komitee koosnes ühendriiklastest, aga esinejateks olid Saksamaa kaitse- ja julgeolekupoliitika tippanalüütikud ning Euroopa Liidu uue kaitsestruktuuri peastaabi asedirektor ja NATO peastaabi kõrge esindaja Monsist (SHAPE/DSACEUR).

Lõppsessiooni paneelarutelul täiendasid esinejate ridu britist NATO julgeolekupoliitika planeerimise osakonna esindaja ja kaks Euroopa meedias tuntud poliitika-vaatlejat.

Päevad täis analüüse ja vaidlusi

Üheksa tundi päevas saime kuulda detailset analüüsi NATO ja Euroopa Liidu kaitsealgalguse ajaloolisest ja poliitilisest arengust, viimaste aastate transformeerumistrendidest ja eesmärkidest ning NATO Euroopa-riikide lahknevatest huvidest ja selle otsest mõjust Euroopa ühiskaitsele.

Kuulsime ettekandeid sellest, mida peaksime kaitse ja julgeoleku vallas täna Euroopas tegema, et kontinendi ühise kaitsmise soovist vormuks lähitulevikus Euroopa ühine kaitsepoliitika koos ühise nn kaitseministeeriumiga Europarlamendi juures.

Seminari teemaarendus oli sedavõrd loogilise ülesehitusega, et kui asuti käsitlema mõrasid NATO transatlantilistes liitlассuhtes, oli seda eeslitatu taustal üsna lihtne mõista.

Transatlantiliste mõrade kujunemisest

Berliini müüri langemisega algas NATO Euroopa-riikide sõjalise mahajäämuse suurenemine (*technical gap*). Sõjalisi kulutusi hakati dramaatiliselt piirama ja valitsusi manitseti allesjäänud kaitsekulutusi igal võimalusel optimeerima.

Eesti reservohvitseride delegatsioon Brüsselis NATO peamaja ees.

Samaaegselt suurendas USA panust sõjaliste võimete väljatöötamisse ning kulutab praegu rohkem kui kõik NATO Euroopa-riigid kokku. Nüüd, mõned aastad pärast 11. septembri sündmusi hakkab USA õige pea Euroopa liitlastelt küsima, miks nad ei mõista terrorismist lähtuvat tegelikku ohtu ega panusta piisavalt sõjaliste võimete arengusse.

Kui Euroopa süüdistab USA-d unilateraalsuses, on USA-l õigus vastu küsida, millal kavatseb Euroopa partner panustada sõjalisse arengusse sedavõrd, et muutuda arvesse võetavaks bilateraalseks partneriks.

Strateegiliste mõtteviiside pörkimine

Strateegilise mõtlemise erinevused Atlandi lääne- ja idakaldal kajastuvad ilme-

Eesti lipp

Vits Martin Lipp, sõnad Enn Vork

Kaunistagem Eesti koid
kolme koduvärviga,

mille alla Eesti pojad

ühiselt võiks koonduda;

ühine meil olgu püüe

ühes vennaarmuga,

kostku võimsalt meie hüüe:

“Eesti, Eesti, ela sai!”

Sinine on sinu taevas,

kallis Eesti kodumaa,

oled kord sa ohus, vaevas,

sinna üles vaata sa.

Must on meie mullapinda,

mida hõgis hartuud,

must on kuub, mis Eesti rinda

vanast juba varjanud.

Sinine ja must ja valge

kaunistagu Eesti maad.

Vill võrsugu siin selge,

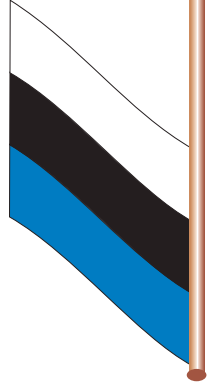
paisugu tal täieks peal

Vaprast meelest, vennaarmust

Eesti koidad kölagu,

kostku taeva poole põrmust:

“Eesti, Eesti, ela sai!”

Eesti lipu asend tähelepanu keskpunkti ehk tähtpunkti suhtes.

NB!

Sinimustvalge mastivimpel ei asenda lipupäevadel Eesti lippu.

Rahusvärvide kujutamise meenüüdi.

Lehivad koduvärvid

Igaühel on õigus heisata ja kasutada Eesti lippu, järgides Eesti lipu seaduse sätteid ja head tava.

Eesti lipp heisatakse Eesti riigi ja oma isikliku elu tähtsatel päevadel. Eesti lipu võib heisata avalikel üritustel.

Lipupäevad on:

1. **jaanuar** – uusaasta,
2. **veebruar** – Tartu rahulepingu aastapäev,
16. **veebruar** – Leedu iseseisvuspäev,
24. **veebruar** – iseseisvuspäev, Eesti Vabariigi aastapäev,
14. **märts** – emakeelepäev,
1. **mai** – kevadpüha,
- maikuu teine pühapäev** – emadepäev,
9. **mai** – Euroopa päev,
4. **juuni** – Eesti lipu päev,
14. **juuni** – leinapäev (lipud heisatakse leinalipuna),
23. **juuni** – võidupüha,
24. **juuni** – jaanipäev,
20. **august** – taasiseseisvumispäev,
- novembrikuu teine pühapäev** – isadepäev,
16. **november** – taassünnipäev,
18. **november** – Läti Vabariigi väljakuulutamise päev.

Riigikogu või kohaliku omavalitsuse volikogu valimise päev, rahvahääletuse toimumise päev ja Euroopa Parlamendi valimise päev.

Vabariigi valitsus võib oma korraldusega ühekordselt otsustada Eesti lipu heiskamise üleriigiliselt ka muul ajal, et tähistada mõnd Eesti riigi ja eesti rahva seisukohalt olulist tähtsusega sündmust.

Uus lipuseadus

Alates 2006. aasta 1. jaanuarist muutub lipuheiskamine eraisikutele kohustuslikuks kolmel päeval. Riigikogu kiitis 23. märtsil 2005 heaks Eesti lipu seaduse, mille järgi muutub riigilipu heiskamise kõigile kohustuslikuks:

- iseseisvuspäeval – 24. veebruaril,**
võidupühal – 23. juunil,
taasiseseisvumispäeval – 20. augustil.

Kuigi eraisikutel on kolm kohustuslikku lipupäeva, peavad riigiasutused lipud heiskama 13 lipupäeval ja ka valimispäevadel. Alates 1. septembrist peavad kõik koolid heiskama lipud igal koolipäeval.

Loomulikult on kodanikel õigus ja auasi heisata Eesti lipp ka muudel lipupäevadel.

Seaduse kohaselt on ametiasutustele lisaks eelnimetatutele kohustuslikud lipupäevad:

3. **jaanuar** – Vabadussõjas võidelnute mälestuspäev,
2. **veebruar** – Tartu rahulepingu aastapäev,

Euroopa Liidu lipu heiskamine koos Eesti lipuga

Eesti riigi- ja omavalitsusasutused heiskavad koos Eesti lipuga Euroopa Liidu lipu Euroopa päeval ja Euroopa Parlamendi valimise päeval.

Euroopa Parlamendi valimise päeval heisatakse valimisjaoskonna hoonele koos Eesti lipuga Euroopa Liidu lipp.

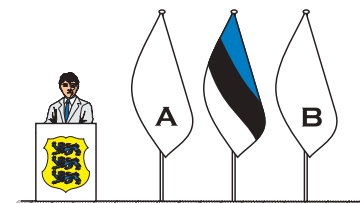
Vabariigi valitsus määrab piiripunktid, kus Euroopa Liidu lipp heisatakse alaliselt koos Eesti lipuga.

Maakondade, linnade, valdade ja külade lipud asetatakse pärast riikide ja rahvusvaheliste organisatsioonide lippe ja nad paigutatakse omas rühmas nimele tähestikulises järjekorras.

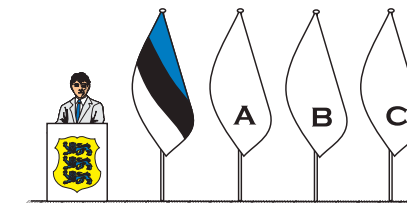
Firmalippe võib lipurivisse asetada pärast riikide, rahvusvaheliste organisatsioonide ja omavalitsuste lippe.

Kõikidele lippudele osutatakse võrdset austust: kõik lipumastid või -vardad peavad olema ühekõrgused ja lippude laiused ühesugused.

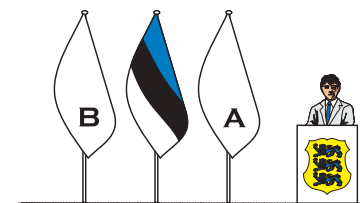
Eesti lipu asukoht lipurühmas

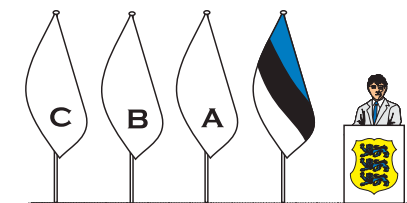
Paaritu arv lippe.
Tähtpunkt lippudest heraldiliselt paremal.

Paaritu arv lippe.
Tähtpunkt lippudest heraldiliselt vasakul.

Paarisarv lippe.
Tähtpunkt lippudest heraldiliselt paremal.

Paarisarv lippe.
Tähtpunkt lippudest heraldiliselt vasakul.

14. märts – emakeelepäev,
maikuu teine pühapäev – emadepäev,

9. mai – Euroopa päev,

4. juuni – Eesti lipu päev,

14. juuni – leinapäev (lipud heisatakse leinalipuna),

24. juuni – jaanipäev,

1. september – teadmistepäev,

novembrikuu teine pühapäev – isadepäev.

Lisaks peavad asutused heiskama lipud, kui Eestis toimuvad valimised.

Eesti lipp on Eesti riigi ja rahva peamisi sümboloid. Korras ja õigesti heisata

tud Eesti lipp annab meie tähtpäevadele erilise ülevuse.

Lugupidamatus Eesti lipu vastu on lugupidamatus Eesti riigi ja iga tema

kodaniku vastu.

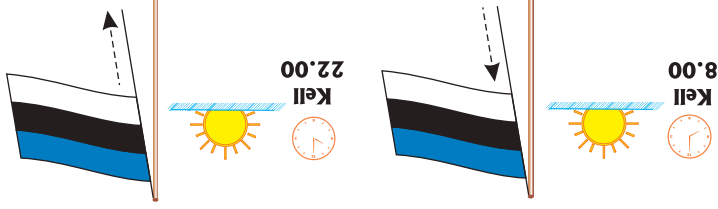
Eesti lipu heiskamise aeg

Eesti lipp heisatakse päikese tõusu, kuid mitte hiljem kui kell 8.00.

Eesti lipp langetakse päikese loojangu, kuid mitte hiljem kui kell 22.00.

Eesti lippu ei langeta jaanil.

Alaliselt heisatud lipp peab olema pimedal ajal valgustatud.

Nõuded heisatavale lipule

Eesti lipu laiuse ja pikkuse suhe on 7:11.

Eesti lipu sinine värvus on PMS 285.

Heisatav lipp peab olema puhas ja terve.

Lipp heisatakse lipumasti või pannakse varida külge kinnitatuna vastavasse

hooldusse, mis asub hoone peasissekäigu juures või muus väärikas ja hästinähta-

vas kohas.

Tuleb arvestada, et lipul oleks piisavalt lehvimisruumi. Lehviv lipp ei tohi

puutuda vastu hoone seinale, takerduda puude, juhtmete ja valgustite külge ega

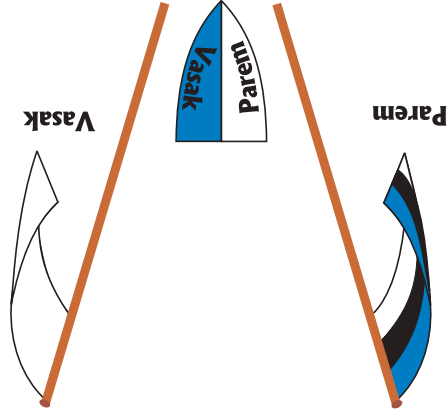
vedelda otsapidi vihmaveerenis või ukse varikatusel.

Kui lipp on hoone välisseinal, peab lipuvarras olema liigikaudu kolm korda

pikem lipu laiusest.

Heisatava Eesti lipu minimaalne suurus on 105 x 165 cm.

Heisatud lipu alumine serv peab jääma maapinnast vähemalt 3 m kõrgusele.

Heraldiline parem ja vasak pool

Üldreegel kehtib aga ainult siis, kui antud lipuvi suhtes puudub nn tähe-
panu keskpunkt ehk tähtpunkt (hoone peakus, kõnepult, monument, altar

vms).

Kuna aukohaks on tähtpunktile lähim paik, siis juhul, kui lipuvi paikneb

tähtpunktist heraldiiliselt vasakul, muutub lipude reastamise suund üldreegile

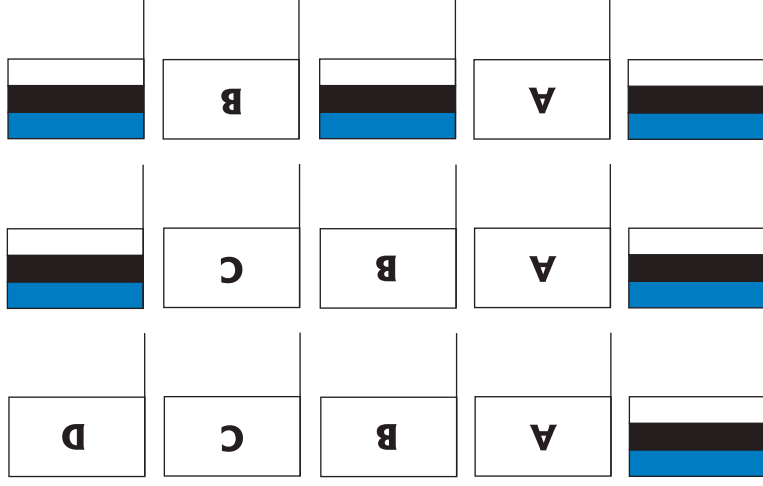
vastupidiseks. Aukoha paiknemine sõltub ka lipude arvust rivis.

Koos Eesti lipuga heisatavad teiste riikide lipud paigutatakse riikide prant-

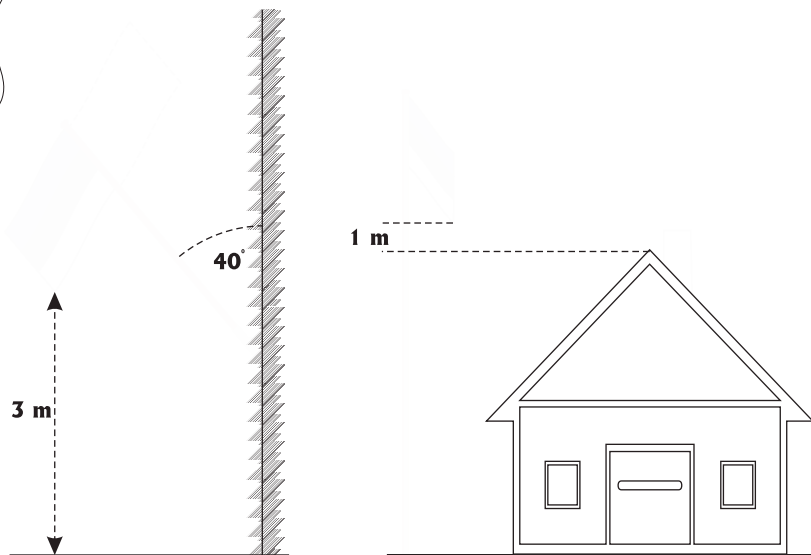
suskeelsele nimede tähestikulises järjekorras.

Rahvusvaheliste organisatsioonide (ÜRO, Euroopa Liit, NATO, Punane Rist

(ne) lipud paigutatakse lipuvirssse pärast riigilippe.

LIPURAAMAT

Lipumasti kõrguse ja lipu suuruse suhe.

Masti kõrgus	Eesti lipu mõõdud
4 m	67 x 105 cm
5 m	83 x 131 cm
6 m	105 x 165 cm
7–8 m	125 x 196 cm
9 m	150 x 236 cm

Meil kasutatakse ligikaudu 3 m pikkuse puidust varda külge kinnitatud Eesti lippe suurusega 105 x 165 cm. Selline heiskamisviis ja lipu suurus sobivad vanade asumite madalatele hoonetele ja kitsastele tänavatele. Suuremad majad ja avaram planeering nõuavad ka suuremaid lippe. Need tuleks heisata kas hoone seinalt eenduvasse, katuselt tõusvasse või hoopis eraldi seisvasse lipumasti.

Lipumast sobib eriti hästi eramu ette, suvila või maakodu õuele. Iga lipumasti kõrgus ja asukoht tuleb määrata lähtuvalt ümbritsevast hoonestusest ja haljastusest.

LIPURAAMAT

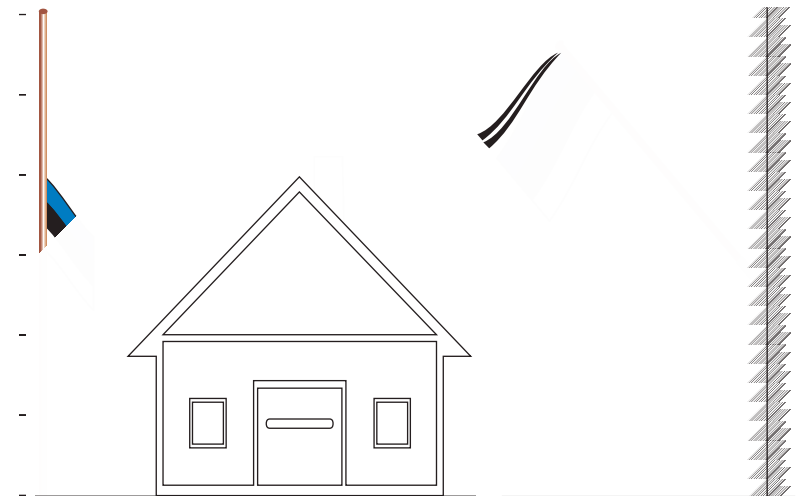
Põhireeglilik on, et lipp peab olema hästi nähtav, mitte kaduma majade ja puude varju.

Lipumasti tuleks kindlasti eelistada ka paneelmajadega hoonestatud asumites. Seal on elamud enamasti paigutatud rühmadena. Pole mingit mõtet "ehtida" iga hoonet eraldi lipukesega. Palju parem oleks püstitada iga hoonerühma juurde üks lipumast.

Mastilipu laius on ligikaudu 1/6 lipumasti pikkusest, mastivimpli pikkus on ligikaudu pool lipumasti pikkusest.

Eesti lipp leinalipuna

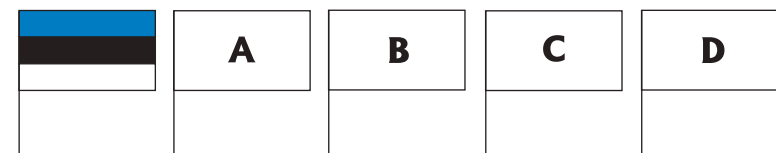
Kui Eesti lipp heisatakse leinalipuna, kinnitatakse lipuvarda ülemisse otsa must lint või langetatakse lipp poolde masti.

Eesti lipu heiskamine koos teiste lippudega

Kehtib kuldreegel: oma riigi lipp paigutatakse aukohale.

Lipurivis on selleks üldreeglina heraldiliselt parempoolne paik, mille kohta seadusekeeles öeldakse "lipurivi tagant vaadates paremal".

kaimal viisil rahvusliku julgeoleku strateegia (*National Security Strategy = NSS*) ja Euroopa julgeolekustrateegia (*European Security Strategy = ESS*) võrdlemisel.

Kui ühendriiklaste NSSi kohaselt on ÜRO-l marginaalne roll, sõjalise aktsiooni võivad nad ka üksi ette võtta ja oma riigi turvalisust ettekäändeks tuues ning rahvusvaheline õigus vaid takistab aktsioonide läbi viimist võõrsil, siis eurooplaste sõjaline tegevus on ESSi kohaselt võimalik vaid ÜRO mandaadi alusel ja rahvusvahelisi õigusnorme arvestades ning tegutsema asutakse tavaliselt alles pärast ettevõtmise kooskõlastamist partnerriikidega ja konsensuse saavutamist, ent ka siis ei toimita üksi, vaid üheskoos.

Ameeriklaste arvates tekitab selline pikk kokkuleppimiste ja konsulteerimiste ahel Euroopas järgmise mahajäämuse – seda eelkõige reageerimisvõimes ja -kiiruses (*response gap*).

Uus kaitsealgatus ei vähenda partnerite vahet

Euroopa Liidu uus kaitsealgatus ei kiirenda arenguid ega vähenda vahet partne-

rite vahel. Analüütikute arvates loob Euroopa Liit oma uue kaitsealgatuse raames mõneti dubleeriva süsteemi NATO-le (mis pealegi ei suuda eksisteerida ilma NATOta). Tegelikult peaksid eurollitlased omavahel rii- kide erihuviseid minimeerima ja panustama rohkem NATO sõjaliste võimete väljaarendamisele, et olla Ühendriikidele võrdsem partner.

Kas president Bush oma teisel valitsemisperioodil eurooplastele sõbrakäe ulatab, et parandada omavahelisi suhteid ja aidata alliansikaaslastel tekkinud arenguvahe- sid vähendada, seda küsivad (ja ootavad) väga paljud ringkonnad ookeani mõlemal kaldal. On arusaamisele jõutud, et üksi ei suuda kumbki pool oma eesmärgi saavutada.

Brüsselisse CIORi talvekonverentsile

Ülithuvitavalt ja tuliselt diskusioonitandril CIORi seminarilt Saksamaal sõit- sid 50 osalejat edasi Belgiasse Brüsselisse NATO peamajja, kus nendega ühines ligi 150 kolleegi ja peeti CIORi igatähtsuse kon- verents. Tipphetkeks sai NATO sõjalise

komitee esimehe kindral Kujat'i esinemi- ne ja pöördumine NATO reservi poole. Ta märkis, et üha suuremal määral osalevad reservid erinevatel sõjalistel missioonidel – treenige end sedavõrd, et teie osalus neis kasvaks. Aga tänapäevase lennumasina juhtimisest tähtsam on teie tsiviilialali- ne oskus, elukogemus ja tasakaalukus. Olles sillaks tsiviilühiskonna ja militaar- ringkondade vahel, annate NATO tegevu- sele maailma eri paigus just selle lisavär- tuse, mis tema nn müügiproduktil seni puudus.

NATO peamajas oli EROK delegatsioon eraldi vastuvõtul ka Eesti Vabariigi NATO suursaadiku Harri Tiido ja Eesti Vabariigi sõjalise esindaja NATO ja Euroopa Liidus kindralleitnant Johannes Kert juures. Mõle- mal puhul toimus elav arvamustevahetus eeskätt transatlantiliste suhete seminari tee- madel.

EROK delegatsioon on tänulik Eesti Vä- lisministeeriumile ja eeskätt asekancler Sven Jürgensonile, kes leidis aega, et varustada meid vajalike eelteadmistega enne Konrad Adenaueri Fondi seminarile sõitu.

EROK Kõrvemaa suusarännak

Rännaku juhi lipnik Tanel Järveti meenutuste põhjal

MERIKE JÜRJO, lipnik

EROK korraldas 5.–6. veebruaril Kõrve- maal suusarännaku, mille eesmärgiks oli talvise varustuse ja rännaku vastupida- vuse testimine keskmise rühma poolt.

Külma oli 2–4 kraadi ja maastikul korralik lumi – seega suurepärased tingimused talve- rännakuks.

Rännak algas 5. veebruari hommikul kell 8 Kaitseliidu Tallinna maleva Nõmme malev- konnast Unimogile varustuse pealelaadimi- sega. Järgnes motoriseeritud liikumine Kõr- vema matkakeskuse lähistele, kus jalastuti.

Rännaku esimene kolmekilomeetrine etapp Venejärve vaateorni juurde näitas paljudele, et külmakartuses oldi sooje rõi- vaid pisut liigselt selga pandud. Sõjaväe- suuskadega kohanemine käis see-eest kiiresti.

Pärast tee peal söödud lõunat saadi raadioühendus rühma idast julgestanud luure- grupiga koosseisus n-ltn Margus Pihlakas, lpn Tiit Riisalo ja rms J. Remmelgas. Kogu- nemispunktiks määrati Paukjärve vaateorn, kuhu jõudes oli läbitud umbes 15 kilomeet- rit. Paukjärve mäelt laskudes ja ületati laud- teed mööda suusatades Suursoo, mis pak- kus võimsat vaatepilti, jättes lumise tundra mulje, kus taamal läbi udu kõrgusid Järvi

järvede mäed. Kogu üksus suutis liikuda enam-vähem ühtses tempos.

Laagripaika Pärn- järve ääres püstitati tel- gid. Ettevalmistusmees- kond oli jõudnud juba lõkke üles teha ning nii võidi asuda kohe mus- tikasuppi ja puljongit valmistama. Öhtul tegi kumbki jagu telgiahju- de peal öhtusööki. See näitab Rootsi telgiahju- de universaalsust.

Öhtul viis lpn Aivar Rahno läbi Talvesõja- teemaline kümne küsi- musega viktoriini, mis lõppes viigiga 5:5. Al- les lisaküsimuse “Millal toimus Jätkusõda?” järel saavutas 1. jagu võidu.

Pühapäeva hommikul pandi telgid kok- ku, tõsteti varustus Unimogile ja alustati um- bes 20-kilomeetrilist teekonda. Alguses oli rännakul osalejatel jõudu rohkesti ja seepä- rast valiti tagasitee raskema marsruudiga: esmalt Suursoo laudteed mööda tagasi Paukjärvele ja sealt suunaga Jussi järvedele.

Suusaretkest osavõtjad ennast kuuma joogiga kosutamas.

Läbi metsa ja üle Linajärve sõites tekkis tõe- line Talvesõja patrulli tunne. Rada sõitis ees- sisse tugeva suusatajana tuntud n-ltn Mar- gus Pihlakas.

Seejärel suunduti Jussi lagendikele, mil- le kõnnumaa jättis kustumatu mulje – pa- noraamvaade mitme kilomeetri ulatuses, kõrgendiku reljeef...

Tempokalt liikudes tekkis aga vedeliku- puudus. Edaspidi tuleks arvestada, et hom-

mikul teele asudes peaks telgiahjade peal kuumat teed tegema ja joogipudelitesse villima. Kui pudelile varukampsun ümber mäsida, seisab jook 5–6 tundi soojana.

Mõne aja pärast ületati Soodla jõgi, kus tehti peatus Venejärve vaatetorni juures. Lõpus jäi valida, kas sõita 3 kilomeetrit mööda teed või suusarajal, mis näitas viiekilomeetrisele ringile. Valik sündis sekunditega: mis seal ikka, teeme ära. Teel selgus, et trassi lõpuosas ootas siiski kümnekond tõusu. Kuid vaim oli nii tugev, et jao tempo hoopis kasvas.

Kõrvema keskuses mindi kohe sauna ja õhtusöögile, kus loomulikult meenutati elavalt raskusi ja ilusat loodust.

Rännaku ühe korraldaja Ipn Tanel Jär-

veti arvates vajavad nii reservohvitserid kui ka reservi arvatud ajateenijad aastas vähemalt 1–2 rännakut, et testida rühma ja isiklikku varustust ning rühma komplekteerimist, marsruudi ja aja planeerimist, samuti üksuse kokkutöötamist.

Tabavalt ütles üks rännakul osalenu, kui Ipn Tanel Järvet avaldas muret, et äkki sai lõpp liiga karm: "Raske rännaku järel on ka kodus uhke öelda, et ölad valusad, jalad läbi – seejuures aga tundega, et mingi katsumus sai ületatud."

RÄNNAKU MEELESPEA

- Jao peale peab rännakule kaasas võtma vähemalt 5–6 varusuasidet.
- Talvistes oludes, kus lumi katab mitmeid maastikul leiduvaid orientiire, peab jao kohta olema kaasas vähemalt üks GPS.
- Raadiosaatjatel ICOM on akude kestvus -5 kraadi juures kuni 10 tundi.
- Meditsiinipaun tuleb talvistes oludes varustada Fervexi ja Goldrexiga, et telgis ööbimisel oleks võimalik külmetust tõrjuda või ennetada.
- Rännakule tuleb kaasa võtta kuum jook ja hoida pudelit soojas käepäraste vahendeid kasutades.

EROK laskepäev trotsis lörtsist ilma

TANEL JÄRVET, lipnik, laskepäeva läbiviija

2005. aastal alustasime reservohvitseride süstemaatilise laskeväljaõppega. Eesmärgiks on baastaseme tugevdamine, et jõuda sügiseks jao ja rühma lahinglaskmisteni.

EROK esimene laskepäev toimus 16. jaanuaril Kaitseliidu Tallinna maleva Männiku tiirukompleksis. Võistlustel oli 35 osalejat ja suutsime püsida ajagraafikus. Ilm oli küll lörtsine, kuid laskmised õnnestusid. Esmakordselt EROK rühmaga liitunud VROK-35 lõpetanud reservohvitserid nägid tulevasi kaasvõitlejaid ja said kindlasti motivatsiooni Kaitseliitu astumieks.

Tavapärase relvade AK-4 ja Galil kõrval said osalejad lasta vintpüssist SKY ja Roots püstolkuulipildujast M-45. Südametegi soojaks vaatepilt, kui Ipn Richard Raid püs-

ti seistes lasi Soome vinti SKY. Kõrvalt lausuti: "...mees ei liigugi..." M-45 püstolkuulipilduja laskmist viis läbi Ipn Kalvi Abel. Esmalt sai laskja üksiklaske proovida ja lõpuks teha 2–3-lasulisi valanguid. Relv pälvis kiirelt tunnustuse, sest tagasilöökk on peaaegu olematu ja täpsus 100 meetritl väga hea.

Samal ajal viis Ipn Kardo Merivald 300 m rajal läbi Galil Snaiperi laskmist. Kiire juhindamise järel olid tabamused korraliku koonduvusega. Viimased kuus meest lõpetasid laskmise hämaras, mis kindlasti andis hea kogemuse. Järgmiseks korra tuleb ilmselt jagada rühm 3–4 jakku ning planeerida relvad tiiru mitmes osas jagude kaupa (distantsid 50 m, 100 m ja 300 m) laskmiseks.

Edaspidine baastreening on juba lahinglaskmiste suunitlusega: salvevahetused, la-

hingupaariliste katmine, tule koondamine ja tule ümberkandmine jao ja/või rühma ühelt äärelt teisele. Relvi saime pärast puhastada soojas õppeklassis. Relvapuhamise käigus õpiti selgeks ka püstolkuulipilduja M-45 materiaalosa.

Järgmine EROK laskepäev on kavandatud 13. märtsile.

EESTI RESERVOHVITSERIDE KOGU JUHATUS

Valitud EROK üldkoosolekul 10. veebruaril 2005

Juhatuses esimees

kapten **Heino Piirsalu**

(heino.piirsalu@baltflex.ee, tel 502 6797)

Üld- ja finantstoimikond

kapten **Andre Lilleleht**

(andre@falck.ee, tel 501 6178)

Personalitoimikond

kapten **Olavi Tammemäe**

(Olavi.Tammamae@ekm.envir.ee, tel 501 1675)

Propagandatoimikond

nooremleitnant **Priit Heinsalu**

(raul.hindov@rk.ee, tel 693 5778)

Välisloimikond

kapten **Tiit Meren**

(meren.est@neti.ee, tel 502 4084)

Teabe- ja tavanditoimikond

leitnant **Lauri Kurvits**

(lauri.kurvits@eelk.ee)

Väljaõppeimikond

lipnik **Tanel Järvet**

(tanel.jarvet@kkp.pol.ee)

EROK postiaadress:

Narva mnt 8, 10117 Tallinn

Uudised

■ 20. jaanuaril 2005 sõlmiti Eesti Reservohvitseride Kogu ja kaitsejõudude peastaabi koostöölepe eesmärgiga leida kaitseväge reservüksustesse erialaohvitseride. Koostööd kajastava raamlepe allkirjastasid peastaabi ülem brig-kin Alar Laneman ja reservohvitseride kogu esimees kpt Heino Piirsalu. Koostöölepe tulemusel toetab reservohvitseride kogu kaitseväge erialaspetsialistide leidmisel, kellele anda reservohvitseri väljaõpe ja seejärel määrata ametikohale kaitseväge reservüksustes. Lisaks näeb raamleping ette koostöö reservohvitseride väljaõppeüsteemi arendamise ja sõjaliste spordialade edendamise valdkonnas.

■ 3. veebruaril külastas EROK delegatsioon koosseisus kpt Heino Piirsalu ja kpt Tiit Meren NATO peakorteris Brüsselis Eesti esindust NATO juures. Kohtuti Eesti saadikuga NATO juures Harri Tiido ning Eesti

sõjalise esindajaga NATO ja Euroopa Liidu juures k-ltn Johannes Kerdiga. Harri Tiidole ja k-ltn Kerdile anti ülevaade toimuvast CIORI talvekohtumisest ja talveseminarist.

■ 5. veebruaril korraldas EROK Tallinna osakond koos Soome Reservohvitseride Liiduga (RUL) strateegilise juhtimise seminari "Johtamistaidon koolutus: päätöksentekosimulaattori" (Juhtimiskoolitus: otsustamisimitaator). Eesmärk oli lihvida kogunud RULi liikme ja lektori Jukka Mattila eestvedamisel koolitatavate suhtlus- ja juhtimisoskusi väikese meeskonnatöös läbimängitava majandusmudeli abil.

■ 8. veebruaril kohtusid EROK juhatuses esimehe kpt Heino Piirsalu ja välisloimikonna juhi kpt Tiit Meren kaitseminister Jaak Jõerüüdiga. Ministri näidati EROK-teemalist presentatsiooni ning anti ülevaade CIORI talveseminarist ja talvekoosolekust.

Eesti Reservohvitseride Kogu infoleht *Tagavaravägi* ilmub ajakirja *Kaitse Kodu!* vahelehelena.

Toimetaja leitnant Lauri Kurvits
(lauri.kurvits@eelk.ee, tel 508 6355)

KUHU KAOVAD EESTIS MEHED?

Südamele kätt pannes tõdeme, et elame Eestis vägagi patriarhaalses ühiskonnas. Meie, naised, püüame ise ikka nii seada, et mehed paremad välja paistaksid ja ennast hästi tunneksid.

Mari Järvelaid, meditsiinidoktor

Naised sünnitavad poisse rohkem kui tüdrukuid: 2001. aastal sündis 561 poissi ja 2002. aastal 420 poissi enam kui tüdrukuid. Kuid vaadates elanikkonna struktuuri vanuserühmiti, näeme, et 30-aastaste hulgas, vanuses, kus poistest on mehed saanud ja nad võiksid hakata tõeliselt suuri tegusid tegema, on neid juba tuntavalt vähem kui naisi.

Mitmenaisepidamine normiks?

Meheed lahkuvad elust massiliselt enne seda, kui täismeheks saamise riskid ära proovitud. Selles vanuses, mis on soovituslik pereloomise aeg, on mehed juba võrreldes naistega olulises vähemuses. Eestist kõrgem täisealiste meeste suremus on Euroopas vaid Venemaal, Valgevenes, Ukrainas ja Lätis (Maailma Terviseorganisatsiooni andmed www3.who.int/whosis/core/core_process.cfm).

Eestist madalam meeste suremus on Ungaris, Poolas ja Tšehhis, kuid meheed elavad Eesti meestest kauem ka Armeenias, Gruusias, Moldaavias ja Albaanias. Enamikus Euroopa riikides on meeste suremus keskmiselt kolm korda madalam ehk teisisõnu: teistes riikides elab oluliselt rohkem parimas tööeas mehi täisväärtuslikku elu kõrge vanuseni.

Ameerika mandri riikidest on Eestist kõrgema täisealiste meeste suremusega vaid Haiti, kõikjal mujal on see kaks-kolm korda madalam. Hiinas on meeste suremus kaks korda madalam. Aafrika mandrilt sarnaneb Eesti Gambia, Madagaskari ja Senegaliga. Mongoolias ja Paapua Uus-Guineas on suremus veidi väiksem, kuid nii Seišellidel ja Mauritiusel kui ka Koreas, Egiptuses ja Jordaanias on meeste suremus oluliselt väiksem kui Eestis.

Kas Eestis on varsti tõesti väga palju vanureid?

Eestis 2002. aastal sündinud poiste tervena elatud elu pikkuseks on arvutatud 59,2 aastat, Soomes sündinul aga

68,7, Hispaanias 69,9, Itaalias 70,7 ja Rootsis 71,9 aastat. Jällegi on Eesti arvud sarnased pigem Venemaa ja Valgevene kui teiste Euroopa riikide omadega. Eestis 2002. aastal sündinud poiste elu kogupikkuseks arvestatud keskmiselt 65,1 eluaastat, seega on neil õige varsti pärast pensioniikka jõudmist aeg elavate hulgast ära kolida.

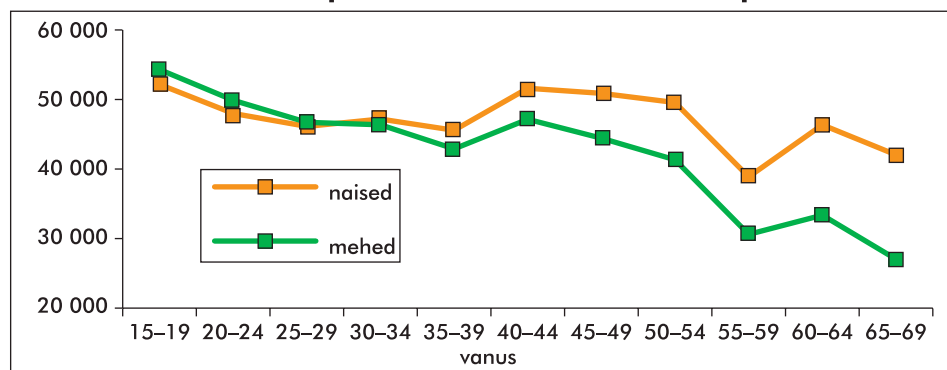
Ainult Aafrika mandril ja endise NSV Liidu riikide hulgast võib leida hullemat kohta mehena sündimiseks kui seda on Eesti.

Teame, et keskmine eluiga käib keskmise inimese kohta, keda tegelikkuses ei eksisteeri. Nii jagatakse Maailma Terviseorganisatsiooni arvestuses mehed kahte lehte - eraldatakse need, kes elavad 60. eluaastani. Selgub, et kui Eestis elav mees on suutnud elada 60. sünnipäevani, jääb tal elada keskmiselt veel 11,9 aastat, samas kui tema naissoost eakaaslasel 16,5 aastat, Soomes elaval eakaaslasel 15,7 ja Itaalias 16,4 aastat.

kuigi need Eestis elavad mehed, kes elavad pensionieani, on Tallinna Pedagoogikauilikoolis tehtud uuringu järgi olnud oluliselt tervislikumate eluviisidega kogu elu, on naiste ja meeste keskmise eluea vahe ikkagi oluliselt suurem kui mujal. See tähendab, et Eestis elab tervislikke eluviise austava meespensionäri naine temast keskmiselt 4,6 aastat kauem ja meeste eluiga on keskmiselt 11,8 aastat lühem kui naistel. Eestis on naiste ja meeste eluea erinevus üks suuremaid maailmas. Keskmiselt on 60-aastaseks elanud naiste ja meeste elada jäänud aastate vahe teistes riikides 2-4, kuid näiteks Iisraelis 1,4, Islandil 1 ja Araabia Ühendemiraatides 0,5 aastat. Pakistanis elavad naised ja mehed siis veel täpselt ühepalju ja Kuveidis meheed isegi kauem kui naised.

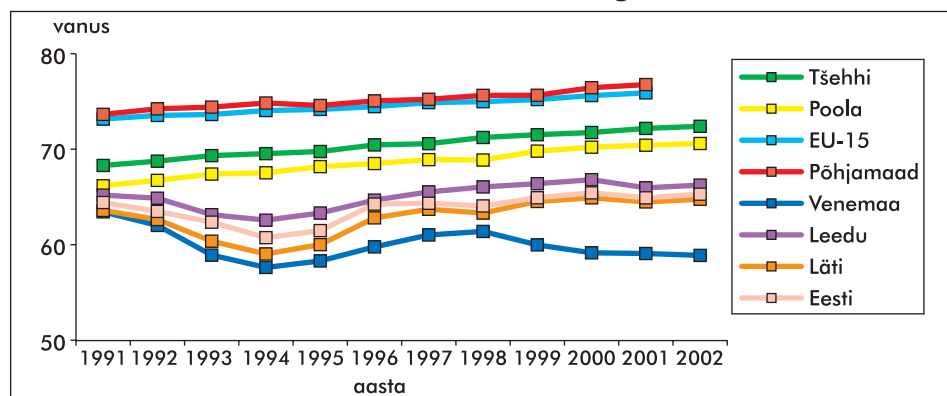
Haigestumuse ja suremuse näitajad aga iseloomustavad väga täpselt riigi

Eestis elavate meeste ja naiste arv vanuserühmiti 1. jaanuaril 2003

Allikas: statistikaamet

Meeste keskmine eluiga

Allikas: Maailma Tervisehoiorganisatsiooni Euroopa piirkonna andmebaas

inimsõbralikkust või -vaenulikkust. Meeste eluea pikkuse ja kvaliteedi puhul on määravad riigis valitsev kultuur ja elukeskkond. Kui mõtiskleda selle taustal eeltoodud numbrite üle, siis tõusetub küsimus, kas siin ei olegi peidus põhjus, miks noor Eesti naine kiidab ja ihaldab nende tunnuste alusel Itaalia või Hispaania riigist pärit meeskodaniku, rääkimata Araabia Ühendemiraalidest pärit meestest, mis tundub selles kontekstis lausa unelm. Naine tahab turvalisust ja kindlustunnet, nendes riikides elavad mehed aga sama pika elu kui naised ja naine ei pea tunda hirmu, et teda jäetakse varsti siia maailma peale üksi toimetama. Koos on ikka julgem ja turvalisem.

Kui panna konn tulisesse vette, üritab ta sealt minema pääseda. Kui aga panna konn külma vette ja teha nõule tuli alla, nii et vesi aegamööda soojeneb, laseb konn end rahumeeli küpseks keeta, püüdmata midagi ette võtta. Meie patriarhaalse ühiskonna mehed on kui raha ja kulla-karra läikest nõiutud ja minetanud terve talupojamõistuse, lastes end elusalt ära keeta. Nad on hammaste ja küüntega kinni rikastumise ja võimuharamise tormijooksus, tallates ummisjalgu ja kinnisilmi jalge alla nii enda kui ka oma rahva.

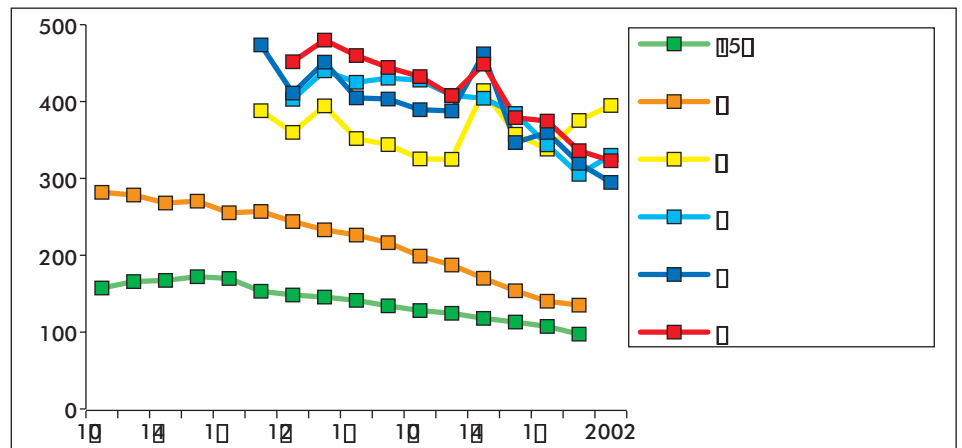
Teame, et inimese tervisest on vaid kümnendik arstide teha, 10–20% on esivanemad meile kaasa andnud ja paraku kõik ülejäänud ehk tulemust tegelikult määrav osa tuleneb eluviisist ja keskkonnast. Seda teadmist kommenteeritakse lausega: seega vastutab inimene ise oma tervise eest, see on tema enda kätes.

Paraku on sellest vaid väike osa tõene. Inimene on karjaloom ja elab suhteliselt tihedalt karjas. Üksikindiviidil on võimatu luua üksinda tervislikku keskkonda. Siin on tegelik põhjus, miks meeste eluiga ja suremus on riigiti nii erinevad. Need arvud peegeldavad riigis valitsevat kultuuri ja keskkonda, seda, kuidas riik toetab üksikindiviidi kohanemisel tänapäeva elu nõudmistega.

Eesti meeste kohanemist ehk tegelikult kohanematust näitab kõrgvererõhktõppe esmashaigestunute kiire kasv – 2002. aastal (hilisemat statistikat pole sotsiaalministeerium avaldanud) oli see 35–44-aastaste meeste hulgas 1,5 juhtu 100 mehe kohta, 45–55-aastaste hulgas juba 2,4 juhtu ja järgmises vanuserühmas ligi 3 uut juhtu 100 mehe kohta.

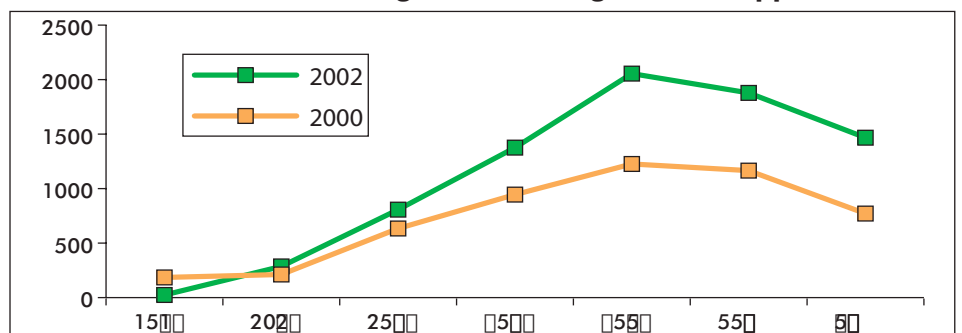
Alkoholist tingitud psüühika- ja käitumishäirete pärast esmakordselt ravile

Südame isheemiatõve suremuskordaja 100 000 elaniku kohta

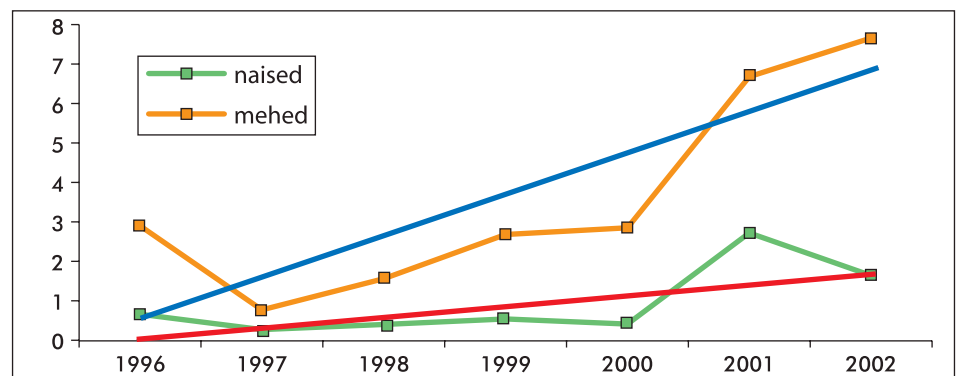
Allikas: Maailma Tervishoiuorganisatsiooni Euroopa piirkonna andmebaas

Meeste esmashaigestumine kõrgvererõhktõppe

Allikas: Sotsiaalministeerium

Suremus 100 000 elaniku kohta alkoholi tarvitamisest tingitud psüühika- ja käitumishäirete tõttu

pöördunud oli 2002. aastal 750 juhtu 100 000 elaniku kohta; vigastuste, mürgistuste jm tõttu sai ravi 26 meest sajast 15–24-aastasest mehest ehk iga neljas.

Võime ju silmad kinni pigistada ja näpuga näidata: ise valisid sellise eluviisi, ise oled süüdi. Inimese suhe nii alkoholi kui ka teiste sõltuvust tekitavate ainete tarvitamisega, samuti tervete eluviiside harrastamisega on ikka sõltuvuses nende kättesaadavusest ja alternatiividest. Mis on kättesaadav, sellega on suhe lähedasem. Prioriteete saame aga valida alternatiivide hulgast. Täna elus võib tunduda noortele meestele alternatiiv kas juua viina, õlut või mõnd

muud alkohoolset jooki. Indiviidi tervise mõistes on see aga kõik üks ja seesama etanool, tulemuste määravad tarbitud etanooli hulk, joomise kiirus, maksa suurus ja selle seisund.

Seega on indiviid väga tundlik ja sunnitud kaasa minema riigis valitseva kultuuriga. Alternatiiviks on, et kui huntidega koos uluda ei taha, mine ära. Eks neid äraminejaid ole ka üsna palju...

Ehk mõtlevald täna need, kelle voli on Eesti riigis otsuseid teha, samamoodi nagu mu endine ülemus: andke mulle teine rahvas, küll ma siis valitsen? Unustades, et uus rahvas ei pruugi praegust valitsejat enda valitsejaks soovida. ■

PEREORGANISATSIOON JA SÕDUR TEGEVTEENISTUSES: ÜHE PERE LUGU

**John McShane, major,
Bilateral Affairs Officer**

Sõjaväelasest mees ja ta naine olid juba mitu aastat abielus olnud. Nad olid reisinud mööda maailma ja kodumaad, olid teinud karjääri ja loonud kodu. Kui nad esimest korda kohustusid, oli mees äsja ülikooli lõpetanud noor leitnant ja viibis oma esimesel missioonil Saksamaal, naine õppis välismaalastele suunatud õppeprogrammis.

See oli külma sõja periood, aeg, mil oli veel kombeks igale värskete noorparrile poetada kõrva kulunud nali: "Kui sõjavägi oleks teile pere ette näinud, oleks ta teid sellega ka varustanud."

Muidugi oli olemas ka võimalus, et kuulutatakse välja mobilisatsioon, kuid seda ainult Kolmanda maailmasõja – Nõukogude Liidu ja Lääne vahelise konflikti – puhkedes. Viimase puhul oleks noorik ja teised üksuse naised lennukisse pakituna koju saadetud, et seal sõja lõpp ära oodata.

Peretoetuskeem põhines kirjutamata reeglitel. Juhtnaiseks oli reeglina üksuse ülema naine ja kõik ohvitseride, allohvitseride ja reameeste naised allusid talle. Analoogselt meeste hierarhiiale käsutas koloneli naine majorite naisi, kes omakorda jagasid käske kaptenite naistele, need omakorda leitnantide naistele ja nõnda edasi.

Perekondlik üksus kujutas endast nii telefoniahelat värskete uudiste edastamiseks ja kuulujuttude summutamiseks kui ka võimalust teisi naisi kohvile ja lõunale kutsuda. Vanematele naistele oli see võimalus noorematega kogemusi jagada. Sõjavägi pakkus mitmeid struktuursete teenuseid, nagu meditsiiniabi, rahvamaja ja toiduvaru, kuid mehe äraoleku ajal pidi iga naine nende asutuste vahelise kadalipu ise läbima. Vajadusel oli pereorganisatsioon toeks uuele naisel sisseelamisperioodil, kuid seda vaid juhul, kui ta oli ise organisatsiooniga ühendust võtnud.

Selline peretoetus oli kõikuva kvaliteediga ja sõltus suurel määral vastuta-

va isiku oskustest. Kui naised olid ettevõtlikud, tundsid üksuse pered üksteist ja olid ka üksteisele toeks. Kui aga ülema naisel puudus huvi, siis oli aktiivsus tagasihoidlikum ja üksuse pered ei olnud omavahel seotud ega informeeritud.

Õnneks liitusid meie noor ohvitser ja tema noorik üksusega, mille juures oli aktiivne pereorganisatsioon ja ülema naine oli sõbralik. Nad integreerusid üksusesse, alustasid ühist elu ja nautisid Saksamaal veedetud aega.

Siis maailm muutus.

Esimene Lahesõda

Nõukogude Liit varises kokku abielupaari silme all. Ikkestatud maad said taas iseseisvaks ja Punaarmee taandus nagu sulav jää. Maailmast oli saamas

senisest turvalisem paik. Pereorganisatsioon korraldas pidusid. Tehti juttu eelseisvatest missioonidest. Vana hea süsteem toimis edasi, aga ilma globaalse sõja ja pere lahkuminekuga ohuta. Kõik näis olevat korras.

Kuid kõik ei olnud korras. Saddam Hussein ründas Kuveiti, misjärel USA ja liitlased valmistasid vasturünnakuks. USAs ja Saksamaal baseeruvad üksused mobiliseeriti, peredel jäi üle ainult nende tagasitulekut oodata ja muretseda.

Esimest korda 20 aasta jooksul seisid üksuste pereorganisatsioonid silmitsi suurema väljakutsega. Peretoetusprogrammiga alustati juba 1980. aastail, kuid selle kasv oli aeglane.

Nüüd muutus pereliidu ebaühtlane silmanähtavaks. Noored naised, kellest paljud ei kõnelenud inglise ega

PERETOETUSPROGRAMMIST EESTIS

Kaitseväe peapsühholoog major Väino Mannermaa, Rahuvalveoperatsioonide Keskus ja Naiskodukaitse otsustasid kutsuda kokku Iraagis ja Afganistanis missioonil viibivate kaitseväelaste abikaasad.

4.–6. märtsini viibisid Naiskodukaitse esindaja psühholoogiaõppejõud Tiiu Meres ja kaitseministeeriumi nõunik Tiit Lainevee Marylandis USA peretoetuskonverentsil, kus saadi palju asjakohast kirjandust ja sõlmiti sidemeid sealse programmi läbiviijatega.

12. märtsil korraldati Kaitseliidu peastaabis esimene kohtumine kõige riskantsemates piirkondades Iraagis ja Afganistanis missioonil viibivate kaitseväelaste abikaasadega. Neid tervitasid Kaitseliidu ülem major Benno Leesik, kes kinnitas, et Kaitseliit on igati valmis toetama ja abistama missioonil teenivate kaitseväelaste perekondi, ning USA major John McShane, kes tutvustas analoogset programmi USAs ja rääkis oma kogemustest missioonile minekul ja hirmudest sealt tulekul. Kaardistati tõstatatud probleeme, tutvuti ja abikaasad rääkisid oma ootustest algatatud programmi suhtes.

22. märtsil leidis aset kaitseministeeriumi, Naiskodukaitse ja Rahuvalveoperatsioonide Keskuse esindajate ühisnõupidamine ette valmistamiseks missiooneelset koolitust nii peredele kui ka missioonile minejatele. Koolitusega loodetakse algust teha juba aprillis.

Mais on kavas järgmine kohtumine missioonil viibijate abikaasadega, et valmistada peresid ette taaskohtumiseks missioonilt naasjatega ja teha võimalikult lihtsamaks kaitseväelaste taassotsialiseerimine.

Juunis tervitame saabujaid ja saadame teele järgmise missiooni. Võidupäeva paraadil on sel aastal tulekandjateks missioonilt naasnud kaitseväelased.

saksa keelt, jäid oma sõtta minevatest meestest maha Saksamaa alevitesse. Paljud pered said esimest korda aru, kui suur oli tegelikult sõjaväelase kodune roll – tema oli ju see, kes käsutas pere raha, maksis arved, remontis autot ja distsiplineeris lapsi. Kui sõjaväelane suundus kõrbe, pangakaart ja rahakott taskus, muutus elu raskeks.

Kitsikuses olev pere võis pöörduda kaplani poole, kuid paljudel juhtudel viibis temagi parajasti missioonil või oli üksuse probleemidega hõivatud.

Kõigis sõjaväeosades asusid pereorganisatsioonid kiirelt tegutsema ja aitasid oma liikmetel raskustega toime tulla. Sõjaväe peretoetusprogramm tegi läbi tuleristsed. Edaspidi suutis peretoetusprogramm juba rahuajal peresid mobilisatsioonist ja relvastatud konfliktist tuleneva stressiga toimetulekuks paremini ette valmistada.

Teenistus Rahvuskaardis

Leitnant ja naine lõpetasid Saksamaa missiooni ja naasid USAsse. Mees läks erru, asus tsiviiltööl ja liitus Rahvuskaardiga. Igakuised õppused nädalavahtetusel ja kahepäevased treeningulaagrid suvel kujunesid rutiiniks. Mõõdusid aastad, mees sai ametikõrgendust, naine jätkas akadeemilist karjääri ja kodu sai kaunimaks.

Muutus ka peretoetusprogramm. Tänu mobilisatsioonidest, Lahesõjast, Bosnia ja Kosovo operatsioonidest saadud õppetundidele kujunes välja selle uus nägu.

Esitaks sai ta uue nime: *family readiness* (*readiness* = inglise k 'valmidus, valmisolek'). Nimi viitab aktiivselt suhtumisele, vajadusele valmistada perekondi ette võimalikuks mobilisatsiooniks, tutvustada peredele sotsiaalteenuste süsteemi ja rakendada toimiv sidapidamissüsteem juba enne üksuse lähetamist.

Järgmisena kohustas sõjavägi ülemaid osa võtma oma üksuse *family readiness*'i programmist, tegemist ei olnud enam ainult "naisrühma" probleemiga. Ülem pidi hoolitsema selle eest, et tema alluvad valmistaksid oma peresid ette võimalikuks mobilisatsiooniks. Komandör pidi moodustama oma üksuse perekaitserühma ja selles ise aktiivselt osalema.

Iga mobilisatsiooniõppuse puhul inspekteeriti ka üksuse perekaitseprogrammi. Esitati järgnevaid küsimusi: Kes on väljaõppe läbinud perekaitse juht?

Kus on teie pere kontaktnumbrid? Ja nõuti, et näidataks ette kõikide üksikvanemaga perede toetuskavad. Õppuse lõpul anti ülemale aruanne, mis hindas tema üksuse mobilisatsioonivalmidust. Üks hinnetest pandi *family readiness*'ile.

Perekaitseprogramm kujunes professionaalide rühmaks, millel olid oma eeskirjad, koolitusprogrammid ja sõjaväeahela heakskiit. Perekaitse ei olnud enam lihtsalt tore jututeema, vaid see parandas sõjaväelase valmisolekut lahinguväljal. Hiljuti abiellunud inimesi (jah, see hõlmas ka mehi) ei jäetud üksi, ei olnud võimalust, et nad ei saa toetust. Neid abistas konkreetne meeskond. Nii et sõjavägi ei varustanud enam inimest perega, vaid lisas pereliikmete nimed üksuse teenistuskorradtabelisse.

Meie ohvitseri, kellest oli nüüdseks saanud major, ja ta naise elu kulgesid omasoodu: edusammud karjääris, elu USA erinevates osariikides ja valmistumine järgmisteks sammudeks. Major taipas, et tal oli võimalus taas kord erru minna, ja pidas aru, kas ta soovib oma riigi kaitses osaleda kauem kui 20 aastat. Üldiselt elas pere rahulikult edasi.

Kuid maailm muutus taas.

Ülemaailmne sõda terrori vastu

11. september algas nagu iga teine päev Ameerikas. Äkki ründasid lennukikaaperdajatest suitsiiditerroristid Maailma Kaubanduskeskust ja Pentagoni ning pöörasid maailma pahupidi. Ameerika sai toimunust tugeva hoobi. Rahvas oli rabatud teo nahaalsusest ja brutaalsusest. Kui esmane šokk oli vaibunud, hakkas kasvama rahva kindel tahe kurjategijad kätte saada ja karistada. Tegevteenistuses olevad üksused määrati positsioonidele ja algas Rahvuskaardi mobilisatsioon.

Mobiliseeritud Rahvuskaardi väed kaitsesid kodumaad, turvasid sõjaväebaaside kontrollpunkte, valitsushooneid, patrullisid lennujaamades ja tugvdasid piiriületamispunkte. Nad täitsid traditsioonilist Rahvuskaardi missiooni – kaitsta oma linna ja riiki. Mõned Rahvuskaardi üksused mobiliseeriti ja suunati teiste osariikide sõjaväebaase turvama, kuid nad ei lahkunud Ameerikast.

Ka perekaitserühmad võtsid positsioonid sisse. Nad korraldasid perekonna infotunde ja lahkumispidusid ning andsid üksuste ülematele teavet perekondade olukorrast. Pärast kaardiväelaste lahkumist tsiviilametitest ja asu-

mist sõjaväestruktuuri aitasid perekaitserühmad tutvuda perekonnaliikmetel sõjaväe poolt antavate tagatiste süsteemiga. Kogu see kulissidetagune tegevus vabastas sõjaväelase käed, võimaldades tal täita oma põhimissiooni – kaitsta kodumaad.

Mobilisatsiooni ajal löi major uue üksuse, mille ülesandeks oli teiste üksuste väljakoolitamine terrorivastaseks võitluseks. Kavala tagamõttega, et ta võiks oma karjääri seal lõpetada ja erru minna. Kuid paraku ta eksis.

Sest just siis tehti otsus kukutada Saddam Hussein – samm, mis vajas tohutut inimressurssi. Majori loodud üksus määrati täiendama staapi – sellega polnud keegi üksuse loomisel arvestanud.

Mobilisatsioon

Mobilisatsiooniteade jõudis kõigini, sh ka perekaitserühmani, mis korraldas eelkohtumise, kus liikmed kontrollisid üle üksuse kontaktandmed, tutvusid sõjaväeliste programmidega jne. Kutsuti kohale kõik vanemad, abikaasad, lapsed ja pruudid. Igaüks, kelle lähedane või sugulane teenis üksuses, pidi kohal olema.

Mobilisatsiooni käigus said sõdurid ja pered instruktaazi ravikindlustussüsteemi, elukindlustuse, testamendi tegemise ja missiooni kohta. Sõna võtsid kaplan ja riikliku perekaitseprogrammi kontaktisik. Igale perele anti raamat, mis sisaldas kontaktnumbreid ja juhiseid ning tutvustas sõjaväe poolt pakutavad toetusi.

Lõpuks saabus lahkumispäev. Veok sõitis relvalao juurde ja laaditi täis. Perekaitserühmad pakkusid kohvi, kehakinnitust ja lohutust. Buss, mis viis mobilisatsioonibaasi, avas ukseid, järgnes hüvastijätt. Pisarate ja embuste saatel astusid sõjaväelased bussi, sihtkohaks tundmatus.

Kaardriväelastele on mobilisatsioon väga kiireks ajaks – väljaõpe, varustus, jälle väljaõpe, kuuldused sihtkohast ja lahkumiskuupäevast. Baasis möödus aeg kaardriväelastele kiiresti, omastele aga aeglaselt.

Perekaitserühm korraldas aeg-ajalt seltskondlikke üritusi – osturetki ja õhtusööke –, et hoida peresid toimuvaga kursis. Peredega hoiti ühendust igapäevaselt ka telefoni ja e-maili kaudu. Stressirohkel ajal on selge, lühike ja korrektne teave väga tähtis. Üksus saatis infot tagasi perekaitserühma juhi-

le, kes omakorda edastas seda kõikele liikmetele.

Minek!

Pärast paari nädalat sõjaväebaasis lahkus üksus suures lumetormis reaktiivlennuki pardal. Turvaküsimuste tõttu oli infosulg, mis raskendas sõjaväelaste ja perede olukorda. Perekaitserühm oli valves ja valmis igasugustele küsimustele vastama ning hirme maandama, kuigi õnneks viimaseid ei olnud.

Saabudes teisel pool merd asuvasse baasi, teatasid sõjaväelased peredele kohalejõudmisest. Pärast sõja algust ja selle käigus teavitas perekaitserühm peresid üksuste seisukorrast, andis nõu sõjaväe elu puudutavates küsimustes ja jätkas seltskondlike ürituste korraldamist. Koostati ka ühised postinimekirjad, et saaks missioonile saadetud võitlejatele lähendada toitu ja muud vajalikku.

Koju!

Lõpuks saabus päev, mil väed kutsuti Iraagist koju tagasi. Perekaitse levitas sõnumit ja korraldas transpordi, et kõik pereliikmed saaksid võitlejatele lennujaama vastu minna. Mõistagi oli kojutulek pärast kümnekuist viibimist lahingupiirkonnas rõõmus sündmus, kust ei puudunud ükski sõjaväelane ega pereliige.

Pärast pidu läks üksus üle normaalsele režiimile. Perekaitserühm võttis uusi peresid vastu ja soovis lahkuvatele kõige paremat. Rühmajuhid suundusid edasisele õppele ning üksuse ülem uuendas pidevalt oma üksuse perekaitsekavasid.

Pärast üksuse lähetamist Iraaki leiti, et perekaitse on enam kui lihtsalt tore, aga määratlemata tegevus. Ohvitserid ja kõik mehed hindasid perekaitserühma tegevust; nende perekonnad olid hästi teavitatud ja rahulikud, mis võimaldas

võitlejatel süveneda lahinguvälja tegevustele.

Järeldused

Viimase 20 aasta jooksul on perekaitse kasvanud väheolulisest naisterühmast lahinguväljal toeks, millega peaks iga väejuhataja arvestama. Välismissioonil viibivad ohvitserid, allohvitserid ja sõdurid peaksid mõistma vajadust oma lähikondlastega ühendust pidada.

Tõsi, mobilisatsioonid ja operatsioonid valmistavad meelehärmi kõigile asjaosalistele, kuid tugev perekaitseprogramm tagab sõjaväelasele kindlustunde. Tema pere eest hoolitsetakse tema äraoleku ajal, ta saab keskenduda oma missioonile ning seejärel naasta tänuliku riigi ja perekonna juurde. See ongi lõppkokkuvõttes iga võitleja põhiülesanne. ■

Tõlkinud Kristopher Rikken

LEONHARD SALUVEER

30. SEPTEMBER 1923 – 10. DETSEMBER 2004

Läinud aasta 10. detsembril lahkus igaviku teele pedagoog ning aktiivne ühiskonnategelane ja noortejuht Leonhard Saluveer.

L. Saluveer sündis 30. septembril 1923 Võrumaal Lasva vallas ehitustöölise seitsmelapselises perekonnas. Juba kaheksa-aastase poisikesena hakkas ta karjapoisina ülalpidamist teenima. Pikakannu 6-klassilises algkoolis õppimise ajal sai Leonhard Saluveerest kui edukast õpilasest ja erksast poisist noorkotkas ja Noorte Kotkaste rühma juht. Vaatamata ainelistele raskustele suutis ta pärast algkooli lõpetada ka Petseri gümnaasiumi ja Tartu Õpetajate Seminari. Ülikool jäi lõpetamata vaid seetõttu, et Nõukogude võim ei pidanud L. Saluveert selleks piisavalt ustavaks.

Leonhard Saluveer töötas üle 37 aasta kooliõpetajana Võnnu, Tartu ja Tallinna keskkoolides, täites ajuti ka õppealajuhataja kohustusi. Viimased 25 aastat jagas ta nii kooliõpetust kui õpetas ka ausalt elamise oskust Viljandi noortevangla karistuslastele. Aktiivse ühiskonnategelasena oli ta Kaitseliidu, Eesti Sõjameeste Ühingu, Muinsuskaitse Seltsi, Looduskaitse

Seltsi, Laulukooride Seltsi, Kindral Johan Laidoneri Seltsi ning Noorkotkaste-kodutütarde Seltsi liige. Ta laulis ka mitmes kooris, sh pikemat aega Kaitseliidu Tallinna maleva meeskooris. Lühemat aega oli ta Viljandis Sakala meeskoori ja naiskoori Eha dirigent. Muusikalise ande pärandas ta oma pojale Arne Saluveerele, kellest on saanud nii Eestis kui ka raja taga tuntud koorijuht.

Teises maailmasõjas võitles Leonhard Saluveer Saksa sõjaväe ridades Eesti vabaduse eest. See sõjamehete sai aga alguse hoopis muusikaarmastusest. 1942. aasta 24. märtsil kirjutas ta Saksa tööteenistusse astudes oma päevaraamatusse: "... lootuses osta Saksa maalt akordion ja teisigi muusikariistu, otsustasin võtta aastase töölepingu vastu." Tema sõjamehete aga kestis sõja lõpuni: alles 9. mail 1945 võeti talt relv. Sõjalise väljaõppe sai ta Taanis ning võitles eesliinil Keila ja Harudevahe (praegune Arutee) lahingus.

Eesti taasvabanemise järel pühendas lahkunu kogu energia Noorte Kotkaste tegevusele. Ta oli üks esimesi, kes asus seda organisatsiooni taastama. Temast sai noortemagister, Noorte Kotkaste peastaabi instruktor ja peastaabi ülema abi. Teda on autasustatud aukirjade, medali ja ordeniga.

Mälestus Leonhard Saluveerest kui heast õpetajast ja noortejuhist jääb kauaks tema õpilaste ja töökaaslaste südamesse.

Puhka rahu, väsimatu võitleja!

Vello Luide

PEAVAHEKOHTUNIKU KOKKUVÕTE ÕPPUSTEST KEVADTORM 2004

Artikkel sisaldab teavet õppustel Kevadtorm 2004 toimunu kohta kahes olulises valdkonnas: vahekohtu tegevus ning allüksuste taktikaline ja lasketehniline ettevalmistus.

Neeme Kaarna, major

Kokkuvõte on valminud vahekohtunike kokkuvõtete põhjal ja seda saab kasutada järgmiste aastate õppustel toetava abimaterjalina. Kumbki teema on jagatud alapeatükkideks ja alapunktideks, mis peaks lihtsustama sisulise osa haaratavust.

VAHEKOHTU TEGEVUS

1. Vahekohtu üldine kontseptsioon ja ülesanded

Õppustel tuginesid vahekohtu kontseptsioonilised alused peamistes elementides Soome armee eeskujule. Kohtunike ülesanded seisnesid:

- osapoolte lahinguplaanide täpsustamises ja nendest tulenevalt lahingu kulgemise määratlemises;
- lahingupildi kirjeldamises osapooltele ja vastastikku;
- kaotuste määratlemises lahingu käigus;
- informatsiooni hankimises situatsioonikeskusele;
- tegevuse hindamises;
- osapoolte tegevuse ohutustehnilise tagamises.

Osapoolte lahinguplaanide täpsustamine ja lahingu kulgemise määratlemine tugines punktiarvestuse tabelitele, maastiku hindamisele ning tulevahendite taktikalisele ja lasketehnilisele ettevalmistusele. Selline käsitlus esitas vahekohtunikele suhteliselt kõrged nõudmised. Täpsemalt öeldes peaks vahekohtunike väljaõppetase olema nendes tingimustes oluliselt kõrgem õppusel osaleva koosseisu omast. Vastasel juhul tekib olukord, kus vahekohtuniku hinnang lahinguplaanile on subjektiivne. Ja siit koorub välja esimene probleem: *vahekohtunike enda taktikaline ja lasketehniline ettevalmistus*. Eeltoodud probleemi ei ole objektiivsetel

Vahekohtunike meeskond suurõppusel Kevadtorm 2004.

põhjustel (isikkoosseisu ning aja nappus jne) võimalik lahendada käigult ja korruga. Samas on täiesti jõukohane seda pehmendada planeeritud ja süsteemse vahekohtunike väljaõppega, mis peaks toimuma nii korraliste tsükklitena kogu väljaõppeprotsessi lõikes kui ka vahetult kaks päeva enne õppusi.

Eraldi tuleks töötada läbi õppuse punktiarvestustabelid. Õppustel kasutatavad punktiarvestustabelid olid koostatud keskmise tulemi põhimõttel, s.t nendes ei olnud määratletud tingimusi, mis vähendavad – või vastupidi – suurendavad vastavaid suhtarve. Selline suhtarvu käsitlus on subjektiivne. Näiteks ei kajasta tabelid suhtarvu muutust, kui vastava allüksuse tulesüsteem kaitsele on ettevalmistamata (orientiirid määramata ja kaugused mõõtmata, kuulipildujate ja granaadiheitjate laskeandmed ettevalmistamata jne). Seega vajavad mainitud tabelid läbitöötamist ja struktureerimist vastavalt tasemele.

Järgnevalt tuleks rääkida lahingupildi kirjeldamisest. Vahetult allüksuse (tulevahendi) juures tegutseva vahekohtuniku tegevus lahingu ajal peaks seisne-

ma peamiselt olukorra kirjeldamises osapooltele. Tingitud on see lihtsast tõsiasiast – lahingut mängitakse. Kui siia lisada veel imitatsioonimoona nappus või kasutamiskiirangud, suureneb olukorra ja tegevuse subjektiivsusfaktor. Näiteks pole enamikul juhtudel võimalik imiteerida laskurelvade ja granaadiheitjate tule intensiivsuse kasvu ja kahanemist, mis peaks vahetult mõjutama võitlejate ja juhtivkoosseisu toiminguid.

Ja siin tulebki mängu vahekohtuniku, kes kirjeldab olukorda. Vahekohtuniku olukorra kirjeldus on selleks faktoriks, mis sunnib kirjelduse saajale peale tegevuse ja näitab, kas osatakse tegutseda adekvaatselt või mitte. Kirjelduse puudumine muudab lahingu reeglina spontaanseks ja korrapäratuks täristamiseks, millest on võimatu teha järeldusi. Et ettevalmistusaeg jäi lühikeseks, üritas vahekohtunike meeskond lahendada probleemi improviseeritult, mis osaliselt ka õnnestus.

Teine osa lahingu kirjeldamisest seisneb informatsiooni vahetamises vastapoolte vahekohtunike eneste vahel. Ka

selles osas oli vajakajäämisi. Esimestel päevadel kiirkorras koostatud lisajuhi- sed aitasid suurema segaduse ära hoida.

Kaotuste määramine

Vahekohtunikul, kes asub lahingu- olukorra keskel, on parimad eeldused kaotuste hindamiseks. Samas peaks kaotuste hindamise ja tekitamise kord olema süsteemsem. Õppustel ilmnes, et tingituna meditsiinilise tagamise süsteemi nõrkusest tekkis ülemäära palju taastumatuid kaotusi (surnuid).

Ühelt poolt on pilt objektiivne: kui haavatud esmaabi ei saa ja neid evakueerida ei suudeta, nad surevad. Paraku oli selline situatsioon õppustel pigem reegel kui erand ja see tekitas suurt segadust. Kuigi õppuste ettevalmistavas osas teavitati vägesid sellest, et surnuks määratud võtavad kiivri peast ja liiguvad kogunemiskohtadesse ning elustuvad 10 minuti pärast, jätkates seejärel võitlust, ei suudetud olukorda kontrolli all hoida. See ilmnes eriti kattelahingute etapis, kus väed sooritavad kiireid ja sügavaid manöövreid. Surnuks määratud ei jõudnud tihti õigeks ajaks kogunemispunktidesse ning jäid oma vägedest maha. Hiljem kolasisid sellised jõugud sihitult mööda metsi ja nende leidmiseks tuli teha lisapingutusi.

Selliste probleemide ärahoidmiseks tuleks edaspidi määratleda mingi süsteemne tehnika (nt lisavahekohtunikud koos vastavate juhiste ja tehnikaga), mis võimaldaks toimetada mahajäänud või eksinud "surnud" kiiresti oma vägede juurde, kus nad saavad jätkata võitlust.

Info hankimine

Info hankimine vahekohtunike poolt ja selle edastamine situatsioonikeskusele mingil määral toimis.

Peamiseks probleemiks kujunes vastaspoolte lahingulise efektiivsuse hindamine enne lahingut. Tulenes sellest, et tihti tehti üksuste lahinguplaanides korrektiivseid vahetult enne tegevust, mis on iseenesest täiesti reaalne. Lahingujuhtimise filosoofia ju seisnebki lahinguplaani täpsustamises ja vajadusel korrigeerimises kuni viimase minutini. Samuti võis olukord muutuda ka lahingu käigus (näiteks toodi situatsioonist tulenevalt mingi reserv lahingusse ja see kallutas taktikalise initsiatiivi poolele, kes algsete plaanide kohaselt pidi järele andma).

Peamise probleemina näen süsteemi jäikust. Ehk peaks olukord õppustel ku-

junema vastavalt reaalarajale, mitte olema eelnevalt järgalt määratletud? See annaks eelkõige õppiva poole juhtivkoosseisule võimaluse treenida otsuseid kiiresti vastu võtma ja lahingut käigult juhtima. Ka peaksid reaalarajas olukorrad tooma välja osapoolte nõrkused ja vajakajäämised. Praegune süsteem küll fikseerib osapoolte vajakajäämised, kuid need ei realiseeru praktiliselt. Näiteks kui kompaniiülem kaitselahingus lahinguvalvet ei organiseeri või teeb seda ebapiisavate jõududega või vales kohas ja vales ajal ning vastane suudab luurega tema peavõitlusjärgu kindlaks teha, peaks loogiliselt järgnema "taktikaline karistus", mis tähendab, et vastane suudab määrata peamise jõupingutussuuna filigraanselt õigesti. Edasine on ainult vormistamise küsimus, mis väljendub selles, et toimub sissemurre, tiibamine või midagi sellelaadset ning kaitsel oleva allüksuse lahingukorrad eraldatakse üksteisest ja eeldatavalt hävitatakse.

Selline õppetund reaalarajas jääks kindlasti paremini meelde kui hilisem teoretiseerimine. Kas ei peaks õppustel kasutama rohkem lööklauset "vigadest õpitakse"? Selline süsteem eeldaks vahekohtu ja situatsioonikeskuse vastutusvaldkondade ja õiguste täpsustatud kooskõlastamist ning painduvat kontseptsiooni. Vastasel korral me muudkui räägime, et see ja see tehti valesti või rakendati ebapiisavaid jõude jne, aga see n-ö ei materjaliseeru.

Tegevuse hindamine

Eraldi tahaksin puudutada tegevuse hindamist vahekohtunike poolt. Täiesti arusaadavalt peavad vahekohtunikud andma hinnanguid. Nad peavad hindama üksuste lahinguplaane, tulevahendite tegevust, tulemõju jne. Kuid siin eristab neid hindajatest oluline erinevus – vahekohtunikud ei hinda konkreetseid võitlejaid, ülemaid ega allüksusi, vaid annavad hinnanguid olukorrale. Sellega tahan arendada mõtet, et konkreetsete allüksuste tegevuse hindamine on vahekohtunikule lisakohustus, mida ei peaks seadustama. Mis iseenesest ei tähenda seda, et vahekohtunikud ei osale hindamisprotsessis. Hindajatel on alati võimalus saada vahekohtunikelt lisateavet teatud lahinguepisoodi või toimingu kohta, kus vastav kohtunik vahetult viibis.

Üheks tähtsaimaks ülesandeks vahekohtu puhul võib pidada tegevuse ohu-

tustehnilist kindlustamist. Antud ülesanne oli kõigile arusaadav ja tingimused olid juhendis fikseeritud. Mainitud piiranguid tuleks kindlasti täiendada piiranguelementidega öiseks tegevuseks. Lisaks tuleks fikseerida täpsemalt ohutustehnilise ettekande vorm juhtudeks, kui vahekohtunikud näevad piirangute rikkumist, mida nad pole võimalised reaalarajas kohe likvideerima. Näiteks kui täheldatakse kiiruse ületamist, siis kellele ja kuidas tuleks teha ettekanne.

Üheks sisuliseks ettepanekuks on vahekohtu sõiduki varustamine esmaabitarvetega, mis võimaldab vahekohtunikel vajadusel operatiivselt tegutseda, samuti peaksid kohtunike meeskonnad olema kindlustatud lähimate linnade kaartidega, millele on peale kantud haiglad ja traumapunktid. Kokkuvõttes võib öelda, et suuremaid ekstsesse ei juhtunud ja sellega võib pidada ohutustehnilise tagamise ülesannet täidetuks.

2. Vahekohtu struktuur

Suures plaanis tahaksin alustuseks täpsustada vahekohtu struktuuri ja õppuste vormi omavahelisi seoseid. Vahekohtu struktuuri planeerimise aluseks on reeglina õppuse iseloom. Kaitseväge väljaõppejuhendis eristatakse kaht peamist õppuse vormi: ühepoolsed taktikalised õppused koos vastase osalise imiteerimisega ja kahepoolsed taktikalised õppused. Õppuse iseloom esitab ka nõudmised vahekohtu koosseisule, organisatsioonile ja juhtimisahelale. Lisaks määratleb õppuse vorm vahekohtu funktsionaalsed põhimõtted. Funktsionaalsete põhimõtete all pean silmas tegevusmeetodeid, mida rakendatakse lahingute kontrolli all hoidmiseks nii ühes kui ka teises õppuse vormis.

Õppuste Kevadtorm 2004 vahekohtu struktuur oli algselt selgelt määratlemata. Määratud oli ainult peavahekohtuniku ametikoht. Ettevalmistava perioodi jooksul õnnestus luua mingigi organisatsioon, mis koosnes peavahekohtunikust, tema abist, maa-alade ja tegevussuundade vahekohtunikest ning vahekohtunike gruppidest omade ja vastaste poolel.

Minu seisukoht on, et antud organisatsioon suutis täita talle pandud ülesanded rahuldavalt. Peamiseks puuduseks osutus asjaolu, et vahekohtunike koosseis oli liiga väike ja sellest tulenevalt polnud võimalik katta kontrolliga spetsiifiliste erialade allüksusi (luurajad, snaiprid, pioneerid jne).

Vahekohtu tegevuse eeldatavad põhimõtted

Seoses loetletud probleemidega peaks edaspidi üritama vahekohtu tegevuse planeerimisel lähtuda alljärgnevatest põhimõtetest.

- Kui tegemist on planeeritava ühepoolse taktikalise õppusega koos vastase osalise imiteerimisega, tuleks vahekohtu tegevusmeetoditena rakendada nn tegevussuundade meetodit, mis võimaldab õppusi läbi viia ka piiratud inimressursiga. Sellise meetodi elluviimiseks peaks vahekohtu struktuur koosnema peavahekohtunikust, tegevussuundade (maa-alade) vahekohtunikust, tegevussuundade grupiülematest ning oma ja vastaspoole vahekohtunikust (vajadusel võib tegevussuundade vahekohtunikud välja jätta ja nende ülesanded saab kanda üle tegevussuundade grupiülematele, nagu tegime õppusel Kevadtorm 2004). Selline struktuur on paindlik ja võimaldab vajadusel kiiresti ümber rühmituda.

- Kui tegemist on kahepoolsete taktikaliste õppustega, tuleks vahekohtunikud kinnistada kõigi allüksuste juurde ja sellises situatsioonis oleks otstarbekas rakendada järgmist struktuuri: peavahekohtunik, peavahekohtuniku abid nii "siniste" kui ka "roheliste" poolel, kompanii, rühma ja jagude ning meeskondade vahekohtunikud. Et kahepoolsetel taktikalistel õppustel suunatakse osapooli vähem ja neile on antud suu-

rem tegevusvabadus, peavad vahekohtunikud pideva kontrolli tagamiseks viibima alaliselt tegevuses, s.t neile kinnistatud allüksuste juures. Siit järeldub asjaolu, et kahepoolsete taktikaliste õppuste vahekohtu organisatsioon on oluliselt mahukam (suurem) kui ühepoolsetel taktikalistel õppustel.

- Mõlema õppuse vormi juures tuleks planeerida sisse erialavahekohtunikud ja igasuguste probleemide vältimiseks peaks peavahekohtuniku käsutuses olema liikuv reserv, mida kasutatakse vastavalt vajadusele (näiteks öisele tegevusele üleminekul).

- Situatsioonikeskus, kes pidi olukorda kontrollima, ei suutnud seda teha ja ma olin peavahekohtunikuna sunnitud korduvalt korrigeerima Kaitseliidu üksuste tegevust, et õppus saavutaks eesmärgi.

3. Vahekohtu tegevuse tehniline tagamine

Sõidukid

Et vahekohtunikel peab olema pidev kontroll vägede tegevuse üle, on loogiline, et nad oleksid vähemalt sama liikuvad kui väed. Õppustel Kevadtorm 2004 oli vahekohtu ebapiisav kindlustatus sõidukiga pidevaks probleemiks.

Täiesti mõeldamatu on allüksuste tehnika kasutamine vahekohtu poolt nende ülesannete täitmiseks, sest see mõjutab oluliselt allüksuste tegevust. Lisaks muudab see vahekohtunikud sõltuvaks allüksuse ülema nn heataht-

likkusest, mis vähendab selgelt nende tegevuse efektiivsust ja info objektiivsust. Lisaks sõidukitele peaks olema eraldatud piisavalt autojuhte, vastaval juhul on alati üks vahekohtunik seotud auto liigutamise punktist A punkti B.

Imitatsioonivahendid

Vahekohtunikud, kes viibivad pidevalt tegevuse keskmes ja on olukorraga kursis, osutuvad vajalikuks eelkõige kiiresti imiteerimist vajavate elementide elluviimisel (miini otsa sõitmine, allüksusesisene tuletoetuse kasutamine, "suit-sude" mahapanek jne).

Möödunud õppustel polnud vahekohtunikud vastavate vahenditega varustatud, mis vähendas nende efektiivsust ja tekitas segaseid olukordi. Eelmainitud ülesannete täitmiseks oleks edaspidi otstarbekas varustada vahekohtunikud vastava koguse imitatsioonivahenditega (suitsüküünlad, lõhkepakid, raketid jne).

Side

Suuremaid probleeme sidega vahekohtunikel õppuste käigus ei tekkinud. Samas on selge, et kuna oli tegemist õppustega, kus rakendati suures osas "tegevussuuna" meetodikat ja neid tegevussuundi oli maksimaalselt neli, ei saanud me siit objektiivset kogemust suuremate õppuste läbiviimiseks.

Kindlasti oleks edaspidi vajalik eraldada vahekohtunikele piisavalt sagedusi, et vajadusel ehitada üles kuni kuus eraldi tegutsevat võrku, sest see tagab kahepoolsete taktikaliste õppuste kohutpidamisel vajaliku side.

Ruumid

Ruumide all tuleb mõista kohti (suuremad saalid või telgid), mida on võimalik kasutada koosolekute pidamiseks ja vahekohtu tegevuse administreerimiseks. Sel aastal kasutas vahekohtu nii välisööklat kui ka juhtstaabi klassi. Arusaadavalt olid need ruumid kasutusel improviseeritult, mis omakorda vähendas rühmatöö efektiivsust ja raskendas oluliselt administreerimist.

Vahekohtule piisaks täiesti suurest telgist, mis oleks varustatud mõningate töölaudade ja vooluga ning kuhu vajadusel mahuks koosolekule kogu vahekohtu koosseis.

Märgistus

Suhteliselt suureks probleemiks kujunes õppustel märgistus. Vahekohtuni-

Kui adrenaliini küllus sunnib mehi tegema asju, mida päris sõjas teha ei saa, sekkub õppesõja jumalana vahekohtunik ja lahendab olukorra võimalikult reaalselt.

ke märgistusena kasutatud valge käeside varrukal ja valge kolmnurk masinal osutusid tihti ebapiisavaks ning tekitasid võitlevates pooltes segadust. Valget kolmnurka masinatel oli võimlik eristada alles lähidistantsidelt ja see tekitas vastaspoolte vägedes ebakindlust, kas tulistada, läbi lasta jne. Kui tegevus oleks toimunud ka pimedal ajal, oleks segadus tõenäoliselt suurenenud. Sama kolmnurka kasutasid ka teised õppust tagavate teenistuste autod, mis jällegi tekitas lisasegadust.

Probleemi lahendamiseks võiks katsetada edaspidi vahekohtu eristamiseks neonvärvi ohutusveste ja kindla värviga märgistatud autosid, mis on kaugelt ja kindlalt eristuvad ning nähtavad ka pimedas.

Probleeme tekitab sellises olukorras kindlasti kohtunike moondatus. Ühe lahendusena võiks siin välja pakkuda "kohtunikega harjumise" põhimõtte, mis väljendub selles, et kohtunikud viibiksid vastaspoolte läheduses pisteliselt ka lahinguvaibe- ja puhkehetkedel. Samuti võib moondatuse suurendamiseks rakendada süsteemi, kus vestid tõmmatakse selga alles kontakti saavutamisel (lahingu algusega).

Varustusse tuleks kindlasti lisada ruuporid, mis tagaksid vahekohtunikele hääle ka pärast esimest lahingut.

4. Vahekohtu tegevusjuhend

Tegevusjuhendit peab tutvustama kõigile sõdivatele üksustele. Mõned peamised punktid, mida soovitan tegevusjuhendis korrigeerida või mis sealt üldse puuduvad:

- Vahekohtu tegevuse alused ja eesmärgid, lisaks põhiprintsiibid, mida iga vahekohtunik peab tegevuses järgima (näiteks vahekohtunikuga ei vaielda).
- Vahekohtu struktuuriline ülesehitus vastavalt õppuse vormile koos sõdivate struktuuriüksuste üldise funktsioonikirjeldusega.
- Lahinguplaanide täpsustamise meetodilised alused.
- Jõudude vahekorra arvestamise meetodika koos punkttabelitega.
- Olukordade hindamise ja kirjeldamise meetodika koos vastavate näidete-ga.
- Omavahelise infovahetuse juhised.
- "Haavatute" ja "surnute" ning muude kahjustuste määramise meetodi-ka.
- Imitatsioonivahendite rakendamise juhised.

- Tegevuse ohutustehnilise tagamise juhised.
- Vahe- ja lõppettekannete vormid.

ALLÜKSUSTE TAKTIKALINE JA LASKETEHNILINE ETTEVALMISTUS

Allüksuste taktikalisest ja lasketehnilisest ettevalmistusest rääkides pean tähtsaks mainida, et selle hindamine ei olnud vahekohtunike põhiülesanne. Välja toodud probleeme on kirjeldatud üldiselt ja et need olid sageli valdavaks kõigis allüksustes. Seepärast moodustasin neist üldistuse, millel on vähemal või suuremal määral seoseid kõigi õppustel tegutsenud allüksustega.

1. Rännak ja paiknemine

Rännakute sooritamine õppustel teostus reeglina väiksemate allüksuste koosseisus eraldi tegutsevate rännak-gruppidenä. Peamise puudusena võis siin täheldada rännakuvalve allüksuste kas puudumist üldse või tegutsesid need põhjoodudest nii väikesel distant-sil (200–300 m), et vastasega kokkupuutel jäi reageerimisega napiks.

Kui rääkida liikumistest üldse, torkas silma asjaolu, et vastutus-alades toimus pidevalt vilgas liiklus ja seda ka päise päeva ajal. Kompaniide vastutus-alades sõitsid masinad regulaarselt ringi ja sellega demaskeeriti allüksuste positsioonid juba enne lahingutegevuse algust (võitlusgruppid viidi päise päeva ajal esimestesse võitlusjätkudesse ja pandi maha otse positsioonidele).

Siit võib teha järelduse, et liikumiskord vastutus-alades oli puudulikult korraldatud või ei peetud seda elementi üldse tähtsaks. Kui rännakute sooritamise teostus oli veel rahuldaval tasemel, siis paiknemise ettevalmistamine ja läbiviimine jättis väga palju soovida. Paiknemispiirkonnad ise olid valitud suhteliselt soodsatele aladele (kinnine maastik ja head varjevõimalused). Samas võib enamiku paiknemispiirkondade puhul tuua välja alljärgnevad olulised puudused:

- majutuskohtade ja masinate distant-s paiknemispiirkondades varieerus 10–50 meetrini. Osas kohtades seisid autod otse telkide kõrval ja mitmest sellisest lähestikku olevast komplektist moodustusid n-ö kobarad, kus 3–4 autot ja samapalju telke asus koos üliväikesel maa-alal. Hajutatud tegevus puudus;
- nii päeval kui ka ööl toimus paiknemispiirkondades vilgas liiklus kõikvõimalike autodega, mis seadis küsi-

märgi alla paiknemispiirkonna moondamise nõuded üldse;

- paiknemispiirkondade julgestus puudus peaaegu täielikult, mis väljendus selles, et kompanii tasemel paiknemispiirkonda valvati kahe, maksimaalselt kolme lahingupaariga ja needki asusid paiknemispiirkonna majutuskohtade piirjoonest mitte rohkem kui 100 m kaugusel. Lisaks puudusid üksustes määratud lahinguvalve allüksused. Kui eeltoodud probleemi üldistada, võib teha järelduse, et väed ei kontrollinud ei oma paiknemispiirkondade lähedasi alasid ega ka lähiseid.

- paiknemispiirkondade sissesõidud olid tõkestatud tõstetavate ja langetatavate tõketega, mis on loogilises vastu-olus igasuguste moondamisnõuetega. Kui paiknemispiirkonna sissesõidutee peal asub suur tõkkepuuga kontrollpost, mis on kõigile, k.a vastase luurele lihtsalt avastatav ja fikseeritav, miks peab siis paiknemisel üleüldse teostama isiklikku maskeerimist, telkide moondamist jne?

2. Kattelahing

Kattelahing (vt definitsiooni Heino Ernitsa koostatud teatmikust "Valimik sõjandustermineid" (Tallinn: Eesti Ent-süklopeediakirjastus 1998)) kuulus õppuste esimesse etappi. Positsioonide valikul ja ettevalmistamisel mängisid suurt rolli maastikulised piirangud ja see kujunes takistuseks allüksuste tegevuse objektiivsel hindamisel. Toome esile mõned huvitavad elemendid, mis torkasid silma nii kattelahingu organiseerimisel kui ka läbiviimisel.

- Tulevaritsusi teostati paljudel juhtudel 20–30 m kaugusel teest (kui võtta arvesse, et vastase nahas tegutses mehhaniseeritud allüksus tankide ja lahingumasinatega, on selline lähenemine varitsuste planeerimisse omapärane).

- Lahingukorrad varitsustes koosnesid reeglina tihedatest ahelikest (võitlejad lamasiid teede ääres meetrite vahedega, kusjuures mõnel varitsuspositsioonil suudeti 100 m pikkusesse lõiku toppida terve jalaväerühm).

- Varitsuspositsioonide piirkonda olid virtuaalselt planeeritud pioneeritõkete sõlmed ja grupid, mille ehitamine olemasolevate ressursside juures oleks reaalselt võtnud nädalaid.

- Eriti torkas silma asjaolu, et suuremate allüksuste kattepositsioonidel võideldi peaaegu alati sarnaselt positsioonilisele kaitselahingule, s.t ei taandunud

välja ka siis, kui vastane oli positsioonid ümbert haaranud ja toimus juba lähivõitlus. Kui tulla reaalsusse, siis eeldatavalt oleks ülekaalukas vastane hävitatud need varitsused käsivõitluses.

- Enamiku varitsuspositsioonide tiibadel ja lähistel puudus julgestus (julgestuse ülesandeid täitis reeglina üks põhipositsioonil asuvatest võitlejatest). Selline situatsioon võimaldas vastasel läheneda positsioonidele ja tekitada enamikul juhtudest üllatusmomendi (loogiline ebakõla seisneb siin just selles, et kattelahingut pidavate vägede tegevuse printsiip peaks olema üllatus).

- Positsioonidelt eemaldumine oli seotud kõrgema ülema loaga. Et side on lahingus reeglina lünklik ega tööta, oli loa saamise momendiks vaenlane juba positsioonid hõivanud või jõudnud lähikontakti ning eemaldumine lõppes tavaliselt jao hävitamisega. Käsü peab andma võitlust pidav ülem (jaost kuni brigaadi ülemani), kellel on kõige parem ülevaade kohapealsest lahingusituatsioonist.

3. Kaitselahing

Kaitselahingu etapis toimusid viha-seimad lahingud ning siin oli võimalik fikseerida mitmeid huvitavaid taktikalisi võtteid ja lahendusi. Et tegemist oli peamiselt kinnise maastikuga, esitas see kindlad nõudmised kaitsekordade ülesehitusele. Järgnevalt toon välja mõned silma torganud probleemsemad olukorrad või plaanid, mis on teatud määral vastuolus kaitselahingu eesmärkide ja põhimõtetega.

Allüksuste kaitsepositsioonid olid asetatud maastikule suurte vahedega ja enamikus kohtadest puudus positsioonide vahel tule- ja vaatlusside. Kui lisada, et lahinguvalve järjekordselt sisuliselt puudus või oli korraldatud ebapiisavate jõududega, tegi vastane kohe kaitseetapi esimesel päeval seda, mis on meile kõige ohtlikum. Nimelt suutsid vastase luurepiirkonnad kombata ja fikseerida üsna täpselt pataljoni kaitse peavõitlusjärgu positsioonid. Seda poleks juhtunud, kui pataljoni vastutusala julgestusribas oleks asunud piisav hulk lahinguvalve allüksusi.

Esimesel päeval torkas jalaväeallüksuste kaitsetegevuses silma otsustavuse puudumine, mis väljendus selles, et ettevalmistatud positsioonid jäeti vähimagi surve korral maha. Kui vastasel oleks lubatud üle mina jälitamisele, oleks kaitse põhivõitlusjärk suudetud

hajutada ja purustada juba esimesel päeval (selle hoidis vahekoos lihtsalt ära "roheline" kinnipidamise teel).

Kaitsepositsioonide rutulise mahaajamise järel võis täheldada hulgaliselt lokaalseid "enesetapjalikke" vasturünnakuid mitmekordses ülekaalus oleva vastase vastu, mis ei andnud ega saanudki objektiivsetel põhjustel anda mingit tulemust. Üldse jäi just pataljoni jalaväeallüksuste tegevusest mulje, et pole päris täpselt aru saadud lahinguliigist ega ülesandest, mida see endas kätkeb.

4. Luure ja julgestus

Et luuretegevuse kontrollimiseks puudusid vahekohtul vajalikud ressursid, jäi ka teave nende tegevusest puudulikuks. Siiski jooksis vahekohtunike üksikutest olukorrakirjedustest kokku informatsioon, et luureallüksustel oli ettevalmistus peamiselt luureks maastureil. Siit lähtus ka probleem, mis väljendus väheses võimes teostada luuret jalgsi ja kontrollida vastutusalasid vaatlusega paiksetelt vaatluspostidelt.

Esines olukordi, kus "siniste" luurepiirkonnad, tegutsedes kergedel maastikuautodel, sattusid laupkokkupõrkesse vastase mehhaniseeritud lahinguluure ja luurepiirkondadega. Sellisel kordadel oleks lahingu käik olnud eeldatavalt ühepoolne. Eraldi teema paistab kaitses väes olevat lahinguvalve mis tahes lahinguliigis või tegevust siduvas ja kindlustavas toimingus (rännak, paiknemine jne). Kogu õppuse vältel esines tõsiseid probleeme nii lahinguvalve organiseerimise kui ka selle praktilise elluviimisega. Lahinguvalve allüksused osutasid pidevalt selleks kitsaskohaks, mis varjutas või muutis täiesti olematuks vägede püüdlused tegutseda organiseeritult. Elementide tasemel lahinguvalve organiseerimise probleemid leidsid kajastust eelnevates alapeatükkides ja punktides. Kokkuvõtlikult võiks lisada peamised ebakõlad:

- paiknemispiirkondade lahinguvalve puudus peaaegu täielikult (kui välja arvata üksikud lahingupaarid paiknemispiirkondadesse viivatel teedel);

- kaitsepositsioonide lahinguvalve oli organiseeritud ebapiisavate jõududega ja asetses reeglina põhipositsioonidel;

- kattelahingus võidelnud allüksused kontrollisid mitte rohkem kui kolmandikku neile eraldatud vastutusalast, mis näitab otseselt julgestusmeetmete nõrkust (eheda näitena mainiksin siinkohal klassikalist kotti, mis moodustus

kattelahingute esimesel päeval jalaväekompanii ja tankitõrjekompanii osavõtul);

- kaitselahingus oli lahinguvalve organiseeritud ebapiisavate jõududega, mis viis selleni, et vastase luure suutis täita kõik oma eesmärgid väheste jõupingutustega. Lisaks sellele oli valveteenistus ka põhipositsioonide heitlik (valvetulevahendid olid reaalselt positsioonidel kolmandikul esimeses võitlusjärjus asuvatest allüksustest).

5. Lasketehniline ettevalmistus

See valdkond tundub kaitses väes olema praegu kõige kurvemas seisus. Vahekohtunikud said lahinguplaanide täpsustamise ajal ja lahingute toimudes suhteliselt objektiivset informatsiooni allüksuste võimetest rakendada neile kinnitatud relvastust. Ja selgus, et siin on meil veel avar arenguruum.

Tulesüsteemi ettevalmistamine erinevates lahinguliikides:

- jagude ja relvameeskondade tulekaardid osutasid enamasti kõigest vormilisteks, mis tähendab, et nendele ei olnud peale kantud sisuliselt mitte midagi peale maastikuskeemi ja relvade ning tõkete asukohtade (puudusid orientiirid, maastikupunktide nimetused, tuleavamisjooned, kaugused vastavate maastikuelementideni jne) – sisuliselt olid välja jäetud just tulekaardi tähtsaimad elemendid;

- tuleüllatuste ja varitsuste tuleplaanis nähti ette ainult tankitõrjerelvade tegevuskord, ülejäänud relvad tegutsesid meelevaldselt.

- kuulipildujatuld kasutati reeglina ebaefektiivselt (tuleavamisjooned määrati 100–150 m kaugusele positsioonidest). Tegelikult hakkasid relvad töötama kohe pärast seda, kui vastane oli avanud tule või positsioonid fikseerinud. Sisulises kontekstis on see ka loogiline, sest kui näiteks vastane peatub positsioonidest 400 m kaugusel, avastab need ja avab tule, vastavad võitlejad sellele instinktiivselt (instinkt päästis võitlejaid tihti ebaadekvaatse planeerimise mõjudest, mis näitab, et meie sõdurid suudavad iseseisvalt mõelda ja otsustada);

- tankitõrjegranaadiheitjate tulepositsioonide valikul eksiti jätkuvalt põhimõtte vastu, mis ütleb, et tankitõrjegranaadiheitjate tuli peaks olema planeeritud tiibadelt. Jäärpäise meelegiindlusega asetati relvi tulistama piki teid ja suundi, kust oli võimalik tulistada pea-

letulevaid soomusmasinaid ainult eesmistesse projektsioonidesse (teisisõnu eranditult laupa);

- relvameeskondade tulepositsioonide vahetamiseks kasutati suitsu ainult erandjuhtudel (tegelikkuses peaks see olema reegel).

Laskeandmete ettevalmistamine

Kui tule avamine näiteks kuulipildujatest planeeritakse 100 m distantsile, pole objektiivselt seisukohast tõesti mõtet laskeandmeid ette valmistada. Kui aga laskedistsid ületavad 300 m pii-ri, on ettevalmistamata tuli reeglina niisama ebaefektiivne, nagu see 100 m kauguselt on efektiivne.

Et mitte arendada pikka ja keerulist mõtet, tuleb lühidalt fikseerida fakt, et laskeandmete ettevalmistamine on meie lasketehnilise väljaõppe kõige nõrgem lüli. Ei ole mõtet polemiseerida laskeandmete ettevalmistamise oskuse ja efektiivsuse üle, kui tõik, et enamikus tulepositsioonidest ei valmistatud ette mõõdetud kaugusi orientiiridele, muudab kõik ülejäänud juba farsiks. Lihtsa näite- na võib tuua olukorra, kus kattelahingu etapis oskas neljast kuulipildurist vastata küsimusele "Millise sihikunäiduga alustad jalastunud vastase hävitamist?" ainult üks.

KOKKUVÕTE

Käesolev kirjutis on koostatud rühmatöö tulemusel ja selles on kajastunud kollektiivne mõte. Kirjatükis leidsid käsitlust meie seisukohast tähtsaimad ja selgemalt eristuvad probleemid, millele üritasime anda lahendi algeid mõningate soovitude kujul.

Järgnevate selletaoliste ürituste parema korraldamise võtmesõnaks võiks olla eelnev süsteemne ettevalmistus nii korralduslikus kui ka personaalses valdkonnas. Vahekohtunike ettevalmistus peab algama korraliste tsüklikena hiljemalt jooksva aasta jaanuaris ja kursuse kestus peaks olema üldmahus vähemalt 80 õppetundi ja/või harjutust. Kursus tagab vahekohtunike meeskonna kokkoottamise ja kaadrikaitsevaelase määramise vahekohtunike struktuuri ametikohale vastavalt tema isiklikele võimetele. Noore ja kogenematu (vana ja laisa) ohvitseri võib edukalt asendada kogenud allohvitseriga, kelle meeskonda saab määrata noore ohvitseri, kes õpiks seal oluliselt rohkem kui ise improviseerides (loe õppust ära rikkudes). Ka on võimalik kursusel koostada ajurünnakutega

hetkel puudu olevad süsteemsed juhendid ja kaotuste hindamise alused, mille- ga saab määratleda omade ja vaenlaste tegevuse efektiivsust ja hinnata tegevust juhul, kui olukord peaks lahingu käigus kardinaalselt muutuma. Väga oluline on ka määratleda, mida teha juhul, kui vaenlane on taktikaliselt omadest kavalam ja saavutab nt vägivaldse luurega läbimurdevõimaluse, muutes sellega oluliselt kogu brigaadi ja pataljoni lahinguplaani.

Väga täpselt tuleb määrata taktika- liste üksuste (brigaad, pataljon), juhtimisekeskuse ja vahekohtunike tegevust ja volitusi ennetamaks olukorda, kus brigaad on teinud reaalse lahinguplaani ja juhtimiskeskus suunab seda oma suva järgi või vastase tegevust suunab peavahekohtunike tagamiseks vaenlase lähene- mise "õigest suunast".

Vastase (Kaitseliidu) tegevus oleks võinud olla tunduvalt parem, kui eelne- valt oleks vähemalt üks päev õpetatud tegutsema motoriseeritud jalaväepataljo- nina (seda õpiti õppusel lahingute käi- gus ja õppuste lõpus tegutseti juba hin- dele 4+). Ka on arukas õpetada vastase staabile motoriseeritud jalaväepataljoni tegutsemist, mida saab hiljem kasutada oletatava vastase tegevuse analüüsina ja mis annab aimu tema õigest tegevusest. Õige tegevuse korral oleks kõrvalteede peale kaitsesse rühmitunud "omadest" lihtsalt mööda sõidetud ja rünnaku- suund läinud ühtse kiiluna mööda kõ- vakattega teed eesmärgi suunas.

Vahekohtunike koosseisu tuleb olu- liselt suurendada - 28 vahekohtuniku- ga ei ole võimalik kahe pataljoni lahingutegevust suunata ja juhtida. Iga rüh- ma või jao (luure, tulejuhid) juurde on vaja määrata oma vahekohtunik, kes kontrolliks olukorda allüksuse juures ja oleks kohapealse olukorraga kursis. Li- saks sellele on vaja määrata maa-alade kohtunikud, kes koordineerivad kahe- poolset lahingutegevust ja on üldise tak- tikalise olukorraga kursis. Peavahekohtunikul peab olema liikuv reserv, mida saab suunata vastavalt vajadusele (nt reservi ootamatu vasturünnak). Vahe- kohtunikena saab kasutada kõiki välja- õppekeskuste ning Kaitseliidu allohvitse- re ja ohvitseri, sest tegemist on aasta suurima õppusega.

Liikumishahendiks peab vahekohtu- nikel olema piisav hulk maastureid koos autojuhtidega. Ei ole mõeldav, et üks vahekohtunik on samal ajal autojuht ja tõmbab autot lahingute käigus järele.

Juhul, kui kaitsevael piisavalt maastu- reid pole, on võimalik rentida neid era- firmadelt.

Kahepoolse side tagamiseks on vaja ehitada üles vähemalt kuus eraldi tegu- sevat võrku (lisaks üks repiiterkanal), et tagada omavahelise side ja mitte häiri- da kõrvalsuuna tegevust.

Kontrollimaks õppustel taktikalisi lahendusi ja tegevust, tuleb kaasata kõik erialainspektorid. Näiteks oli enne esi- mese lahingupäeva algust kogu patal- joni vastutusala täis joonistatud kõikvõi- malikke virtuaalseid pioneeritõkkeid. Minu küsimusele, kui kaua võtab nen- de ehitamine reaalselt aega, ei osanud keegi vastata, k.a pioneeriinspektor, kes samal ajal tegeles igapäevaselt imitat- sioonigrupis paugutamise. Eriala- spetsialistid peavad olema õppustel, kontrollima tegevust ja tegema sellest vastavad järeldused. Hea näitena võib tuua major Hillar Tindi, kes oli kogu aeg kohal ja jälgis meditsiinilist ettevalmis- tust ja tegevust. Tema järeldus oli ühe- ne: olemasoleva meditsiinilise tegevuse juures sureb 90% haavatud võitlejatest enne, kui nad saavad reaalselt abi.

Õppuste ajal reservohvitseride ja -all- ohvitseride välja mõeldud taktikalisi la- hendusi ja skeeme peab kontrollima ja juhendama ohvitser või kogenud alloh- vitser. Muidu kaob väljaõppemoment ja reservjuht ei õpi õppustel midagi või õpib valesti.

Väljaõppetsükli lõpus enne suurõp- pust on vaja kindlasti harjutada koos- tööd teiste relvaliikide ja üksustega, and- maks reservohvitseridele ja allohvitse- ridele aimu relvaliikide olemasolust. See tagab õppustel ja vajadusel hiljem rel- valiikide sihipärase planeerimise, koos- tööd ja kasutamise.

Väljatoodud tehnilised-taktikalised puudused viitavad ühendrelvaliigi põ- hise väljaõppe ja väljaõppeinspektori puudumisele ning süsteemitusele välja- õppeprotsessis, samuti koostöö puudu- misele relvaliikide arendamisel.

Jao tasemest ülespoole on väljaõpe kohati väga nõrk, mis omakorda viitab allohvitseride ja ohvitseride puuduliku- le ettevalmistusele. Siit johtuvalt tuleb esile asjaomaste instantside suutmatus koostada väljaõppe- ja taktikadoktriin, mille loogiline jätk on rühma-, kompa- nii- ja pataljoniülema taktikaline käsi- raamat ja õpik. ■

Neeme Kaarna oli õppuse Kevad- torm 2004 peavahekohtunik.

KALJO ODAR

1. JAANUAR 1920 – 16. APRILL 2005

Kaitseliitu on tabanud raske kaotus. 16. aprillil 2005 suri Kaitseliidu Lääne maleva auliige Kaljo Odar.

Kaljo Odar sündis 1. jaanuaril 1920 aastal Virumaal Kohtlas talupidaja peres. Pärast 6. klassi lõpetamist astus Kaljo Odar Kaitseliitu, Viru maleva Jõhvi kompaniisse. Kaitseliitu kuulus ta organisatsiooni likvideerimiseni okupatsioonirežiimi poolt 1940. aastal.

Teise maailmasõja ajal võitles Kaljo Odar kuni vangilangemiseni Tšehhoslovakkias allohvitserina Idarindel. Järgnes sõjavangi elu, ehituspataljon, arest ja kohtuotsus 25+5 aastat tolleaegse standardse § 58 järgi.

Riigi taasiseseisvumisest ja kuni 1997. aastani oli Kaljo Odar Eesti Vabadusvõitlejate Ida-Virumaa Ühenduse liige. Asunud elama Haapsallu, astus Odar Vabadusvõitlejate Läänemaa Ühenduse liikmeks ja sai ka Kaitseliidu Lääne maleva liikmeks. 24. märtsil 2005 peetud Kaitseliidu Lääne maleva esindajatekogul valiti Kaljo Odar maleva auliikmeks.

Kaljo Odar oli hea naljasoone, kuid samas konkreetse jutuga inimene, kelle tarkusest ja elukogemusest jäävad paljud malevakaaslased puudust tundma. Teda on vääristatud Kotkaristi Kuldristi ja III klassi Valgeristiga.

Kaitseliidu Lääne malev

JAAK LEIPALU

10. JAANUAR 1940 – 25. APRILL 2005

Meie hulgast on ootamatult lahkunud kauaaegne Kaitseliidu Viru maleva pealik kapten Jaak Leipalu.

Eesti Põllumajanduse Akadeemia zootehnika diplomiga tuli Jaak Leipalul juba aastatel 1965–1966 ja 1968–1970 kokku puutuda Vene sõjaväega. 1994. aastal, kui Jaak Leipalu töötas Lääne-Virumaa riigikaitseosakonna väljaõppekeskuse ohvitserina, valiti ta Kaitseliidu Viru maleva pealikuks.

Tasakaaluka ja erudeeritud ohvitserina suutis pealik järjekindlalt arendada maleva tegevust. Hoo sai sisse Naiskodukaitse ja selle liikmeskond suurenes pidevalt. Alustati sihikindlat tegevust noortega. 1996. aastal võitis maleva koondrühm Kaitseliidu päevadel esikoha. Maleva liikmete aktiivsus leidis alati male-

vapealiku Jaak Leipalu tunnustuse ning õige suuniluse maleva arengu seisukohast. Kaitseliitlaste eduka tegevuse tunnustamiseks asutati Viru Male-

va teenetemärk. Maleva liikmeskond moodustas võitlusvõimelise ja teotähtlase sõjalise üksuse ning oli valmis täitma kõiki Kaitseliidule seatud ülesandeid. Seda tunnistasid ka Jaak Leipalule annetatud Kaitseliidu teenetemedali teine ja kolmas klass ning Kaitseliidu Valgeristi kolmanda klassi aumärgid. Viru Maleva teenetemärk ja Eriteeneterist olid tema teiste aumärkide seas.

Auga välja teenitud pensionipõlv ei jätnud kaitseliitlast Jaak Leipalu kõrvalvaatajaks ning 2003. aastal aitas ta formeerida Viru maleva valverühma ning oli aastapäevad selle esimeseks pealikuks.

Oleme kaotanud erudeeritud kolleegi, hea kaitseliitlase ja väga hea inimese.

Kaitseliidu Viru malev

MIS JUHTUS KEVADÖISES TALLINNAS 1926. AASTAL?

1926. aasta õppehäire algus ehmatas ööl vastu 30. aprilli sireenidega paljusid pealinlasi. Selle segaduse varjus aga harjutati eelkõige distsipliinitunnet, määrustike ja eeskirjade korrektset täitmist, üksuste koostööd ja sõjaväelist rutiini.

Merike Jürjo

Eesti üks juhtivaid päevalehti Vaba Maa kirjutas 1926. aasta 30. aprillil esileheküljel: "Kell 2.55 oli kogu linn täis kõrvulukustavaid, öudseid helisid, mis mõnelegi araverelisele hirmujudinad nahale ajas. Sõjaväelastele, kaitseliitlastele ja politseile oli aga see metsik muusika märguandeks, et avalik julgeolek hädaohus. Eilne öö oli vist paljudele tallinlastele öudsem kui 1. detsembri mässu hommik, mil seda kohutavat häiret polnud."

Õine häire kajas kogu Tallinnas, ka Nõmmel. Helisesid kirikukellad, huilgasid välis- ja käsisireenid. Harjuvärava mäelt kuuldusid kahurimürtsud. Häire kuuldavus oli erinev – välissireenid kostsid hästi all-linnas, juba nõrgemalt Toompeal ja eriti nõrgalt Koplis. Ka Nõmmel oli kuuldavus hea vaid jaama ümbruses, Pääsküla pool polnud aga sireene üldse kuulda. Käsisireenide plärin oli kuulda vaid sireeni läheduses.

Ja tegelikult alles siis, kui kisale-kärrale ei lisandunud püssiraginat, taipasid elanikud, et tegu võib ehk olla hoopis õppehäirega.

Tallinnas oli 1926. aastal umbes 126 000 elanikku ja enamik neist oli koondunud Kalamaja, Tõnismäe-Kassisaba ja Sibulaküla-Narva maantee ümbrusesse. Tallinnas oli registreeritud umbes 250 autot, kuid peamise liiklusvahendina kasutati sõidu- ja veovoorimehi. Eelmisel aastal oli läinud käiku esimene lühike elektritrammiin Narva maanteel ja alles järgmisel suvel asfalteeriti esimesed Tallinna tänavad. Peamiseks teabe levimise viisideks olid igivana meetod "täna turul kuulsin" ja ajalehed, milles kirjutatut tõesti usuti. Telefon oli vähestel ja alles tulevikus, 1926. aasta lõpupäevadel andis Eesti Ringhääling eetrisse esimese saate.

1924. aasta 1. detsembri mäss

Et mõista kevadöist õppehäiret 1926. aastal, tuleb vaadata ajas 13 kuud tagasi ja meenutada, kuidas paarsada pu-

navõitlussalklast alustasid 1924. aasta 1. detsembri varahommikul kell 5.15 rünnakut Eesti Vabariigi riigi-, sõjaväe- ja kommunikatsiooniobjektidele.

Punaste rünnakuplaaniga hõivati Toompea loss, selle läheduses asunud riigivanema maja, Balti ja Tallinn-Väike jaam, linna peapostkontor ja telefonikeskjaam, paar politseijaoskonda ning sõjaväelennuväli Lasnamäel.

Riigivanem Friedrich Karl Akel põgenes enda järel uksi lukustades põõningule, tema adjutant hüppas aga aknast välja ja jooksis kaitseväge staapi abi järele.

Mässulised ründasid sõjaministeeriumi Pagari tänavas ja Tondi kasarmuid, kuid neis paigus kogusid end valvemeeskonnad ja kursandid üpris kiiresti ning astusid mässulistele vapralt vastu. Viimaste tegevuse kohta on kirjutatud ajaloolane Ago Pajur järgmist "Kõigis neis allüksustes tegutses isikkoosseis kohalviibivate ülemate korraldusel, täites täpselt käske. Seega ei ajendanud ka neid sõdureid mitte niivõrd riigitruudus või poliitilised veendumused, kuivõrd sissejuurdunud distsipliinitunne" (Pajur, Ago, Kas kaitseväge oli valmis? – In: Ant, Jüri (koost), *Kas nad lahkusid Moskva rongiga? 1. detsember 1924: Artikleid ja dokumente*, Tallinn: Koolibri 1996).

Kuulikartuse nõrkust näitasid mingil määral Eesti sõjaväe allohvitserid, samas kui tõeliselt aktiivsed olid ohvitseridest spontaanselt moodustunud salgakesed kindralmajor Ernst Põdderi (oli sel ajal Kagu-Eestis dislotseeruva II diviisi ülem), kolonelide Oskar-Aleksander Raudvere (sel ajal Tallinna garnisoni ülem) ja Karl Partsi juhtimisel. Nende osa oligi kõige tõhusam ja keskpäevaks olid kõik objektid tagasi vallutatud.

Hukkunuid oli punaste poolel 20 inimest, valitsuse poolel 23, nende hulgas teedeminister Karl Kark ja kolonelleitnant Hermann Rossländer.

Samal päeval kehtestati Eestis sõjaseisukord, mis alles 18. juunil 1926 viidi üle osalisele sõjaseisukorrale. Kohe-

selt asuti reorganiseerima Kaitseliitu, mille põhikirja ja organisatsiooni kava kinnitas kaitseväge ülemjuhataja kindral Johan Laidoner 17. detsembril 1925.

Põhikirjas nähti Kaitseliidu kahe peamise ülesandena rahuajal sõjalise väljaõppe korraldamist (eriti pealike väljaoõpet) ja seadusliku korra kaitset, mis aitaks kindlustada riigis siserahu.

Häire

Millest siis ikkagi selline kisa-kära kevadöises Tallinnas 1926?

Julgeoleku kaitsekorralduse valmisoleku kontrollimiseks korraldati sõja- ja siseministri loaga 29. aprilli varahommikul ranna- ja õhukaitses ülema kindralmajor Johan Undi käsul Tallinnas üldine häireproov. Häirega katkestati üheks tunniks linna ja sõjaväe telefonikeskjaamade tegevus. Häire oli nii ootamatu, et sellest ei teadnud isegi Kaitseliidu ega politsei kõrgemad juhid. Häire korraldajaks oli kindralstaap.

Linn oli jagatud kaitserajoonidesse, mille kogunemiskohtades ja staapides ootasid juba vahekohtunikud.

1925. aasta jooksul oli igale kaitseliitlasele kirjalikult teatatud, millise objekti kaitserühma ta kuulub ja kuhu igaüks häire korral peab suunduma. Kaitseliitlaste esimeseks sammuks oli iga üksuse patrullide väljapanek ühendusteede ja tähtsamatele tänavatele. Aluspesus välja jooksnud kodanikud suunati majadesse tagasi. Tänavatel liikujatel kontrolliti dokumente ja kellel neid kaasas polnud, need viidi politseijaoskonda või staapi isiku kindlakstegemiseks. Eriti palju isikutunnistusega kinnipeetuid oli Viru tänaval ja Narva maanteel, kus asusid sel ajal Tallinna kõige populaarseimad kõrtsid ja lõbustusasutused.

Toompea malevkonna pealikule Otto Tiefile saatis pärast häiret kirja kaitseliitlane Friedrich Hübner, kes oli määratud linna elektrijaama valverühma kogunemiskohaga Alam-Sõja 12-3, kus elas rühma pealik F. Valtmann. Korraldiku kaitseliitlasena käis ta juba varem

sellel aadressil ja käigu tulemusena selgus, et seal Valtmanni-nimelist ei ela ega ole ka kunagi elanud. Asja hiljem selgitades sai ta teada, et õige korterinumbrer oli 10.

Nüüd häre ajal korterisse nr 10 suundudes leidis härra Hübner, et seal polnud ei kogunemiskohta ega härra Valtmanni, kes oli sealt juba hulk aega tagasi ära kolinud. Nagu ta seletuskirjas kirjutas: "Olin seega asetatud täitsa tumedasse seisukorda." Pikemaajalise ringijooksmise järel sattus ta lõpuks Keskvangimaja rühma juurde, kus ta ka valvele asus. Ta kirjast leiame: "Kõike seda ülemaltoodud arvesse võttes – mina kui kodanik-kaitseliitlane, protesteerin kõige tõsisemalt sarnase korralagedusele sarnaneva teadmatuse vastu, sest tõsise häre puhul oleks sarnaselt ilma korraldusteta välja ilmunud kaitseliitlane oma vaenlasele ainult söödaks, kuna ta endast mingit reaalset jõudu ei moodustaks."

Härra Valtmanni hilisemas vastuseletuses viidatakse teadaannete trükkimisel tekkinud veale korterinumbritega ja üpriski tavalisele info mitteliikumisele üksuste vahel, sest Valtmann olevat teatanud oma elukoha muutumisest ja elektriijaama valverühma ülema kohalt tagasi astumisest, mis aga alluvateni ei olnud jõudnud.

Toompea malevkond Toompea kaitse

Nagu kirjutas teine Eesti loetavamaid ajalehti Päevaleht järgmisel päeval, olevat üsna võimatu olnud pügeda läbi kaitsevõrgust Toompea, Pika ja Pagari tänava ümbruses. Seal võis kohata mõndagi tuntud riigi- ja seltskonnategelast, püss käes. Loomulikult, seal olid ju valves ja patrullimas Toompea malevkonna liikmed. 1926. aastaks oli Toompea malevkonnas umbes 300 liiget, kes jagunesid nelja kompaniisse, ja malevkonda juhtis tolleaegne kohtuministeeriumi nõunik Otto Tief.

Eesti Riigiarhiivi Toompea malevkonna fondis on säilinud riigivanema maja kaitserühma tegevuse aruanne, mis annab üksikasjaliku ülevaate häre ajal toimunud Pika ja Lühikese jala ümbruses.

Seal on kirjas, et kaitserühma kogunemiskohaks oli määratud riigisekretär Karl Terrase korter, kuhu kella 3.15 ja 3.45 vahel jõudis 12 kaitserühma liiget. Neile lisandus väljastpoolt rühma koosseisu Tehnilise malevkonna liige Alek-

sander Mesila (riigi puu- ja rauatöökooli õpilane, elukoht Pikas jalas, kes polnud häre puhuks mingeid juhtnöore saanud) ja malevkonna III kompanii kaitseliitlane Sixtus (ta pidi häre puhul tormama kogunemiskohta kusagil raudtee hoovis, kuhu aga kedagi ei ilmunud, ja tuli seepärast Toompeale).

Tulemata jäi teadmata põhjustel kolm kaitseliitlast: neist üks oli Tallinnast ära sõitnud, A. Toomann (elukoht Graniidi 30-18) ei kuulnud häiresignaali ja J. Lind oli eelmisel õhtul unustanud ministeeriumi lauasahhliisse oma rahamapi koos Kaitseliidu tunnistuse ja salasõna ümbrikuga, mispuhul ta arvas, et ei pääse häre ajal postidest läbi ning jäi valvesse oma elukoha juurde tänavale.

Kell 3.30 pandi tunnimees rühma ruumide välimise ukse juurde ja post nr 1 Pika jala alla. Postide läbilaskesõnaks anti "Vaivara" ja vastuhüüuks "Sangaste". Post nr 1 sulges kogu liikluse Pikka jalga mööda Toompeale.

Kell 3.45 pandi post nr 2 Aleksander Nevski katedraali hoovi.

Analüüsides postide asetust ja ülesandeid, tegi kaitserühma pealik tulevikuks ettepaneku, et tõelise häre puhul on nii tähtsas kohas kahemehelisest postist vähe ja seal peaks asuma suurema meeskonnaga post kuulipilduja ja varukaitseliitlastega. Postile nr 2 omistas ta väiksemat tähtsust, kui Kiek in de Kōk'i lähedal ning Kaarli tänava ja Falgi tee nurgal on väljas tugevad postid kuulipildujatega.

Mis juhtus siis postil nr 1? Kes liikusid öises Tallinnas?

Esimesena peeti kell 3.35 Lühikese jala nurgal kinni naisterahvas. Ülekuulamisel näitas kinnipeetu Toompea lossi komandandi major Kanepi välja antud pääsetähte, mis tagas talle õiguse selles piirkonnas liikuda, sest ta elavat Toompea lossis. Malevkonna pealiku abi riigisekretär Karl Terras saatis proua lossi.

Kell 3.40 peeti Pikas jalas kinni erariides meesterahvas. Ülekuulamisel selgus, et tegu oli eeluurimisvangimaja vangivahi Nirgiga, keda kaitseliitlased Arro ja Birkhan (kohtuministeeriumi ametnikud) isiklikult tundsid. Vangi vaht Nirk pidi kell 4 olema oma tööpostil ja ta viidi postidest läbi.

Kell 4 peeti kinni Soome saatkonna atašee V. Niskonon, kes läbilaskeparooli ei teadnud, aga pärast dokumentide ettenäitamist lasti ta läbi ja atšee sõnas "et temal on väga hea meel, et post väga

korralikult ja kindlalt oma ülesandeid täidab ja et Kaitseliit täiesti oma ülesandeid kõrgusel seisab".

Kell 4.40 peeti kinni erariides sõjavägede staabi ülem kindramajor Juhan Tõrvand, kes läks linna poole ja ei teadnud samuti läbilaskeõna. Kuna pealiku abi Raudjalg tundis kindralit nägupa, lubati kindralihärral Toompealt lahkuda.

Kell 4 saadeti välja piilkond liikumaks mööda Kohtu tänavat välisministeeriumi juurde ning sealt mööda Toomkooli tänavat ja üle Lossi platsi tagasi. Piilkond pidas sidet välisministeeriumi ja Riigi Statistika Keskbüroo kaitserühmade ning piilkondadega ja jõudis tagasi kell 4.15. Piilkond pidas Kohtu ja Pika jala nurgal kinni erariides meesterahva ja tõi ta rühma staapi. Ülekuulamisel selgus, et kinnipeetav oli Hans Greenbaum (elukoht Kohtu 2-11), kes töötas linna tänavaraudtee vagunite määrjana ja siirdus tööle. Temagi viidi postidest läbi.

Aruandest selgub, et kaitserühma piirides laskmisi ja õnnetusjuhtumeid ette ei tulnud.

Ainuke arusaamatus juhtus postide vahetusel: "Nimelt läks post nr. 1 II vahetuse postivanem A. Jügenson ühes kaitseliitlase Sixtusega ilma et rühma kogunemispunkti oleks ilmunud, otsekohe post nr 1 peale ja vahetas posti peal olivad kaitseliitlased Sakarias'e ja Mihkelsoni ära, ise posti peale jäädes. Kaitseliitlane Mihkelson on küll sellele vastu vaielnud ja Sakariale kui vahetusele püüdnud selgeks teha, et ilma rühmapealiku, vahtkonna ülema või tema abi loata ei tohi posti pealt ära minna ega posti ära vahetada. Selle peale vaatamata on postivanem Sakaria posti Sixtusele ja Jürgensonile üle andnud. Posti ebaõiget vahetust olid tähele pannud Lühikese jala juures olevad sõdurid ja kaitseliitlased ning teatasid sellest kohe rühma staapi. Rühmapealiku I abi Raudjalg viis kaitseliitlased Sakarias'e ja Mihkelsoni posti peale tagasi ning saatis Sixtuse ja Jürgensoni rühma staapi."

Häre ohvrid

Muudest juhtumistest võib mainida liiklusõnnetust Narva maantee ja Terasse tänava nurgal, kus pörkasid kokku kergesõiduauto numbrimärgiga 2134 ja Kaitseliidu mootorratas. Kokkupõrkes sai mootorratas, mida juhtis Harju maleva pealik leitnant Suursööt ja kus sõitis kaasa tema abi erumajor Saulep, tu-

gevasti kannatada. Mõlemad kaitseliitlased said jalgadest ja peast vigastada. Haiglast saadeti erumajor Saulep pärast haavade sidumist koju, aga leitnant Suursööt jäeti paariks päevaks haiglasse toibuma. Õnnetus juhtus hetkel, kui mootorratas keeras Narva maanteele ette autole, millega lennuväeohvitserid linna Lasnamäele sõitsid.

Auto vigastused hinnati 22 000 margale, mootorrattas tunnustati sõidukõlbmatuks.

Häire käigus peeti kinni ka kohtu poolt tagaotsitav Aleksander Tedder, kes toimetati võimude kätte.

Et häiret võeti, vähemalt alguses, väga tõsiselt, seda näitas hilisem teave, kui üllatatud olid olnud välismaa lae-

vade meeskonnad ja nii mitmestki Tallinna korstnast võis näha üles kerkimas iseäranis tugevaid suitsujugasid – teatud asutused ja isikud põletasid dokumente.

Õppetunnid

Hilisema analüüsi käigus toodi välja ka mitmeid puudusi. Kõige negatiivsemalt meeletatud vaatlaja väitis, et häirekava oli puudulikult ette valmistatud ja üpris diletantlik. Leebemad oponendid tõdesid, et vastavatel pealikel, sh osal kaitseliitlastest näis puuduvat teave, kus asuvad kogumispunktid ja milline on nende ülesanne, ka puudus side patrullide vahel, sest kahemehelised valvepostid ei suutnud kõiki ülesandeid

täita ja paremini tegutsesid 5–7-mehelised postid. Samuti soovitati pöörata tööst tähelepanu pealike väljaõppele.

Üldiselt hinnati häireproovi igati kordaläinuks, sest salamisi oli kardetud halvemat.

Siinkohal tasub jällegi osundada Ago Pajuri eelnimetatud kirjutist: “Kõigis neis allüksustes tegutses isikkoosseis kohalviibivate ülemate korraldusel, täites täpselt käsk. Seega ei ajendanud ka neid sõdureid mitte niivõrd riigitruudus või poliitilised veendumused, kui võrd sissejuurdunud distsipliinitunne.”

Just distsipliinitunnet, määrustike ja eeskirjade korrektset täitmist, üksuste koostööd ja sõjaväelist rutiini tol kevad-ööl Tallinnas harjutatigi. ■

KAITSELIIDU TALLINNA MALEVA PEALIK MAJOR KAJARI KLETTENBERG

Sündinud 10. juunil 1966 Viljandis

Haridus:

1984 Viljandi 4. Keskkool

Sõjaline haridus:

1992 Kaitsejõudude peastaabi nooremohvitseride ettevalmistus- ja täienduskursused

1995 *Bundeswehr*'i pioneeriüksuse ülema kursus

1998 *Bundeswehr*'i pioneeripataljoni ülema kursus

1999–2000 Soome Maakaitse Kõrgkooli Eesti riigikaitse kõrgema juhtkonna erikursus

Teenistuskäik:

1984–1986 Ajateenistus Nõukogude armees

1992–1994 Kuperjanovi Üksik-jalaväepataljoni pioneerirühma ülem

1994–1999 Kaitseliidu peastaabi operatiivosakonna pioneeriteenistuse ülem

1999–2000 Tartu Üksik-jalaväepataljoni ülem

2000–2004 Kaitsejõudude peastaabi pioneeriteenistuse inspektor,

Maaväe staabi pioneeriteenistuse ülem

2004–2005 Kaitseliidu Tallinna maleva vaneminstruktor

alates 2005 Kaitseliidu Tallinna maleva pealik

Auastmed:

1993 – lipnik

1994 – nooremleitnant

1996 – leitnant

1998 – kapten

2001 – major

Autasud:

Kotkaristi V klass

Kaitseliidu Valgeristi III klass

Mälestusmedal “10 aastat taastatud kaitseväge”

Kaitsejõudude Peastaabi teeneterist

Hobid: langevarjuhüpped

Perekonnaseis: abielus, kaks poega ja tütar

KAKS VÖRRATUT PÄEVA ERNAKESEL

EHK AASTA PARIM NOORTEORGANISATSIOONI KORRALDATUD SPORTLIK ÜRITUS

Kodutütarde matk Ernake on organisatsioonile uus ettevõtmine. Uus sellepärast, et aastal 2004 korraldati see alles teist korda.

Andreas Leimann

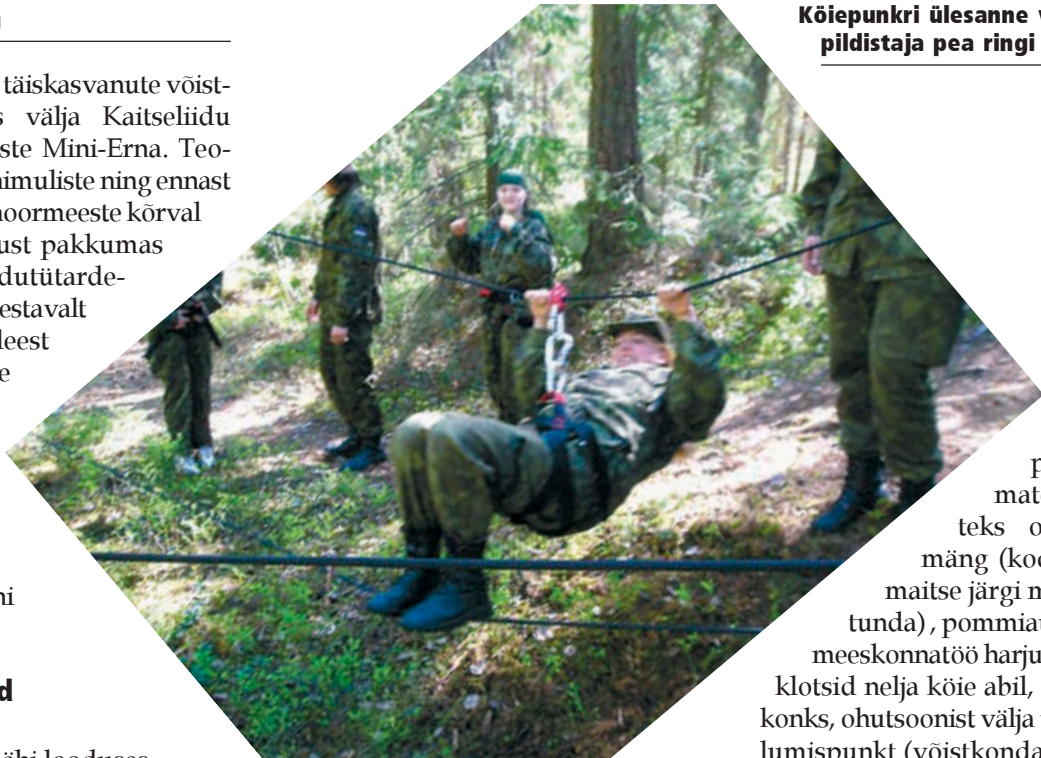
Erna retkest kui täiskasvanute võistlusest kasvas välja Kaitseliidu Noorte Kotkaste Mini-Erna. Teo- tahteliste ja seiklushimuliste ning ennast proovile panevate noormeeste kõrval on Kaitseliit tegevust pakkumas ka tütarlastele – kodutütardele. Nende soove arvestavalt sai samalaadsest ideest Ernakese-nimeline võistlus. 2003. aasta jõuproovi kordamise järel võime 2004. aasta üritust pidada julgelt uue traditsiooni sünni eelduseks.

Millest on tulnud selline menu?

Ernake viiakse läbi looduses, see eeldab head sportlikku vormi, ettevalmistust orienteerumises, organisatsiooni ajaloo tundmist, näpuosavust, vastupidavust ja meeskonnatöö oskust. Selle käigus kohtutakse sõpradega teistest Eesti paigust, see võimaldab tunda hasarti õnnestunud sooritustest või lihtsalt naudingut värskest õhust. Ei teagi, mis on kõige olulisem.

Võistlejad on öelnud ka üsna erisuguseid arvamusi:

- kohtunikud olid armsad ja sõbralikud;
- igati hästi korraldatud ja tore üritus;
- rada ja punktide ülesanded olid tüdrukutele jõukohased;
- maastik oli kohati raske, kuid see panigi meid proovile;
- väga lahe, nalja sai;
- mitmekülgset arendav võistlusmäng;
- peakohtunik (kapten Rein Luhaorg) oli tore sell.

Kõiepunkri ülesanne võtab ka pildistaja pea ringi käima.

Millest Ernakese võistlus koosneb?

Ernakese puhul on tegemist võistlusega, kus orienteerutakse kontrollpunktist kontrollpunkti, vahel ka vastutegevusest mööda hiilides. Lõplik paremusjärjestus saadakse, kui liidetakse kokku kontrollpunktides lahendatud ülesannete tulemused, liikumise ajagraafikust kinnipidamine, võistkondade varustuse komplekteeritus ja vastutegevusele vahelejäämised.

Igal aastal püütakse kontrollpunktide ülesandeid vahetada, kuid on ka kindlaid lemmikuid, mis püsivad aastast aastasse. 2004. aasta Ernakesel olid nn harjumuslikest kontrollpunktidest esindatud laskmine, paadiralli, salakirja lahendamine, meditsiiniülesanne, kõieharjutus ja granaadivise täpsuse

peale. Erilise mateks ülesanneteks olid maitsemäng (kodutütardel tuli maitse järgi maitseained ära tunda), pommi auk (tegemist oli meeskonnatöö harjutusega, kus tuli klotsid nelja kõie abil, mille küljes oli konks, ohutsoonist välja tõsta) ning kaalumispunkt (võistkondadel tuli loodusest leida täpselt kilogrammine raskus).

Võistkondade meelisülesanneteks olid pommi auk, paadiralli ja laskmine.

Korraldajate ja osalejate ponnistused said pärjatud laiema tähelepanuga – ettevõtmist tunnustas eeskuju väärivaks ja preemiaväärseks Eesti Olümpialiikumine. Eesti Olümpiakomitee ja Eesti Koolisporti Liit tunnistasid Ernakese 2004. aasta üheks parimaks koolisportdiirituseks Eestis ja andsid võistluse korraldajale – Tallinna malevale – üle 10 000 krooni suuruse preemia.

Osalejate arv on kahe aastaga kasvanud, järgmisel aastal taotletakse rahvusvahelist mastaaipi – osalema on palutud võistkonnad Lätist ja Leedust. 2005. aasta mõõduvõtu korraldajaks on Saaremaa malev.

Nii et kohtumiseni Saaremaal! ■

Andreas Leimann on Kaitseliidu Tallinna maleva noorteinstruktor.

KOTKANOORED TEEVIIDAL 2004

Tallinnas Eesti Näituste paviljonis korraldati 2.–4. detsembrini järjekordne mess Teeviit – noorte õppimis- ja tegutsemisvõimaluste esitus.

Priit Silla

Teeviidal kutsusid noori oma leeri gümnaasiumid, ametikoolid, kõrgkoolid, noorteühendused, kaitsevägi, Kaitseliit, politsei jne. Iga kutsuja teavitas oma võimalustest, näitas ja selgitas, mida ta teeb. Kokad panid sealsamas pannid särisema, juuksurid keerasid lokke, soonetasuja (massöör) mudis vaevatud pihtu, ehitajad, kelle päralt oli omaette saal, võistlesid supelranna riietuskappide taoliste kastide valmistamises. Kolme esitluspäeva jooksul läbis hiigelsaali tuhandeid külastajaid, valdavalt noori, keda sinna eelkõige oodati.

Riigikaitset esindasid Scoutspataljon, Kaitseväe Võru Lahingukool, Kaitseväe Ühendatud Õppeasutused, Kaitseliidu Harju malev ning Sakala maleva Noored Kotkad ja Kodutütred Margus Mälgand, Magnus Sams, Martin Suigusaar, Krista Luik, Ege Rannak ja Kätlin Kiivit. Noori juhtisid Kodutütär-

de Sakala ringkonna vanem Helju Mägi ja maleva noortejuht Priit Silla.

Riigikaitseboksides ees ei kahanenud rahvamurd ühelgi päeval. Uudistati relvanäitust ja prooviti kätt laskeimitaatoril M-16. Et noorkotkaste-kodutütärde esituspaik oli kaitseväe oma vastas, pandi koos tööle nii Noorte Kotkaste kui ka kaitseväe imitaatorrelvad. Noorkotkastest said silmapilkselt laskejuhendajad ja nad tulid oma ülesandega suurepäraselt toime. Imitaatorpüssid töötasid kolm päeva lakkamatult, üks anduriakudest oli pidevalt laadimas.

Kuigi kotkanoortel polnud pakku- da suupoolist ega pastapliiatseid, tundis rahvas nende vastu huvi. Paarisa- ja-eksemplarine teabevoldikute pakk sulas kokku juba teise päeva õhtuks. Tartu Lennukolledž ja Kaitseväe Ühendatud Õppeasutused tegid ettepaneku edaspidisteks ühisüritusteks.

Saime selge pildi, mida niisugune voogav inimhulk vaatab ja millega tema tähelepanu köita. Vaja on häid ja pil-

kupüüdvaid fotostende. Tavaliste post- kaardisuuruste piltide seas peab olema kaks-kolm suuremat, näiteks A4 mõõ- dus, mida märkab eemalt ja mida vaa- tama tulnu näeb lähedalt ka teisi pilte. Albumid ja kirjatööd eeldavad väikse- mat ja süvenemisvõimelisemat publi- kut.

Võib küsida, milleks see tingel- tangel, raisatud kooli- ja tööpäevad? Läksime näitama, et oleme olemas, ja see õnnestus. Mõni aasta tagasi ei tead- nud suur osa sellest rahvast, kes on noorkotkad ja kodutütred. Nüüd, nähes meie väljapanekuid, tuleb nimi juba tuttav ette. Tasapisi hakatakse noorte- organisatsioone hindama ja nendega arvestama. Nagu esimese miljoni tee- nimine olevat raske, on messikirevuses raske esile tõusta. Ent niisugustel suur- üritustel peab kohal olema – see on aja nõue. ■

Priit Silla on Sakala maleva noorte- juht.

KODUTÜTRED VIRU RINGKONNAST

Hannes Reinomägi

Noored ja Eesti Vabariik, noored ja isamaa-armastus, noored ja meie tulevik. Väga tähtis teema meie rahvuse ja iseseisva demokraatliku riigi arengu ning käekäigu seisukohalt.

Tuleviku kujundamise üheks osaks on suur ja aktiivne Kaitseliidu Viru maleva Kodutütarde organisatsioon. Ringkonnavanem Leili Aleksejev ja noorteinstruktor Aive Ott on palju südant valutanud, et 206 tüdruku ja 12 noortejuhi tegevusele just täna vajalik ja õige sisu leida.

Selle töö sisukusest annavad tunnistust üle Lääne-Virumaa 15 rühma liikmeskonna püsiv suurus. 2004. aastal korraldati 50 üritust, millest osavõtt oli aktiivne. Keskmateks kujunesid võidupüha paraad Rakveres ja seda ettevalmistavad üritused, osalemine Erna-kesel II kohta väärinud tulemusega ja ka laskejooksuvõistkonna II koht Mõedakul. Traditsioonilistes Põlula käsitöö- ja kodunduslaagrites esitleti õpitut võidupüha paraadi ajal avatud näitusel.

Erna-tüüpi võistluste populaarsuse ajendil korraldasid kodutütred võistluse Viru Pistrik. Selline tüdrukute kaheliikmeliste võistkondade jõukatsumine sisaldab põnevaid võistlusalasid, nagu kiiking Viru moodi, paadiralli ja rännak kodukandi looduses. Ka külalisvõistkonnad on käinud juba jõudu katsumas.

Suviste laagrite korraldamisel on püütud anda neile mingi teema, nagu näiteks muinaseestlaste laager või indiaanlaste laager.

Mõedaku laskejooksuvõistlustel saavutasid Viru ringkonna kodutütred II koha.

Huvitavaks ja kordalainuks tunnistati ka "riigipööre" laagris. See tähendas üheks päevaks laste võimu laagris. Päev algas valimiskampaania ja presidendi ja valitsuse demokraatliku valimisega. Ministriportfellid ja valitsuse koostatud päevakava said õhtuks sisuka ja tore laagripäeva sünonüümiks.

Kodutütarde seas on populaarne ka laskesport. Kaitseliidu II klassi küti rinnamärgi kandmise õiguse saavutas 2004. aastal Liisi Vaguri.

Väga populaarne on Merikotkaste purjetamislaager Käsmu muuseumi juures. Praegu ei pääse kõik soovijaid noorkotkad-kodutütred selle harrastusega

tegelema. Uute võimaluste leidmiseks on loomisjärgus Noorte Kotkaste ja Kodutütarde Sõprade Selts. Noorte tegevuse sisustamiseks ja rahastamiseks on alati abi osutanud vallad ja koolid ning seltsi loomine aitab seda tegevust korrastada.

Möödunud aastal sai kaante vahele Anu Aleksejevi noortemagistritöö – sisuks kodutütarde järgukatseteks vajalike materjalide kogumik. See sisaldab kõike vajalikku järgukatsete sooritajatele.

Tegevusaasta lõpus esitavad rühmavanemad kandidaate Viru ringkonna aunimetuste omistamiseks: abistaja, metsakiisu, organisator ja nobenäpp. 2004. aasta aktiivse tegevuse eest omistati nimetused vastavalt Liina Lepikule Viru-Nigulast, Kadri Pugatsevile Uhtnast, Terje Lõometsale Rakverest ja Ave Aunapuule Põlulast. Kodutütarde aastapäeval kinnitati Anu Aleksejevile pidulikult rinda magistrimärk ning Kodutütarde Tunnustusristiga tänati Kodutütarde ringkonnavanemat Leili Aleksejevit ning Noorte Kotkaste juhti ja Viru-Nigula rühma pealikut Jaak Lepikut.

Kogu noorte tegevuse jäädvustab asjalik aruandlus, mille aluseks on iga liikme isiklik kaart. Sellele jäädvustatakse peale vajalike isikuandmete noorte osalemine üritustel, tegevuse tulemuslikkus, omandatud oskused ja huvialad. Need andmed aitavad noortejuhtidel leida uusi tegevusi. ■

Kaitseliidu II klassi küti rinnamärgi omanik Liisi Vaguri Rutja lasketiirus.

SOOME KAITSEVÄGI TÕHUSTAB ERIÜKSUSLASTE KOOLITUST

Ida-Soomes asuvas Utti jäägrirügemendis loodi 2005. aasta alguses eripataljon, kus eeloleval suvel hakatakse koolitama elukutselisi eriüksuslasi kodumaiste ja rahvusvaheliste kriiside lahendamiseks.

Heikki Kirotar

Eriüksuse loomiseks muudeti Utti jäägrirügemendi senist koosseisu, et see sobiks uute ülesannete täitmiseks.

Utti jäägrirügement asutati 1997. aastal, lennuväebaas on seal asunud aga juba alates 1918. aastast. Utti rügemendis teenib ligi 500 inimest, kellest 300 on elukutselised kaitsevälased. Rügemendis on teiste kaitseväe allüksustega võrreldes suhteliselt arvukas palgaliste kaader, mis on vajalik ainulaadsete ülesannete täitmiseks. Aastas õpetatakse sõjaväepolitseiniku- ja langevarjurikursustel välja ka paarsada ajateenijat. Langevarjurite kooli valitakse aasta jooksul Soomes teenistusse astuvatest ajateenijatest alla 0,5 protsendi. Karmide tervisenõuete ja põhjaliku väljaõppe poolest kuulsa rügemendi tumepunast langevarjuribaretti hinnatakse Soomes kõrgelt.

Rahvusvahelised kohustused

Seadus lubab korraga välismissioonidele saata kuni 2000 Soome kaitsevälast. Soomlased on oma rahvaarvu juures väga aktiivsed rahuvalvurid. Praegugi teenib üle tuhande soomlase maailma kriisikolletes Kosovost ja Kuprotest Eritrea ning Afganistanini. Soome valitsus on andnud nõusoleku osaleda rahvusvahelistes kiirreageerimisüksustes ÜRO, NATO või Euroopa Liidu juhitud operatsioonidel kuni kahe suurema allüksusega. Selleks luuakse ühine lahinguiüksus Saksa ja Hollandiga. Varem on otsustatud ühise pataljoni moodustamine Rootsiga. Seal hakkab teenima 300 soomlast.

Eriotstarbelise pataljoni loomist alustati 2001. aasta suvel ja lõplik otsus selle formeerimiseks tehti juunis 2003. Pataljonile vajaliku varustuse hinnaks on arvestatud kuni 470 miljonit krooni (30

miljonit eurot) ja see hangitakse mitme aasta jooksul.

Utti jäägrirügemendi omapära

Utti jäägrirügement koolitab Soome maaväe eriüksuslasi ja sõjaväepolitseinikke. Lisaks kuuluvad rügemendi transporti- ja vaatluskopterid, langevarjurite (soome keeles: *laskuvarjojääkäri*) koolitusse kuulub ka tegutsemine helikopterite toel. Soome maaväes on langevarjuritele antav koolitus üks raskemaid, ajateenistus langevarjurina ja tumepunase bareti kandmise õigus leiab kindlasti äramärkimist ajateenija elulookirjelduses. Sisuliselt õpetatakse ajateenijatest langevarjureid tegutsema väikeste luure- ja diversiooniüksuste koosseisus sügaval vastase tagalas. Samuti oskavad nad võidelda vastaste samalaadsete üksustega.

Utti jäägrite rügemendi koosseis muutus 1. jaanuarist 2005, kui moodustati kaks eraldi allüksust. Täpsustati ka üks

suses teenida soovivatele elukutselistele eriüksuslastele esitatavaid tingimusi.

Rügement on maavägede eriüksus, mille kaitsevälased eeldatakse ka rahu ajal kõrget valmisolekut. Rügemendi rahuagne põhitegevus on kõrgetasemelise erialakoolituse (selle hulka kuuluvad ka eriüksuslase ja helikopteritega tegutsemise koolitus) andmine.

Vana ülesehituse järgi koosnes rügement staabist, helikopterite pataljonist, langevarjurite koolist, sõjaväepolitseinike koolist ja tagalakeskusest.

2005. aasta alguses muudeti rügemendi struktuuri. Helikopterite pataljonis muudatusi ei tehtud, kuid selle kõrvale moodustati erijäägripataljon, mis võtab üle ka seni tegutsenud langevarjurite ja sõjaväepolitseinike koolide kohustused.

Rügemendi toetavaid üleandeid täitev tagalacompanii moodustatakse ajateenijatest. Ajateenijad saavad seal näiteks helikopterite abimehaanikute, para-

Fotod: 2 x Ivar Jõesaar

Soomlased saavad elukutselisteks sõduriteks valida parimaist parimaid, sest suurem osa meessoost kodanikke läbib kohustusliku ajateenistuse.

meedikute ja ilmaennustusteenistuse alohvitseri eriala.

Erijäägripataljonis on kvaliteet kvantiteedist olulisem

Nagu öeldud, tegeleb erijäägripataljon 2005. aasta algusest maavägede eriuksulaste ja sõjaväepolitseinike koolitamisega. Pataljoniülem on major Esko Salminen. Elukutselistest eriuksuslastest moodustatakse pataljoni koosseisus eraldi allüksus.

Eriüksuslase baaskoolitus antakse traditsiooniliselt langevarjurikursusel. Kursusele kandideerib 500–600 inimest aastas, kellest pärast eeltest valitakse välja umbes 80 parimat. Selle aasta kursusele kandideeris jaanuari viimasel nädalal 610 inimest, nende seas neli naist.

“Ma olen huviliste hulgaga väga rahul. Nende hulgast saame valida langevarjurikursusele parimad ajateenijad,” ütles major Salminen. “Me ei otsi tipp-sportlasi. Õppurid peavad olema füüsiliselt tugevad ja vaimselt tasakaalukad, katsed koosnevad füüsilisest ja vaimsest testist ning arstlikust kontrollist,” lisas pataljoniülem.

Huviliste tase on kõrge ja hinnaalandust ei tehta kellelegi. Füüsilised katsed sisaldavad koormusjooksu seljakotiga, üldfüüsilise vormi testi, koordinatsioonivõime-, ujumis- ja sukeldumistesti ning suusatamiskatset kaitseväe suuskadega. Kõik füüsilised katsed tuleb sooritada ühe päeva jooksul.

Langevarjurite koolituse põhirõhk on keerulistel kaugluureülesannetel ja rünnakrühmana tegutsemisel igal aastaajal nii valguses kui ka pimedas. Harjutatakse tegutsemist nii metsasel maastikul kui ka linnas ja loomulikult langevarjuhüp-

- Erijäägriks võivad kandideerida kõik reservallohvitserid ja -ohvitserid.
- Palk on keskmiselt 2000 eurot (31 300 krooni) kuus.
- Tegevteenistuse leping sõlmitakse viieks aastaks, mida on hiljem võimalik veel kaks korda viie aasta kaupa pikendada.
- Vastuvõtutestid kestavad viis päeva, ajateenijatest langevarjuritel kaks päeva.
- Eriüksuslase isiklik varustus maksab kuni pool miljonit krooni, ainuüksi korralik öise nägemise seade maksab sellest viiendiku. Eriline on ka must rasketisüttivast materjalist valmistatud kombinesoon.
- Erinevalt tavalise kaitseväelase relvastusest on igal eriuksuslasel püstol, püstolkuulipiduja ja automaatrelv koos lisaseadmetega, nagu helisummuti ning erinevad sihikud ja valgustid.

peid ning koostööd helikopteritega. Kõik osalejad saavad mitmekülgse lähivõitlus-, taktika- ja relvaõppe ning põhjaliku lasketreeningu. Kogu koolitus on füüsiliselt ja vaimselt raske. Langevarjurite kursus algab üks kord aastas juunikuus. Siis alustatakse ka esimeste erijäägrite koolitamisega.

Langevarjurikursus number 43 lõpetas teenistuse 16. aprillil 2005. Sellele järgnes kaheksanädalane eriuksuse koolitus kõikidele erijäägripataljoni kaitseväelastele. Lisaks erijäägritele peavad osa selleks koolitusest läbima ka teised Utti rügemendi kaitseväelased, kelle teenistuskohustustest tulenev ülesanne on toetada eriuksuslaste tegevust. Ühtlustatakse teadmisi ja harjutatakse sõjaaja operatsioonide planeerimist ja läbiviimist. Eriüksuste kursus algab juunis 2005.

Eriüksusse võib kandideerida iga reservväelane

Aastane ajateenistus langevarjurina annab eriuksuslase baaskoolituse. Aasta jooksul ei ole võimalik põhjalikult õpetada kõiki elukutselisele eriuksuslasele vajalikke oskusi. Alates 1999. aastast on

langevarjurite rügemendis koolitatud eriuksuslasteks elukutselisi kaitseväelasi.

Seni on elukutselise kaitseväelase kursusele võetud ainult langevarjurikoolituse läbinud reservväelasi. Alates 2005. aastast saavad eriuksuse koolitusele kandideerida kõik alohvitseri- või ohvitserikoolituse saanud reservväelased. Kõik huvilised peavad läbima kutsesobivuskatse.

Erijäägrikursus algab iga aasta juunikuus ja kestab 14 kuud. Elukutseliste eriuksuslaste kursuse alguses sõlmitakse kõikide kursuslastega tegevteenistuse leping. Kuigi kursuse põhirõhk on raskete luure- ja lahinguülesannete täitmisel, kulutatakse palju aega ka väikese üksuse taktika ja omavahelise koostöö lihvimisele

Nende muudatuste põhjuseks on muutunud rahvusvaheline olukord. Eriüksuslaste koolitamisega tõhustavad soomlased oma suutlikkust osaleda rahvusvaheliste kriisiolukordade lahendamisel, kui see vajalikuks osutub.

Helikopterite kasutamine laieneb

Helikopterite pataljon vastutab maavägede helikopteritealase koolituse ja taktikalise arendustöö ning helikopterite antud ülesannete täitmise eest.

Pataljon kasutab nelja Vene päritolu MI-8 transpordihelikopterit ja kaheksat USA MD500 treeninguhelikopterit. MI-8 transpordihelikopterite kasutamine lõpetatakse 2006. aasta jooksul. Esimene uus transpordihelikopter NH90 jõuab pataljoni 2005. aasta lõpuks. Kõik 20 uut transpordihelikopterit võetakse kasutusele 2009. aastaks. Soome maavägede helikopteribaas asub Uttis.

Nagu maailma sündmused on näidanud, on eriuksuste kasutamine üks oluline osa nüüdisaegsetes sõjalistes operatsioonides. Utti jäägrirügemendis arendatakse Soome vajadustele ja oludesse sobivat eriuksuste süsteemi. ■

Soome riik on kiirreageerimisvõimesse panustanud kaua ja põhjalikult. 2001. aastal demonstreeris tankibrigaad oma oskusi Eesti KVÜÖA kõrgema sõjakooli kadettidele.

SOOMES LUUAKSE VABATAHTLIKUD MAAKONNAÜKSUSED

1944. aasta sügisel Nõukogude Liiduga sõlmitud vaherahuleping ja hiljem Pariisi rahuleping peaaegu lõpetasid Soomes pikaks ajaks vabatahtliku sõjaväelise väljaõppe – nimelt keelas rahuleping igasuguse sõjaväelise koolituse väljaspool kaitsejõude.

Markus Anaja

Alles 1990. aastal otsustas Soome valitsus muuta rahulepingu mõned sätted kehtetuks. See puudutas ka vabatahtlikku riigikaitsekoolitust. Küsimust arutati mitmesugustes komiteedes ja töörühmades eesmärgiga luua parlamendis heakskiidetav tegutsemismudel. 1992. aasta esimesed kursused korraldas organisatsioon nimega Vabatahtlik Riigikaitsekoolitus. Alles järgmisel aastal asutati koolituse korraldamiseks *Maampuolustuskoulutus ry* (MPK; Riigikaitsekoolituse registreeritud ühingu).

Kursused ja õppused üksikisikuile

MPK kursused ja õppused on suunatud üksikisikutele, mitte sõjaväelisel või muul alusel organiseeritud kollektiivile. Kursusi korraldatakse nii tavalisel ette tulevate olukordade (tulekahju või õnnetus) lahendamiseks kui ka tsiivilvõimude (peamiselt päästeteenistuste) ja sõjalise riigikaitse vajaduste rahuldamiseks. Seadused ei võimalda anda MPK-le ametlike funktsioone, seetõttu on kaitsejõud juhtinud kõiki õppusi, kus kasutatakse relvastust, ja teostanud nende üle järelevalvet.

Iseäranis noorematel reservväelastel on olnud huvi arendada koolitust vabatahtlike sõjaväeüksuste suunas. Juba mitu aastat on Soome ajakirjanduses kirjutatud Põhjamaade kodukaitseüksustest, Kaitseliidust ja teistest vabatahtlikkuse põhimõttel tegutsevatest sõjaväelistest organisatsioonidest. Eri etappidel on loomulikult esile toodud ka Soomes 1944. aastani tegutsenud kaitseliitliku organisatsiooni tegutsemismudel.

Möödunud talvel menetles Soome parlament valitsuse julgeoleku- ja kaitsepoliitika eelnõud. Seal on muu hulgas kirjas uut tüüpi, vabatahtlikkuse alusel

moodustatavate üksuste – maakonnaüksuste või maakondlike üksuste (soome *k maakuntajoukot*) – loomine.

Maakonnaüksuste suunas

Mis on siis maakonnaüksused? Tegemist ei ole uute üksuste moodustamisega, vaid mõnede olemasolevate kohaliku kaitse üksuste ümbernimetamisega. Seega jäävad need üksused ka tulevikus Soome kaitsejõudude sõjaaja üksuste lahutamatuks osaks. Õigupoolest ainus erinevus senise olukorraga võrreldes on see, et neisse värvatakse vabatahtlikke reservväelasi, kes on valmis võtma endale kohustuse kaitsta kodukanti.

Vabatahtliku riigikaitse inspektor kolonel Jorma Jokisalo nendib: “Osa kaitsejõudude territoriaalsustest muudetakse maakonnaüksusteks. Nendes üksustesse värbamisel ja üksuste koolitamisel kasutatakse ära reservväelaste vabatahtlikku kohustuse võtmist ja tahet saada väljaõpet sõjaaja üksustena. Maakonnaüksustesse värvatakse vabatahtlikke reservväelasi, kes on valmis võtma endale kohustuse kaitsta kodupaika. Ametikohtadele paigutamisel kasutatakse ära reservväelaste kohalike olude tundmist ja mitmekülgsusi.”

Isikkoosseisu ametikohtadele paigutamise eest maakonnaüksustes, samuti nende koolitamise ja koolituse korraldamise eest vastutab sõjaväeringkonna ülem. Üksuse enda sõjaaja ülemad koolitavad oma üksusi, kasutades selleks ka MPK koolituspakkumisi ja instruktoreid.”

Maakonnaüksuste moodustamise ettevalmistused on alanud. Valitsuse kinnitatud ajakava kohaselt peaksid esimesed maakonnaüksused olema valmis

2008. aastal. Süsteem peaks olema toimimisvalmis 2010. aastal.

Tõised aastad ootavad

Enne seda on siiski veel väga palju teha. On vaja täiendada õigusakte, sest senised ei tunne niisugust vabatahtlikku kohustuse võtmist. On vaja kindlaks määrata vabatahtlike vastutus ja õigused ning arendada MPK seisundit avalik-õigusliku ühingu suunas (nagu nt Soome Punane Rist).

Omaette valdkond on ka stiimulite loomine vabatahtlikele. Muu hulgas on juttu olnud sellest, et nad võiksid saada kaitsejõudude välivormi ja muud varustust koju. Siinkohal on oluline rõhutada, et mitte mingil juhul ei anta neile üle kaitsejõudude ladudest relvi.

On mõeldud ka sellele, et anda maakonnaüksustele nende vastutusalale viitavad nimed ja välised tunnused. Kõik see on praegu siiski alles kavandamisetapis.

Esialgu töönimetus

“Maakonnaüksused” on esialgu nõõ töönimetus, mis võib muutuda. Need üksused ei tule ühesuurused. On võimalik, et luuakse maakonnakompaniisid, -rühmi ja võib-olla ka -pataljone. Igal juhul seisavad lähiaastatel ees väga huvitavad ajad, mil Soome arendab vabatahtlikke sõjaväeüksusi.

Siiski tuleb meele pidada, et kõige aluseks on üldine kaitseväeteenistuskohustus, mis säilitatakse praegusel tasemel, sõltumata mõnede väeosade ja garnisonide likvideerimisest.

Markus Anaja on Soome Reservväelaste Liidu (Reserviläisliitto) välissuhete juht ja Kaitseliidu Tallinna maleva toetajaliige.

Lisateavet maakonnaüksuste kohta saab soomekeelselt veebilehelt www.mil.fi/reservilainen/maakuntajoukot/

RESERVOHVITSERID UTTI SUUSARETKEL

Eesti Reservohvitseride Kogu meeskond osales 4.–6. märtsini Soomes Utti jäägrirügemendi korraldatud pikamaasuusatamise retkel.

Tanel Järvet, lipnik

Neljapäeva, 3. märtsi lõunaks jõudsimine Ida-Soome Kouvola-Kuusankoski piirkonda. Esimene maastikuluure näitas, et trassile kavandatud lõiget mööda jõge teha ei saa, sest jääs olid suured lahvandused. Seejärel liikusime baasi – Utti jäägrirügemendi kasarmusse. Asusime ette valmistama varustust ja suuski.

Ühel hetkel astus meie tuppa soomlane, kes tundis huvi, kui pikka distantsi me sõidame. Kuuldes eelmise aasta 200 kilomeetrist ning selle aasta soovist läbida 300 km, lausus ta mõtlemapanevalt: “300 km on suusatada hoopis midagi muud kui 200 km.” See sai meie meeskonnale järgnevateks päevadeks omamoodi märklauseks.

Utti jäägrirügement on üks Soome kiirreageerimisväeosadest, mille eelkäijad osalesid Talvesõjas mitmetel kaugluurepatrullide operatsioonidel. Võistluse ametlik nimetus on Utti-Pajulahti Kaukopartiohihto. Valida on teekondi vahemikus 150–300 km. Kasutusel oli täpne ja tehniline maastikukaart mõõtkavas 1:50 000. Aega on trassi läbimiseks 48 tundi.

Õised laskumised, mets ja udu

4. märtsi hommikul kell 7.20 asusime teele. Meeleolu oli ülev, kuigi kraadiklaas näitas 16 kraadi külma. Esimesel päeval tuli kaardiga parajalt tööd teha. Sellele märgitud rajad osutusid õnneks suusatatavateks.

Raja viimane 25 km oli tehniliselt üsna raske, sest kitsas suusajälg läbis metsatukkasid, võsa, raiesmikke, karjääre, graniitkaljusid, rabalõike. Laskumistel oli seejuures kiirus väga suur. Pealamp võimaldas näha ehk 5–10 m kaugusele, seega tuli enamasti reageerida momentaalselt, tunde järgi. Öösel seda metsaetappi sõites olidki laskumised suur närvidemäng, kuid suusad jäid terveks.

Meie meeskonna viis meest püsisid heas tempos, nii olime esimeste Pajulahisse jõudnute seas. Lühike puhkus ja ilma pimenedes, õhtul kell 6 alustasime tagasiteed Uttisse.

Foto: Kaido Ruul

Eesti reservohvitserid Utti pikamaasuusatamise retkeks valmis.

Tempo püsis endiselt hea ja ka kaardivigu me ei teinud. Kuid pärast südaööd hakkas temperatuur järsult langema. Lagedate peal tekkis külmaudu (sel ööl polnud udus võimalik isegi pealambiga näha kaugemale kui 5 m, rääkimata siis maastikust ülevaate saamisest). Ööbisime taas Uttis kasarmus.

Päikesepaiste, murtud suusk ja tammelehtedega medal

5. märtsil asusime teele päikesepaistes. Võimsad vaatepildid olid kaljused mäenukid, rabad ja metsalõigud, mida läbisime.

Meeskonna tugisik leitnant Lauri Kurvits näitas suurepäraselt. Kuigi liikusime kolmes grupis, suutis ta logistiliselt tagada kõikidele meestele varustuse ja toidu just sobivasse kontrollpunkti. Kui näiteks Kaido Ruul, kellel oli ööpimeduses jäänud lõpuni veel 35 km ja aega umbes 8 tundi, suusa pooleks murdis, tarvitses tal vaid Kurvitsale ja helistada juba 15 minuti pärast oli uus suusk olemas. Katkise suusaga ei oleks Ruul ilmselt lõppu jõudnud.

6. märtsi hommikuks ei olnud kõik eestlased siiski 300 km läbinud, kuid võistlus arvati lõppenuks ja vastavalt läbitud distantse jagati diplomid ja medalid. 300 km läbinute medalile olid grapeeritud väiksed tammelehed.

Omamoodi vaatepilt oli Soome sõjaväelaste 2–4-meheliste võistkondade osalemine klassikalises sõjaväevarustus – maskeerimisvormis, Soome talvevormis vms.

Viimase üheksa aasta jooksul oli Utti retkel suutnud 48 tunniga 300 km läbida vaid kuus meest. Nüüd lisandus neile kümme, kelle seas esimeste eestlastena nooremleitnant Kaido Ruul, nooremleitnant Indrek Reisman ja reamees Alar Nigul. 225

km läbisid lipnikud Tiit Riisalo ja Tanel Järvet, 75 km lipnik Kristjan Väärt.

Retk oli vaimselt väsitav, sest pidev võitlus ajaga, unenälg ja kaardi jälgimise vastutus andsid välja patrullivõistluse mahu.

Varustusest

Suusad: vastupidavatena ja ka muus osas väga heast küljest näitasid end sõjaväekummikutele sobivad Madshus Nordmarka matkasuusad, mis kannatasid välja ka kraavidest läbisõidud ning laskumised metsades ja graniitkaljude vahel.

Pealambid: need on silmatorkavalt odavad (umbes 150 Eesti krooni), samas ülivajalikud öisel liikumisel, eriti juhul, kui vastutegevuse oht on väike.

Kaitseprillid: arvestades märtsis lumelt peegeldavat päikest on järgmisel aastal kindlasti kasulik võtta kaasa kaitseprillid.

Näokreem: öösiti langeb temperatuur kuni -20 kraadini ja liikudes saab näonaha külmakahjustusi kõige paremini vältida kreemitamise abil.

Toit ja spordijook: teekond näitas, et kõige hõlpsam oli süüa võileibu ja muud lihtsat toitu.

AJAKIRJAS KAITSE KODU! 2004. AASTAL ILMUNU

AASTAKOKKUVÕTE

Ajakirjas Kaitse Kodu! 2004 aastal ilmunu. KK! 1'2003, lk 42.

AASTAARUANNE

Kaitseliidu tegevus 2003. aastal. KK! 3'2004, lk 13-16.

EESTI LIPU AASTA

Ivar Jõesaar. Rahvustrikoloor taas ausse! KK! 2'2004, lk 8-10.

EST-TATTOO 2004

Kerstin Käärrik. Suur vigurmarssimine EST-TATTOO 2004. KK! 6'2004, lk 8.

ERIÜKSUSED

Heikki Kirotar. Laamendajate hirm. KK! 2'2004, lk 39-42.

Heikki Kirotar. Päästeõppusel Sarex/Divex 2004 harjutati ametkondade koostööd. KK! 4'2004, lk 40-42.

Heikki Kirotar. Soome politsei karmid mõmmikud. KK! 6'2004, lk 41-42.

ERNA RETK 2004

Mihkel Loide. Tänavune Erna Retk – pikim, raskeim, vesiseim. KK! 4'2004, lk 6-9.

Ivar Jõesaar. Pärnumaal koolitati välisernalasi. KK! 4'2004, lk 34-35.

Jaanika Ojakõiv. Pioneerid ees, kärts ja mürts taga. KK! 4'2004, lk 36-37.

Raul Hindov. Kroonuklubi Erna-eelse soojendusretk. KK! 4'2004, lk 37.

HARITUD SÕDUR

Helle Jürna. Kandidaatide valimise nõuded jaopealiku ja rühmapealiku baaskursusele. KK! 1'2004, lk 13.

Alar Ehala. Treeningusüsteemi Taktikatreener rakendamise Kaitse Liidu Koolis. KK! 3'2004, lk 25.

Vello Jaska. Kaitseliitlased käisid Rootsis visuaalvaatlust õppimas. KK! 4'2004, lk 20.

Hannes Reinomägi. Kaitseliidu valverühmad. KK! 5'2004, lk 20.

Hellar Lill. Riigikaitseõpetus koolides. KK! 6'2004, lk 19-20.

HINGEHOID

Merle Lember. Annetus kasvab rõõmsast südamest. KK! 6'2004, lk 39-40.

IN MEMORIAM

Kapten Rein Helme. 21. veebruar 1954 – 31. detsember 2003. KK! 1'2004, lk 31.

Kaarel Kübar. 15. jaanuar 1907 – 28. mai 2004. KK! 3'2004, lk 32.

Marta Mälberg. 25. september 1910 – 1. august 2004. KK! 4'2004, lk 19.

Hannes Walter. 3. detsember 1952 – 26. november 2004. KK! 6'2004, lk 25.

ISADEPÄEV

Merle Lember. Kaitseliitlased kõikide laste isadepäeval. KK! 6'2004, lk 6-7.

KAITSE KODU!

Ivar Jõesaar. Kaitseliidu ajakirja Kaitse Kodu! 500 number. KK! 6'2004, lk 10-11.

KAITSELIIDU DOKUMENDID

Andres Mihkels. Kaitseliit korrastab rahasuhted oma liikmetega. KK! 1'2004, lk 11-12.

KAITSELIIDU EEL-ERNA

Mihkel Loide. Raske retk, mille auhinna oli veelgi raskem retk. KK! 3'2004, lk 10-12.

KAITSELIIDU KOOL

Alar Ehala. Kaitseliidu Kooli 2004. väljaõppeaasta suunad ja kursused. KK! 1'2004, lk 14.

Kaitseliidu Kooli 2004. aasta kursuste kava. KK! 1'2004, lk 15-16 ja 29-30.

Mihkel Loide. Kaitseliit käib Alu mõisahoones koolis. KK! 5'2004, lk 13-14.

KAITSELIIDU MÄRGID

Kaitseliidus tänapäeval kasutusel olevad teenete-, kuulusus- ja ametimärgid I. KK! 1'2004, lk 19-26.

Kaitseliidus tänapäeval kasutusel olevad teenete-, kuulusus- ja ametimärgid II. KK! 2'2004, lk 19-26.

KAITSELIIDU SPORDIKLUBI

Peeter Land. Jalgpalliaasta viis JK Kaitseliit/Kalev III liigasse. KK! 6'2004, lk 9.

KAITSELIIDU SUVEPÄEVAD

Neeme Brus. Suvepäevade õppetunnid. KK! 4'2004, lk 10-11.

KAITSELIIDU ORKESTER

Mati Põrda. Orkestriteenistusest Kaitseliidus. KK! 5'2004, lk 32-33.

KAITSELIIDU VORM

Andres Mihkels. Teenete-, kuulusus- ja haridusmärkide kandmisest vormil. KK! 2'2004, lk 13-16.

KAITSELIIT 86

Ivar Jõesaar. Teenistus Kaitseliidus saab väärilisemalt tasustatud. KK! 5'2004, lk 8-9.

KAITSETAHE

Benno Leesik. Kaitseliitu ootab tegude rohke aasta. KK! 1'2004, lk 6.

Rita Loel. Ingrid Rüütel: On olukordi, kus totaalkaitse on hädavajalik. KK! 2'2004, lk 6-7.

Jens Koefoed. Kas riigikaitse vajab eraldi naisorganisatsiooni? KK! 5'2004, lk 15-17.

KESKKOND

Nele Sarrapik. Tubli sõdur kaitseb loodust. KK! 6'2004, lk 12-13.

KEVADTORM 2004

Jaanika Ojakõiv. Kaitseliit võitles Kevadtormil. KK! 3'2004, lk 35-37.

Ivar Jõesaar. Vahekohtunikud loovad õppelahingus reaalsust. KK! 3'2004, lk 38-40.

KODU KAITSEL

Orm Tammepuu. Tuletõrje- ja päästeala korraldus Eestis II. KK! 1'2004, lk 40-41.

Orm Tammepuu. Tuleohutus Kaitseliidus. KK! 2'2004, lk 32-33.

Orm Tammepuu. Tuletõrje- ja päästeala korraldus Eestis III. KK! 3'2004, lk 33-34.

KOOSTÖÖ

Andres Mihkels. Kommentaare Kaitseliidu ja Politseiameti uue koostöölepingu juurde. KK! 5'2004, lk 18-19.

KÄSIRELVAD

Heikki Kirotar. Rootsi "rauasaag" on Eesti kaitsejõududes teenimatult põlu all. KK! 3'2004, lk 41-42.

LOGISTIKA

Toivo Mäe. Autoaasta Kaitseliidus. KK! 6'2004, lk 14-15.

Nele Sarrapik. Tartus täiendkoolitati autojuhte. KK! 6'2004, lk 16.

MÄLU

Enn Tarto. NSVL Liidu terrorirünnakutest tsiviiliskute vastu. KK! 2'2004, lk 29-30.

Enn Tarto. Professor Jüri Uluotsast aastatel 1940-1941. KK! 6'2004, lk 26-27.

NAISKODUKAITSE

Triin Paabo, Airi Neve. Sünnipäeva-järgseid mõtteid naiskodukaitsest ja missioonitundest. KK! 1'2003, lk 8–9.

Merike Jürjo. Kuidas Kaitseliit ja Naiskodukaitse Tallinnas käisid II. KK! 4'2004, lk 18–19.

Gerli Romanovitš. Alutaguse naised sihivad Erna finišit. KK! 5'2004, lk 10–12.

NOORED KOTKAD

Merle Lember. Tule ja uuri – saad targemaks. KK! 2'2004, lk 34–36.

NOORTEORGANISATSIOONID

Anu Paidre. Baltimaade noorte koostöö: Kus kokkulepe, seal on alati võit. KK! 1'2003, lk 7.

Silver Sild. Võrumaa noorkotkaste ja kodutütarde suupäev. KK! 3'2004, lk 30–31.

Anu Paidre. Muutmine ja paremaks muutmine võib olla üks ja seesama! KK! 4'2004, lk 28.

Raivo Kalamäe. Noorte Kotkaste organisatsioonist ja juhtimisest. KK! 4'2004, lk 29–32.

Kuidas Tallinna maleva noored Leedus käisid. KK! 5'2004, lk 25.

Miina Mälgand. Tallinna maleva parim noorkotkas ja kodutütar. KK! 5'2004, lk 26.

Heimar Pöld. Saaremaa Noorte Kotkaste aasta. KK! 6'2004, lk 35.

Maritana Kala. Juhendajate õpingud arendavad ka noori. KK! 6'2004, lk 35–36.

PARA BELLUM

Erik Reinhold. Komplekteerimine ja strateegia ehk kuidas tehakse sõjavägesid. KK! 1'2004, lk 32–39.

Ivar Jõesaar. Maakaitse jääb Kaitseliidu kanda. KK! 2'2004, lk 11–12.

Erik Reinhold. Miks ja millal ameeriklased sõtta lähevad? Kas ka Eestile oma Weinbergeri doktriini? KK! 3'2004, lk 26–28.

Boris Püssa. Territoriaalkaitse: kompanii lahingugrupid *versus* pataljoniid. KK! 4'2004, lk 25–27.

RELVASTATUD RAHVAS

Hannes Reinomägi. Kaitseliit võitis teist aastat järjest laskurliidu karika. KK! 3'2004, lk 18–19.

Mart Puusepp. Balti mere laskekarikas jäi Rootsi. KK! 3'2004, lk 20.

Kuido Külm. Laskepäevikute digitaliseerimine. KK! 5'2004, lk 34–37.

RESERVÕPPEKOGUNEMINE

Heikki Kirotar. Vähemalt ei tuiska! KK! 5'2004, lk 38–42.

RIIGIKAITSE KONVERENTS

Rita Loel. Kolmandal Läänemeremaa-de konverentsil räägiti vabatahtlikest riigikaitseorganisatsioonidest. KK! 4'2004, lk 12–13.

Maire Kurvits. Naiste teenistuse korraldamise võimalused kaitseväes. KK! 4'2004, lk 13–17.

SÕJAVÄESPORT

Raul Hindov. *Independence Day* 2004 (ID04) KK! 2'2004, lk 37–38.

Hannes Reinomägi. Kodutütarde ja noorkotkaste laskejooks 2004. KK! 3'2004, lk 32.

Kristopher Madis Rikken. Naiskodukaitse koormusmatk trotsis ilma. KK! 4'2004, lk 38–39.

Hannes Reinomägi. Kaitseliidu laskesport. KK! 5'2004, lk 17.

Urmas Hännile. Kaitseliitlased tulid Austriast kilbiga. KK! 6'2004, lk 17–18.

TAGAVARAVÄGI

Eesti Reservohvitseride Kogu väljaanne nr 4. KK! 1'2004, lk 17–18 ja 27–28.

Eesti Reservohvitseride Kogu väljaanne nr 5. KK! 2'2004, lk 17–18 ja 27–28.

Eesti Reservohvitseride Kogu väljaanne nr 6. KK! 3'2004, lk 21–24.

Eesti Reservohvitseride Kogu väljaanne nr 7. KK! 4'2004, lk 21–24.

Eesti Reservohvitseride Kogu väljaanne nr 8. KK! 5'2004, lk 21–24.

Eesti Reservohvitseride Kogu väljaanne nr 9. KK! 6'2004, lk 21–24.

TALVESÕDA 65

Ants Laaneots. NSV Liidu mahavaihtud sõda. KK! 6'2004, lk 28–34.

TEISTE KOGEMUS

Rita Loel. Soomes teeb 240 000 naist vabatahtlikku riigikaitsetööd. KK! 3'2004, lk 17.

ÜHISÕPPUS

Jüri Pilm. Sügisotsing 2004. KK! 6'2004, lk 37–38.

UTRIA DESSANT 2004

Tanel Rütman. Mägedekogemustega Järva võistkond Utrial võidukas KK! 1'2004, lk 10.

UURIMUS

Mats Leis. Kaitseliit – Eesti inimese füüsilise ja vaimu harija. KK! 5'2004, lk 28–30.

VALMISOLEK

Toivo Mäe. Kaitseliidu autoülevaatus läheneb. KK! 2'2004, lk 31.

VÕIDUPÜHA

Arnold Rüütel. Euroopa Liit ja NATO lisasid kindlustunnet. KK! 3'2004, lk 6.

KÜSIMUS

Hannes Reinomägi

Kaitse Kodu! läinud aasta kahes esimeses numbris räägiti Kaitseliidu tunnusemärkidest ja autasudest. Andres Mihkels selgitab nende kandmisest kaitseväge tava- ja pidulikul vormil. Kõigi nende kandmisest kaitseliitlase vormil ei ole aga ühtegi sõna.

Kaitseliitlase vormiks on praegu määratud kaitseväge välivormi lõikeline ja samast materjalist rõivastus. Selle teevad Kaitseliidu vormiks üksuse embleemid ja ametikoha tunnused. Mitmetel suurõppustel on kaitseliitlased riietatud abi korras saadud Rootsi jne vormidesse, millel on Kaitseliidu üksuste tunnused. Järelikult peab nendel olema ka koht medalite, aumärkide, kooli- ja laskeklasside märkide kandmiseks ning kord, millal kantakse medaleid, millal medalilinte jne.

Paljud kaitseliitlased on kaitseväge auastmete omanikud. Kas neid tunnuseid kantakse koos Kaitseliidu ametikoha tunnustega ja kes on siis vanem, kas kaitseliitlane kui kapral või kui malevapealiku abi? Samas on teada, et kaitseväge välivormil aumärke ei kanta (erand kinnitab reeglit: missioonilt tulnud kaitsevälased on ajalehefotol kas värskest annetatud aumärgi või ka suurema hulga medalitega). Ei hakka ju üks õige Eesti mees oma väljateenitud autasudega peoülikonna revääril eputama või laskma neid oma viimsel teekonnal padjal kanda.

Kus ja kuidas saavad tuhanded kaitseliitlased kanda oma auga väljateenitud aumärke?

ME SAAMEGI PAPPI!

- Falck maksab hästi • soodustusi on palju
- chill graafik • elukõva karjäär, kui tahad
- ja oma spordiklubi ruulib täiega

AJATEENISTUSE LÄBINUTELE
ERISOODUSTUSED!

Falck vajab töökäsi, astu meie värbamiskeskusest läbi. Sobivusel korraldame koolituse ja oled peagi meie mees.
Värbamiskeskus: Mustamäe tee 5, lühinumber 13322, tel: 688 8393, e-mail: personal@falck.ee

Falck

kindel töö

Kaitseväe Ühendatud Õppeasutused

Riia 12, 51013 Tartu

e-post: ekv@ksk.edu.ee

Õppeasutuste kantselei: 731 4110

RAKENDUSKÕRGHARIDUS SÕJAVÄELISE JUHTIMISE ERIALAL

õppeaeg 3 aastat

Sisseastumisnõuded

- Eesti kodakondsus
- keskharidus
- läbitud ajateenistus
- kriminaalkorras karistamata
- vanus mitte üle 25 aasta
- kõlblik tegevteenistuseks

Pakume

- tänapäevast ja arenevat õppekeskkonda
- kõigile kadettidele riiklikku stipendiumi 3190 kr kuus
- tasuta eluruumi ja toitlustamise
- töökoha kaitsejõududes kõigile lõpetanutele

Täpsem info
sisseastumise kohta
www.ksk.edu.ee